

Bevezetés.....	2
1. Demográfiai mutatók.....	3
2. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása.....	4
3. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása.....	11
3.1 Gyermekjóléti Központ.....	11
3.2. Bölcsődék	22
3.3. „Aranyhíd” Gyermek Átmeneti Otthona	27
3.4. S.O.S Krízis alapítvány – Családok Átmeneti Otthona.....	34
3.5. Kapcsolat a jelzőrendszerrel, tagjainak tevékenysége, és tapasztalatai.....	43
3.5.1. Beszámolóa kerületi óvodák gyermekvédelmi munkájáról.....	43
3.5.2. A kerületi iskolai gyermekvédelmi feladatok ellátása	46
3.5.3. Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat IV. Kerületi Tagintézménye.....	54
3.5.4. Védőnői Szolgálat.....	58
3.5.5. Családsegítő Szolgálat	68
4. Gyámhivatali hatáskörben végzett hatósági tevékenység.....	76
5. Bűnmegelőzés, kábítószer problémával kapcsolatos tevékenység.....	82
5.1. IV. kerületi Rendőrkapitányság	82
5.2. Gyermek, Ifjúsági és Sport Osztály	85
5.3. Fiatalkorúak pártfogó felügyeletének az ellátása.....	86
6. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés.....	87
6.1. Drog-Stop Egyesület.....	87
7. A felügyeleti szervek és a működést engedélyező hatóságok ellenőrzései.....	90
8. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása.....	91

Bevezetés

A gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet 10. számú melléklete alapján a települési önkormányzat által készítendő átfogó értékelés tartalmi követelményei az alábbiak:

1. A település demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0-18 éves korosztály adataira.
2. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása:
 - a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma, kérelmezőkre vonatkozó általánosítható adatok, elutasítások száma, főbb okai, önkormányzatot terhelő kiadás nagysága,
 - egyéb, a Gyvt.-ben nem szabályozott pénzbeli vagy természetbeni juttatásokra vonatkozó adatok,
 - gyermekétkeztetés megoldásának módjai, kedvezményben részesülőkre vonatkozó statisztikai adatok.
3. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása:
 - gyermekjóléti szolgáltatás biztosításának módja, működésének tapasztalata (alapellátásban részesülők száma, gyermekek veszélyeztetettségének okai, válsághelyzetben levő várandós anyák gondozása, családjából kiemelt gyermek szüleinek gondozása, jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai),
 - gyermekek napközbeni ellátásának, gyermekek átmeneti gondozásának biztosítása, ezen ellátások igénybevétele, s az ezzel összefüggő tapasztalatok.
- 4-5. Hatályon kívül helyezve.
6. A felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatainak, továbbá a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzők ellenőrzésének alkalmával tett megállapítások bemutatása.
7. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása a Gyvt. előírásai alapján (milyen ellátásokra és intézményekre lenne szükség a problémák hatékonyabb kezelése érdekében, gyermekvédelmi prevenció elképzelések).
8. A bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása (amennyiben a településen készült ilyen program), valamint a gyermekkorú és a fiatalkorú bűnelkövetők számának az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása.
9. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés keretében milyen feladatok, szolgáltatások ellátásában vesznek részt civil szervezetek (alapellátás, szakellátás, szabadidős programok, drogprevenció stb.).

1. Demográfiai mutatók

Az elmúlt években jellemző a lakónépesség növekedése Újpesten, mely részben a születések számának növekedésének köszönhető, részben annak, hogy a kerület vonzása megnőtt a lakóhelyet létesítők körében.

Népességi adatok

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Születés	1041	1057	1062	1078	1023	1043	934	953	920	935	1006
Házasságkötés	646	617	552	578	429	445	537	460	502	525	545
Halálozás	1509	1470	1814	1419	1339	1343	1308	1153	1125	1020	1111

A lakónépesség megoszlása 2015-ben

	Lakónépesség		
Férfi	Nő	Együtt	
49118	58637	107755	

Korcsoportos bontás

Korcsoport	Férfi	Nő	Együtt
0-3 éves	2133	2050	4183
4-6 éves	1686	1616	3302
7-14 éves	4096	3875	7971
15-16 éves	797	856	1653
17-18 éves	853	810	1663
19-24 éves	3297	3317	6614
Összesen	12862	12524	25386

2. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása

Pénzbeli és természetbeni ellátások

2015.-ben folytatódott a segélyezési rendszer 2013-ban elkezdett átalakítása, március 1. napjától számos, korábbi önkormányzati hatáskör az állami járási kormányhivatalokhoz került, ezzel a jövedelempótló ellátásokat a továbbiakban szinte kizárólag az állam biztosítja, míg az önkormányzatoknál elsősorban a jövedelemkiegészítő támogatások maradtak.

A módosítások révén a segélyezésben megszűnt az állami és az önkormányzati hatáskörök és finanszírozás párhuzamossága, élesen megkülönböztetésre kerültek az állam és az önkormányzat feladatai az egyes ellátásokkal kapcsolatban, továbbá a helyi önkormányzatok szélesebb jogalkotási felhatalmazást kaptak arra, hogy a helyi igényekhez alakítsák az általuk nyújtandó szociális ellátásokat. Az eddigi vegyes (10-20%-os önkormányzati önrészű) finanszírozások megszűntek, és az ellátásoknak kizárólag egy gazdája lett, így az aktív korúak ellátását 100%-ban az állam finanszírozza, míg a helyi szabályozással jobban befolyásolható lakásfenntartási támogatást és adósságkezelési szolgáltatást, a települési támogatás keretében, önkormányzati költségvetésből nyújtják.

Az átfogó jellegű módosítási kényszer miatt a Képviselő-testület új jogszabály megalkotása mellett döntött, és elfogadta a szociális rászorultságtól függő pénzbeli és természetben nyújtott szociális ellátásokról szóló 10/2015. (II. 27.) önkormányzati rendeletet.

Megszűnő, átalakuló támogatások

Megnevezés	Változás
Aktív korúak ellátása	2015. március 1. napjától aktív korúak ellátása Járási Hivatalok hatáskörébe került, (a <i>rendszeres szociális segély</i> elnevezés egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra módosult)
rendszeres szociális segély	
foglalkoztatást helyettesítő támogatás	
Személyi szabadság korlátozása miatti kompenzáció	Maradt változatlanul az Önkormányzatoknál
Lakásfenntartási támogatás	2015. március 1. napjától megszűnt, Települési támogatás néven állapítható meg ilyen jellegű támogatás

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményhez kapcsolódó támogatás	Maradt változatlanul az Önkormányzatoknál
Ápolási díj	2015. március 1. napjától megszűnt, Települési támogatás néven állapítható meg ilyen jellegű támogatás
Önkormányzati segély	2015. március 1. napjától megszűnt, Rendkívüli települési támogatás néven állapítható meg ilyen jellegű támogatás
Iskolakezdési támogatás	
Köztemetés	Maradt változatlanul az Önkormányzatoknál
Önkormányzati Közgyógyellátás	2015. március 1. napjától megszűnt, Települési támogatás néven állapítható meg ilyen jellegű támogatás
Fogyatékosok adósságkezelési támogatása	Saját hatáskörben szabályozott támogatási forma
Lakbérttámogatás	Maradt változatlanul az Önkormányzatoknál
Adósságkezelési szolgáltatás	2015. március 1. napjától megszűnt, Települési támogatás néven állapítható meg ilyen jellegű támogatás
Gyógyszerutalvány	Saját hatáskörben szabályozott támogatási forma
Ünnepekhez kapcsolódó támogatás	Saját hatáskörben szabályozott támogatási forma
Kiegészítő gyermekvédelmi támogatás	Jogszabályváltozás okán az önkormányzatok hatásköre megszűnt
Gyermek születéséhez kapcsolódó támogatás	Saját hatáskörben szabályozott támogatási forma
Babaköszöntő	Saját hatáskörben szabályozott támogatási forma
Óvodáztatási támogatás	2015. október 31. napjával megszűnt
Önkormányzati segély	2015. március 1. napjától megszűnt, Rendkívüli Települési támogatás néven állapítható meg ilyen jellegű támogatás
Lakbérttámogatás	A lakástörvény felhatalmazása alapján, önkormányzati forrásból nyújtott támogatás, amely 2015. március 1-től több rászoruló által és magasabb összegben vehető igénybe

Újpest Önkormányzata a „Települési támogatások” körében az alábbi ellátástípusokat vezette be:

- Lakhatási támogatás - a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez nyújtott pénzbeli szociális ellátás
- Gondozási támogatás - a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondozását végző személy részére nyújtott pénzbeli szociális ellátás
- Hátralékkezelési támogatás - a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére nyújtott pénzbeli szociális ellátás

Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátásokat elsősorban a kérelmezők jövedelmi és vagyoni helyzete alapján állapítják meg, ugyanakkor egyes támogatásoknál külön szempont lehet egyes védett, vagy hátrányos helyzetű társadalmi csoporthoz (idősek, fogyatékkal élők) való tartozás.

Kifejezetten a gyermeket nevelő családok számára az alábbi ellátásokat biztosította Újpest Önkormányzata:

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

A jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult bizonyos kedvezmények igénybevételére.

2015. évben 963 család, ezen belül 1897 gyermek részesült rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben. Kérelem elutasítására 116 esetben került sor. Az elutasítás indoka jellemzően az egy főre eső jövedelem jogszabályban meghatározott mértékének túllépése volt. A 2014. évhez viszonyítva 240 gyermekkel csökkent a támogatottak száma, az elutasított kérelmek száma is elmaradt az előző évitől. A támogatás megállapításának jogszabályi keretei nem változtak.

Étkeztetés

Az Önkormányzat 2015.-ben is jelentős mértékben járult hozzá a gyermekek étkeztetéséhez. Tekintettel arra, hogy szeptember 1-jétől módosult a normatív kedvezmények feltételrendszere, az adatokat osztottan közöljük.

Óvodai és iskolai étkeztetésben részesülők száma:*

	100 % normatív kedvezményben részesülők száma		50 % normatív kedvezményben részesülők száma		normatív kedvezményben nem részesülők száma	
	01.01.-08.31.	09.01.-12.31.	01.01.-08.31.	09.01.-12.31.	01.01.-08.31.	09.01.-12.31.
Óvoda	422	2019	565	5	2344	1028
Általános Iskola	796	769	1108	1134	3305	3530
Gimnázium	0	4	136	138	211	270
Összesen:	1218	2792	1809	1277	5860	4828

*Gazdasági Intézmény adatai alapján

Óvodai és iskolai étkeztetés költsége összesen (Ft-ban):**

	Nettó	Áfa	Bruttó
Óvoda	247 581 528	66 847 013	314 428 541
Általános Iskola	470 044 975	126 912 143	596 957 119
Gimnázium	22 153 584	5 981 468	28 135 051
Összesen:	739 780 087	199 740 624	939 520 711

**Gazdasági Intézmény adatai alapján

Kedvezményes bölcsődei étkeztetésben részesülők száma és a kedvezmény mértéke***

Jogcím	2015.01.01-08.31.			2015.09.01-12.31.			Összesen (Ft)
	Fő	Nap	Ft	Fő	Nap	Ft	
Alanyi jogon megállapított 50%-os kedvezmény (3 és több gyermekes)	611	9179	2 290 177				2 290 177
Alanyi jogon megállapított 50%-os kedvezmény (tartósan)	176	2597	647 956				647 956

beteg gyermek)							
Méltányossági alapon megállapított 50%-os kedvezmény (Önkormányzati)	-	-	-				-
Ingyenes 100%-os kedvezmény (Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény)	396	6535	5 760				2 260 965
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény				26	372	185 628	185 628
Tartósan beteg vagy fogyatékos				32	371	185 129	185 129
Családjában tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek				73	952	475 048	475 048
Családjában három vagy több gyermeket nevelnek				-	-	-	-
Jövedelem alapján nyilatkozott				236	3 294	1 643 706	1 643 706
Nevelésbe vételét rendelte el a gyámhatóság				1	15	7 485	7 485

*** Újpesti Önkormányzati Bölcsődék Intézménye adatai alapján

Önkormányzati segély / Rendkívüli települési támogatás

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 2015. február 28-ig hatályos szövege az önkormányzati segélyről a következők szerint rendelkezett: „A települési önkormányzat képviselő-testülete a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére a rendeletében meghatározottak szerint **önkormányzati segélyt** nyújt. Önkormányzati segély pénzügyi szolgáltatási tevékenységnek nem minősülő kamatmentes kölcsön formájában is nyújtható.”

2015. március 1-jétől ugyan a fogalom változott, az ellátási kötelezettség és a részletszabályok viszont csak csekély mértékben módosultak: „A képviselő-testület a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan

*létfenntartási gonddal küzdő személyek részére **rendkívüli települési támogatást** köteles nyújtani. Rendkívüli települési támogatásban elsősorban azokat a személyeket indokolt részesíteni, akik önmaguk, illetve családjuk létfenntartásáról más módon nem tudnak gondoskodni vagy alkalmanként jelentkező többletkiadások – így különösen betegséghez, halálesethez, elemi kár elhárításához, a válsághelyzetben lévő várandós anya gyermekének megtartásához, iskoláztatáshoz, a gyermek fogadásának előkészítéséhez, a nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartásához, a gyermek családba való visszakerülésének elősegítéséhez kapcsolódó kiadások – vagy a gyermek hátrányos helyzete miatt anyagi segítségre szorulnak.”*

E két elnevezés alatt az Önkormányzat a rendkívüli élethelyzetbe került, illetve tartós létfenntartási gondokkal küzdők részére a 2015.-ös esztendőben 108.815.165,-Ft összegben folyósított támogatást 2.466 személy részére, összesen 9.506 alkalommal. A támogatás iránti kérelmek száma jelentősen elmaradt a korábbi esztendőktől. Mindösszesen 506 kérelem elutasítására került sor, az elutasítások jellemző okai az álláskereső regisztráció hiánya, az egy főre előírt jövedelemhatár túllépése, illetve az egy hónapon belül benyújtott több kérelem voltak.

Ugyancsak rendkívüli települési támogatás jogcímén az Önkormányzat 1.352 gyermek részére fejenként 10.000,- Ft-os iskolakezdési támogatást biztosított összesen 13.520.000,- Ft értékben.

Óvodáztatási támogatás

Erre az ellátási formára 2015. évben 130.000.-Ft került kifizetésre 12 gyermekre tekintettel. Az ellátás 2015. október 31. napjával megszűnt.

Gyermek születéséhez kapcsolódó támogatás

Önkormányzati rendeletünk értelmében a kérelmező szülő, gyermek születéséhez kapcsolódó támogatásban részesül azon gyermeke után

- a) aki születésétől a kérelem benyújtásának időpontjáig újpesti lakóhellyel rendelkezik,
- b) akinek legalább az egyik szülője a gyermek születését megelőzően egy éve folyamatosan bejelentett újpesti lakóhellyel rendelkezik és életvitelszerűen itt is él, és
- c) akinek a családjában az egy főre eső havi nettó jövedelem nem haladja meg a nyugdíjminimum háromszorosát.

A gyermek születéséhez kapcsolódó támogatás összege gyermekenként egyszeri 20.000,- forint.

2015. évben 111 család, ezen belül 121 gyermek részesült összesen 2.420.000.-Ft összegben gyermek születéséhez kapcsolódó támogatásban. Elutasításra 20 esetben került sor, túlnyomó

részben azért, mert a szülők nem rendelkeztek újpesti lakóhellyel a kerületben, vagy a bejelentkezésüktől nem telt el egy év.

Újpesti Babaköszöntő Program

A program azon újpesti lakóhellyel rendelkező gyermekek neveléséhez kíván hozzájárulni, akik:

- a) 2012. január 1. napján vagy azt követően születtek, és
- b) legalább az egyik szülőjük a gyermek születését megelőzően három hónapja folyamatosan bejelentett újpesti lakóhellyel rendelkezik és életvitelszerűen itt is él.

A támogatás formája egyszeri 12.000.-Ft értékű támogatási csomag, amely gyermekruházatot, babaápolási szereket és más a gyermek gondozását segítő tárgyakat tartalmaz.

2015-ben 694 család, 717 gyermeke részesült ajándékcsomagban, összesen 8.604.000.-Ft értékben.

Kapcsolattartás a gyermekvédelmi szervezetekkel

A pénzbeli és természetbeni ellátások nyújtásakor a Szociális Osztály nem elsősorban a gyermekek védelmére és ellátására helyezi a hangsúlyt, hanem az egész család jövedelmi nehézségeinek enyhítésére törekszik. Számos esetben ugyanakkor az érdemi segítségnyújtáshoz nem elegendő a problémák részleges, egyoldalú szemlélete (anyagi nehézségek, lakhatási gondok, családon belüli konfliktusok, életvezetési problémák, munkanélküliség, gyermekvédelem), hanem komplex problémakezelésre van szükség. Az Önkormányzat ezt felismerve, a 2015-ben elfogadott Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiójában feladatul tűzte ki, hogy a szociális szféra szereplői (Családsegítő Szolgálat, Gyermekjóléti Központ, Gyermekek Átmeneti Otthona, Gyámhivatal, Lakásügyi Osztály, Szociális Osztály, Gondozási Központ, bölcsődék, védőnők, UV Zrt.) rendszeres találkozók keretében vitassák meg az aktuális problémákat, valamint egy-egy rászoruló részére kíséreljenek meg többoldalú segítséget nyújtani. „Újpesti szociális párbeszéd” munkanéven szeptembertől havi rendszerességgel sor kerül ezen találkozásokra, amelyeknek kézzel fogható eredményeként sikerült megelőzni több kilakoltatást, valamint megoldást találni veszélyeztetett gyermekek elhelyezésére. A korábban is működő jelzőrendszeri értekezletek és gyermekvédelmi konferenciák mellett ezen új típusú találkozók is egyben a kétoldali kapcsolatok erősödését is szolgálják, segítik a közös hang megtalálását és a szociális ellátásban dolgozók közötti személyes kapcsolatokat, bizalom épülését.

3. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása

Az Önkormányzat a gyermekek védelmét az alább felsorolt, személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások keretében biztosítja:

- a) a gyermekjóléti szolgáltatás keretében gyermekjóléti központot működtet,
- b) a gyermekek napközbeni ellátása körében bölcsődét üzemeltet,
- c) a gyermekek átmeneti gondozása keretében a gyermekek átmeneti otthonát működtet és családok átmeneti otthonában történő elhelyezését biztosítja.

3.1. Gyermekjóléti Központ

A Budapest Főváros IV. kerület Újpest Önkormányzat Szociális Intézményének Gyermekjóléti Központja az 1997. évi XXXI. tv. (a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról) értelmében, 1997. decemberben a Családsegítő Szolgálaton belül kezdte meg munkáját. A Szolgálat 1998. július 1-jétől az Újpest SZI önálló szakfeladatként működik.

A Gyermekjóléti Szolgálat 1999. január 1-jétől a hétfőtől csütörtökig 8-19 óra között fogadja a segítséget, tanácsot kérő ügyfeleket, illetve ez időtartam alatt ad telefonon információkat a nehéz élethelyzetek megoldására. A Központ stábjának tagjai rendelkeznek az előírt szakképzettséggel, szakmai- és élettapasztalattal, valamint személyes adottságaik révén kompetensen képesek eleget tenni feladataiknak.

A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

A jogszabály által meghatározott, kötelezően ellátandó feladatok

A Gyermekjóléti Központ a Gyermekvédelmi törvény értelmében szolgáltatási, szervezési és gondozási feladatot lát el. Ezen belül a gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális, személyes, szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését¹. Ennek érdekében családgondozást és utógondozást biztosít, továbbá ellátja a válsághelyzetben lévő várandós anyák támogatását, a jelzőrendszer működtetését.

¹ Vö.: 1997. évi XXXI. törvény

I. Szervezés

- A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a veszélyeztetettséget észlelő és jelzőrendszer működtetése, a nem állami szervek, valamint magánszemélyek részvételének elősegítése a megelőző rendszerben, azaz a gyermekekkel kapcsolatban lévő intézmények, emberek információs hálózatának kialakítása
- Esetkonferencia tartása a jogszabályban meghatározott intézmények közreműködésével
- Helyi kulturális, szabadidős programokat szervező intézményekkel, civil szervezetekkel való együttműködés

II. Szolgáltatás

A családtervezési, a pszichológiai, a nevelési, az egészségügyi, a mentálhigiénés és a káros szenvedélyek megelőzését célzó tanácsadás vagy az ezekhez való hozzájutás megszervezése. Ezen belül:

- Fejlesztőpedagógus segítségével fejlesztés, korrepetálás
- Pszichológiai tanácsadás
- Jogi tanácsadás
- Szabadidős programok szervezése, vezetése
- Speciális szolgáltatások: utcai szociális munka, kórházi szociális munka, kapcsolattartási ügyelet, készenléti szolgálat
- a gyermeki jogokról és a gyermek fejlődését biztosító támogatásokról való tájékoztatás, a támogatásokhoz való hozzájutás segítése.

III. Gondozás

- a veszélyeztetettséget előidéző okok feltárása és ezek megoldására javaslat készítése,
- Családgondozás és utógondozás ellátása,
- Információnyújtás, tanácsadás, segítő beszélgetés
- Felkérésre környezettanulmány készítése
- Hivatalos ügyek intézésében segítségnyújtás
- Közvetítés más szolgáltató felé

A családgondozók munkája hatósági vagy más gyermekvédelmi intézkedésekre volt bontható. Minden esetben nagyfokú adminisztrációs kötelezettséget ír elő a Gyermekvédelmi törvény, amely a gyermekeink védelmében adatlapok kitöltését teszi kötelezővé, melyeket elektronikus és nyomtatott formában kötelező tárolni és továbbítani. Valamint a Központi Elektronikus Nyilvántartási Rendszer (KENYSZI) adatszolgáltatási kötelezettséget ír elő, mely napi forgalmi, tevékenység adminisztrációt, jelentést foglal magában. Ennek elmulasztása finanszírozási- és jogkövetkezményt von maga után. A családgondozás kimenetele több változótól függ. Jelenleg elmondható, hogy az összetett feladatok kapcsán az esetek családgondozása alapvetően 1-1,5 éves intervallumot is felölel, egyes esetekben ezt meghaladja. A meglévő esteink nagy számban hatósági (elsőfokú gyámhatóság, gyámhivatal, rendőrség, pártfogói felügyelet stb.) megkeresésre indult. Ilyen esetben a hatósági határidők (2004. évi CXL. tv. alapján 8/10/15 napos) is megkötik a családgondozói munkát, s ez fokozza a terheltséget.

A Gyermekjóléti Központ egyik fontos feladata a prevenció jellegű szabadidős programok szervezése. A nyári táborok az Önkormányzat pályázatán támogatást nyertek, így ez a szabadidős tevékenység jelentős támogatással valósulhatott meg.

A családgondozók mellett fejlesztőpedagógiai tanácsadók, pszichológusok és jogász is dolgozik intézményünkben. A fejlesztőpedagógiai tanácsadók, pszichológusok nagyon nehéz körülmények közt végzik munkájukat, mivel intézményünkben nincs megfelelő, elegendő helyiség a számukra és nagyon szűkös az eszközkészletük (fejlesztő eszközök, szűrésre, mérésre alkalmazott eszközök). Somogyi Dániel rész munkaidőben látott el pszichológiai tanácsadói feladatokat heti 15 órában a Családsegítő Szolgálat és a Gyermekjóléti Központ ügyfelei számára 2/3 - 1/3 arányban. Így a Gyermekjóléti Központ ügyfeleit heti 5 órában fogadta. Dr. Váczi Judit szintén rész munkaidőben lát el jogi tanácsadói feladatokat, a Családsegítő Szolgálattól és a Gyermekjóléti Központtól egyaránt fogadja az ügyfeleket.

Speciális szolgáltatásaink:

I. Utcai szociális munka

Az utcai szociális munkások feladata, hogy azokkal a gyermekekkel felvegyék a kapcsolatot, akik szabadidejük jelentős részét az utcán töltik.

Csoportfoglalkozásokat a Rózsa utcai klubban tartottak, melyek hetente 3, majd júliustól hetente 4 alkalommal nyújtottak lehetőséget a szabadidő hasznos eltöltésére, ezzel nagy szerepet töltöttek be az elsődleges prevencióban. Emellett az év első felében 2 hetente az „Aranyhíd” Gyermekek Átmeneti Otthonában kézműves foglalkozást tartottak az utcai szociális munkások.

A megelőzésben betöltött helyüket kellene tovább erősíteni, ezért célszerű lenne, hogy utcai szociálismunkásaink részt vegyen a KIABÁL nevű bűnmegelőzési társasjáték játékmesteri képzésén (tanulmányi szerződéssel). A cél, hogy Újpesten is elinduljon egy komplex bűnmegelőzési program a kerületi iskolák, a Rendőrkapitányság és Központunk közös munkája révén.

„Ellátás és felügyelet nélkül maradó gyermek felkutatására”² sajnos kevés az idő, a szolgáltatást ez irányban lehetne még fejleszteni, s e területen is erősíteni az együttműködést a BRFK IV. kerületi Kapitányságával.

II. Kórházi szociális munka

Az kórházi szociális munkás feladata, hogy segítése a szülészeti-nőgyógyászati osztályon a szociális válsághelyzetben lévő anyát és gyermekét, gyermekosztályon a gyermekelhanyagolás és bántalmazás észlelése esetén intézkedjen.

A kórházi szociális munkát végző családgondozó, nem lévén a kerületben gyermekkórház, ugyanazt a munkát végzi, mint az általános gyermekvédelmi munkát végző családgondozók, de kizárólagosan ő fogadja az egészségügyi intézményekből érkező jelzéseket, valamint

² 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet 7/A §

feladata, hogy a budapesti gyermekkorházak szociális munkásaival tartsa a kapcsolatot. Ügyeletet nem tart egyik egészségügyi intézményben sem.

A változó társadalmi környezet és igények miatt, ezen a területen változásra volt szükség. A kórházi szociális munkásnak rendszeres kapcsolatot kell tartani az Újpesti Gyermekek Járóbeteg Szakrendelővel, szakrendelőben levő ügyelettel, valamint szorosabbra kellene fűznie a kapcsolatot a Védőnői Szolgálattal, valamint a Gyermekek Háziorvosi Rendelőjével (rendszeres kapcsolattartás a jobb együttműködés érdekében).

III. Kapcsolattartási ügyelet

A kapcsolattartási ügyelet célja a gyermek és a kapcsolattartásra jogosult szülő vagy más személy számára a találkozásra, együttlétre alkalmas semleges hely biztosítása, konfliktuskezelő, segítő szolgáltatás nyújtása, továbbá az érintettek kérésére, illetőleg a gyámhivatal kezdeményezésére gyermekvédelmi közvetítői eljárás (mediáció) biztosítása, melynek célja a felek közötti konfliktusok feloldásának segítése, közöttük a megállapodás létrehozása, és annak mindkét fél részéről történő betartása.

Erre a szolgáltatásra egyre nagyobb az igény, viszont szabad kapacitás hiányában jelenleg nem tudunk több kapcsolattartási ügyet vállalni. Jelenleg két mediátori végzettséggel rendelkező, valamint három fő képesítés nélkül végzi ezt a munkát.

IV. Készenléti Szolgálat

A Készenléti Szolgálat célja a Gyermekjóléti Központ nyitvatartási idején túl felmerülő krízishelyzetekben történő azonnali segítség, tanácsadás vagy tájékoztatás nyújtása. Ezt a feladatot a Gyermekjóléti Központ családgondozói látják el heti váltásban. Évente átlagosan 4 hetet teljesít egy családgondozó.

Intézményünk a Gyermekjóléti Központ bázisintézményén kívül még egy telephelyet működtet a Rózsa u. 8. szám alatt. A **Rózsa utcában** az utcai szociális munkások heti rendszerességgel tartanak „Utca Klub” foglalkozásokat, a konduktor egy alkalommal baba-mama klubot.

Személyi feltételek, létszám 2015. december 31-én

1 fő szakmai vezető

12+1 fő általános családgondozó (9 fő családgondozó, és 1 fő családgondozó jogi tanácsadói minőségben, önálló eseteket nem visz)

1 fő kórházi szociális munkás

3 fő utcai szociális munkás

1 fő fejlesztőpedagógiai tanácsadó

3 fő családgondozó asszisztens

1 fő pszichológus

1 fő jogász vállalkozói szerződéssel, a Családsegítő Szolgálattal közös ügyeleti időben

Tárgyi feltételek, technikai felszereltség

A Központ sajnos kinőtte az Intézmény adta lehetőségeket helyiségek vonatkozásában. Az Intézmény 1 csoportszobája, a szakemberi állományhoz valamint az ellátotti létszámhoz viszonyítva már kevés. A jogszabályváltozásnak köszönhetően minden védelembe vételi eljárást meg kell előznie egy ún. családi döntéshozó konferenciának, melyet a gyermekjóléti központnak kell megszerveznie, és ahhoz helyiséget biztosítania. Jelenleg ennek kivitelezése problémát jelent Központunk számára. Munkaszobák és interjúszobák tekintetében is fejlesztésre szorulunk. Az Intézmény üres helyiségeinek átalakítása folyamatban van.

Jelenleg a Gyermekjóléti Központ számára az egyik legnagyobb problémát az irattározás jelenti. Irattározásra alkalmas helyiség kialakítása folyamatban van.

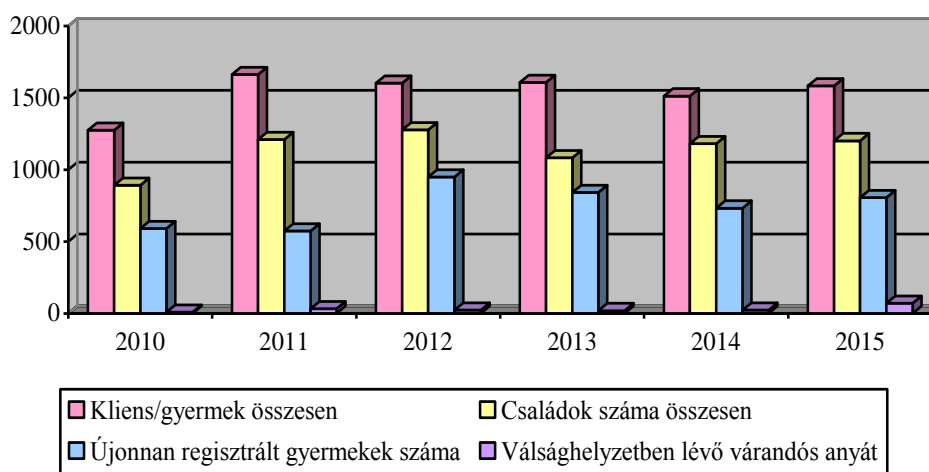
A Gyermekjóléti Központ működését jellemző legfontosabb számadatok

Gyermekjóléti Központnál megforduló összes nyilvántartásba vett gondozottak adatai 2015. év (halmozott adatok)

	2010. év	2011. év	2012. év	2013. év	2014. év	2015. év
Kliens/gyermek összesen	5041	5348	5722	5369	5128	6777
Családok száma összesen	3444	3777	4041	3733	4646	5843
Újonnan regisztrált gyermekek száma	589	573	949	841	732	806
Válsághelyzetben lévő várandós anya	9	33	23	19	23	63

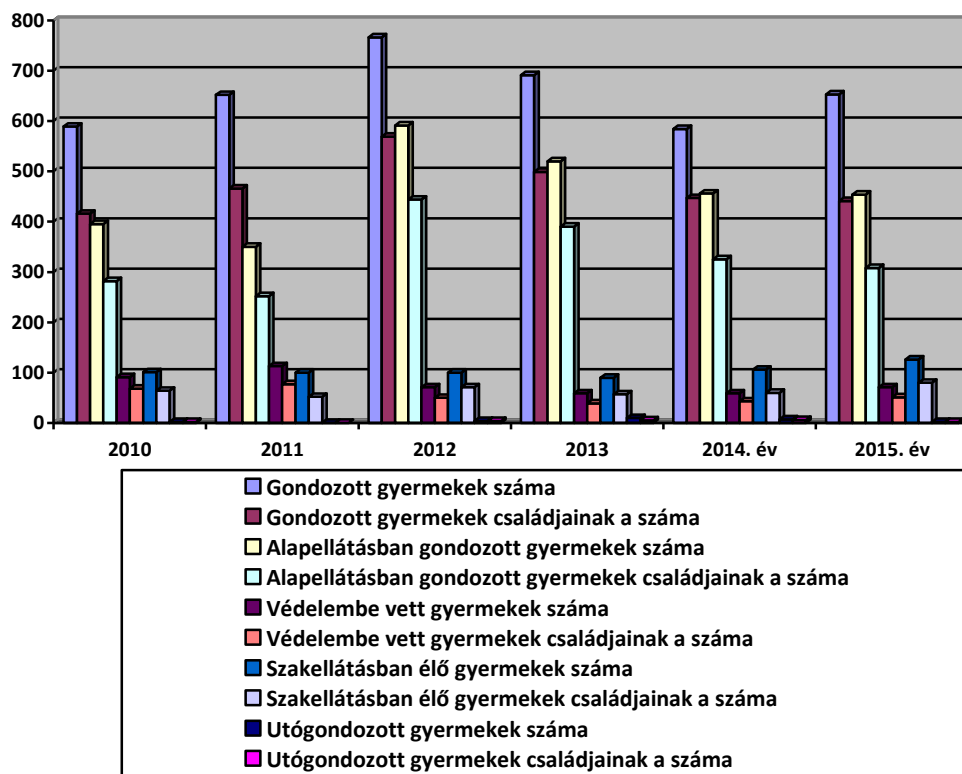
Gyermekjóléti Központnál aktív gondozásban részesülők adatai

	2010. év	2011. év	2012. év	2013. év	2014. év	2015. év
Kliens/gyermek összesen	1275	1661	1601	1607	1512	1582
Családok száma összesen	891	1210	1277	1083	1181	1201
Újonnan regisztrált gyermekek száma	589	573	949	841	732	806
Válsághelyzetben lévő várandós anya	9	33	23	19	23	71

Statisztikai adatok általános családgondozói és kórházi szociális munkában az értékelte időszak végén (2015 december 31.)

Gondozási forma	2010. év	2011. év	2012. év	2013. év	2014. év	2015. év
Gondozott gyermekek száma	589	652	766	691	584	653
Gondozott gyermekek családjainak a száma	416	466	569	499	447	441
Alapellátásban gondozott gyermekek száma	395	350	591	520	456	454
Alapellátásban gondozott gyermekek családjainak a száma	282	252	444	390	325	308
Védelembe vett gyermekek száma	91	113	71	59	59	71
Védelembe vett gyermekek családjainak a száma	68	77	50	39	43	51
Szakellátásban élő gyermekek száma	101	100	100	90	106	126
Szakellátásban élő gyermekek családjainak a száma	64	52	71	57	60	80
Utógondozott gyermekek száma	2	0	4	10	7	2
Utógondozott gyermekek családjainak a száma	2	0	4	5	6	2

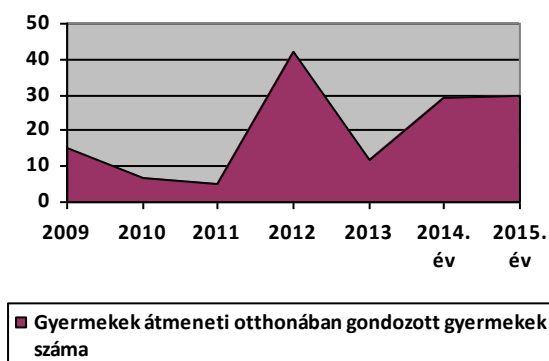

A családgondozók leterheltsége magas, hasonlóan az előző év időszakához. A jogszabályban meghatározottak szerint 1 fő családgondozó esetében a gondozotti létszám nem haladhatja meg a 45 gyermeket, illetve a 25 családot. Azonban jelenleg az 1 fő családgondozóra jutó esetek száma átlagosan 75 gyermek/hónap (1,75-szöröse a törvény által megengedettnek), illetve 52 család/hónap (megközelítően 2-szerese a törvény által megengedettnek).

Jelenleg a jogszabályi változásoknak köszönhetően a Családsegítő Szolgálat és a Gyermekjóléti Központ összevonása, integrálása megtörtént. Az jogszabályi előírásoknak megfelelően a státuszok bővítésre kerültek, a létszám feltöltése folyamatban van.

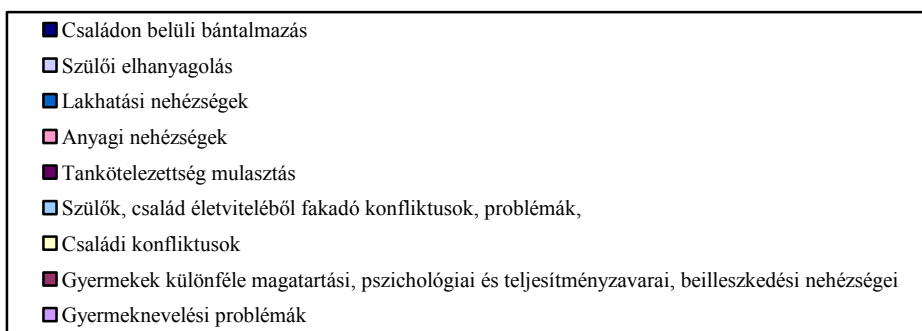
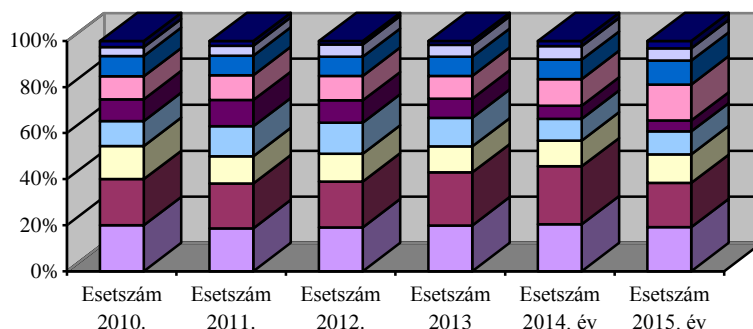
Az „Aranyhíd” Gyermek Átmeneti Otthonában átmeneti gondozásba került gyermekek száma az adott években

	2010. év	2011. év	2012. év	2013. év	2014. év	2015. év
Gyermekek átmeneti otthonában gondozott gyermekek száma	7	5	42	12	29	32

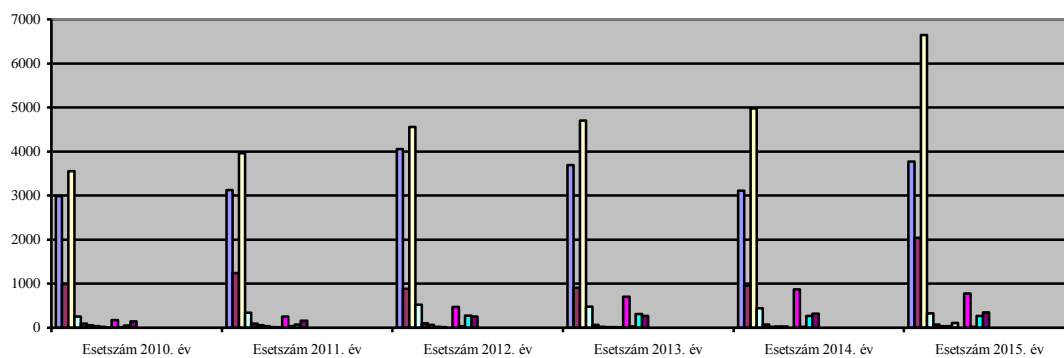
A Gyermekjóléti Központnál gondozott kliensek legjellemzőbb problématiszai

Probléma típus	Esetszám 2010. év	Esetszám 2011. év	Esetszám 2012. év	Esetszám 2013 év	Esetszám 2014. év	Esetszám 2015. év
Gyermeknevelési problémák	1846	1942	2077	2165	1915	1821
Gyermekek különféle magatartási, pszichológiai és teljesítményzavarai, beilleszkedési nehézségei	1856	2036	2178	2516	2367	1836
Családi konfliktusok	1337	1234	1320	1227	1052	1189
Szülők, család életviteléből fakadó konfliktusok, problémák,	1002	1356	1480	1355	895	945
Tankötelezettség mulasztás	876	1195	1054	911	535	452
Anyagi nehézségek	922	1127	1164	1077	1082	1493
Lakhatási nehézségek	818	884	903	904	796	989
Szülői elhanyagolás	357	449	585	572	549	511
Családon belüli bántalmazás	247	216	166	177	211	303

Intézkedések és tevékenységek a Gyermekjóléti Központ munkájában

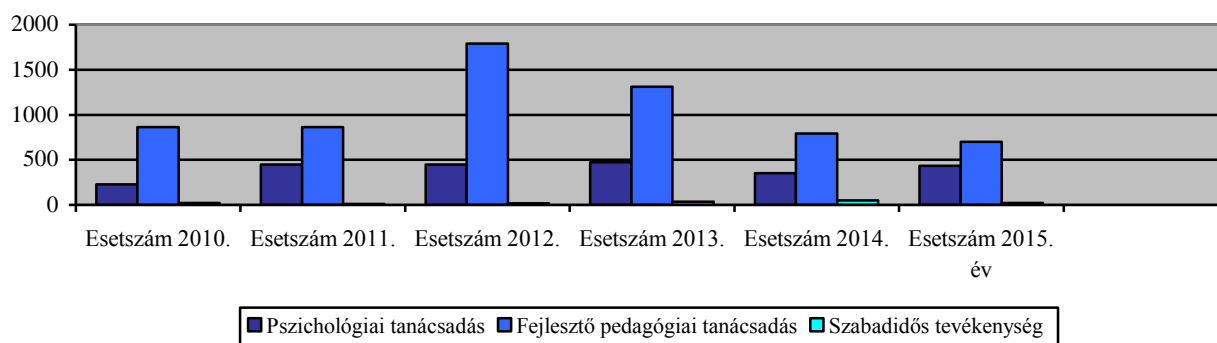
Intézkedések és tevékenységek tartalma	Esetszám 2010. év	Esetszám 2011. év	Esetszám 2012. év	Esetszám 2013. év	Esetszám 2014. év	Esetszám 2015. év
Információnyújtás	2985	3127	4055	3690	3508	3770
Segítségnyújtás hivatalos ügyek intézésében	995	1244	889	905	956	2043
Tanácsadás és segítő beszélgetés	3553	3961	4559	4705	4978	6647
Alapellátásba vétel	251	339	523	480	447	325
Új védelembe vételi tárgyalás	96	98	103	65	73	73
Újonnan védelembe vettek száma	58	57	65	23	25	39
Javaslat ideiglenes hatályú elhelyezésre	35	35	22	11	26	33
Szakellátásba kerültek száma	23	16	14	18	32	108
Örökbefogadással kapcsolatos intézkedés	9	4	2	4	0	3
Esetmegbeszélés	175	257	470	703	874	776
Esetkonferencia	14	37	39	30	20	20
Szolgáltatás nyújtása helyben	51	74	275	314	267	270
Szolgáltatás közvetítése intézményen belül (Jogi, pszich. és fejl. ped.-i tanácsadás)	147	162	254	270	320	348

Információnyújtás
Segítségnyújtás hivatalos ügyek intézésében
Tanácsadás és segítő beszélgetés
Alapellátásba vétel
Új védelembe vételi tárgyalás
Újonnan védelembe vettek száma
Javaslat ideiglenes hatályú elhelyezésre
Szakellátásba kerültek száma
Örökbefogadással kapcsolatos intézkedés
Esetmegbeszélés
Esetkonferencia
Szolgáltatás nyújtása helyben (telefonálási lehetőség, fénymásolás stb.)
Szolgáltatás közvetítése intézményen belül (Jogi, pszichológiai és fejlesztő pedagógiai tanácsadás)

Szolgáltatás/alkalom a Gyermekjóléti Központ munkájában (halmozott adat)

Intézkedések és tevékenységek tartalma	Esetszám 2010. év	Esetszám 2011. év	Esetszám 2012. év	Esetszám 2013. év	Esetszám 2014. év	Esetszám 2015. év
Pszichológiai tanácsadás	226	447	447	474	353	434
Fejlesztő pedagógiai tanácsadás	863	863	1791	1310	792	700
Szabadidős tevékenység	20	9	16	36	49	22

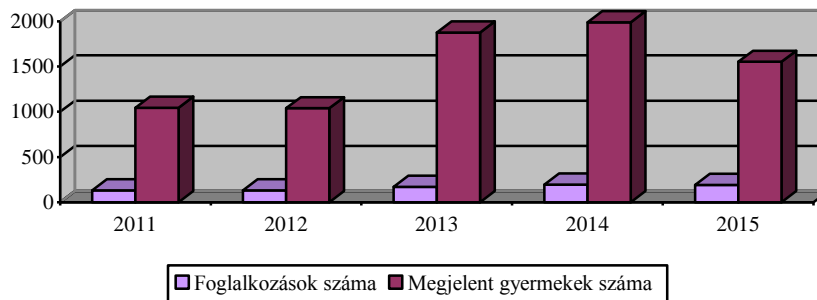

Statisztikai adatok az utcai szociális munkában

A 2015. évet három utcai szociális munkás kollégával kezdték meg. A Rózsa u. 8. szám alatti telephelyen folytatnak klubfoglalkozásokat heti rendszerességgel a hét 4 munkanapján. Szervezett program klubon kívül **18** alkalommal voltak, melyeken összesen **294** gyermek vett részt. Kéthetente csütörtökön „utcáztak” a kollégák. Ilyenkor az utcán csellengő gyerekeket igyekeznek felkutatni, s számukra értelmes szabadidő eltöltési alternatívát felajánlani. Kéthetente csütörtökönként (váltásban az „utcázással”) igény szerint gyermekek korrepetálását, pótvizsgára, osztályozó vizsgára való felkészítését is ellátják.

Klubfoglalkozáson megjelent gyermekek száma (halmozott adat)

	2011	2012	2013	2014	2015. év
Foglalkozások száma	132	132	169	194	191
Megjelent gyermekek száma	1044	1039	1877	1989	1552

Kapcsolattartási ügyelet

A Gyermekjóléti Központban 2015. január 1-től 2015. december 31-ig kapcsolatügyeletet igénybe vevő családok száma: **15** család.

A szolgáltatást igénybe vevő családok száma (2015. december 31-én adat): 6 család.

A szolgáltatásnyújtásban résztvevő munkatársak száma: **6** fő.

Készenléti Szolgálat

2015. január 1. és 2015. december 31. között érkezett krízishívások száma: **6** db.

Egy családgondozóra éves szinten átlagosan 3-4 hét készenléti szolgálat jut.

Jogi tanácsadás

Dr. Váci Judit ügyvédnél jogi tanácsadáson megjelent ügyfeleiről a Családsegítő Szolgálat vezet nyilvántartást, így pontos statisztikai adatokkal ők rendelkeznek.

Szabadidős, prevenciós feladatok

A központ látókörébe került gyermekek 2015. évben **22** alkalommal vettek részt szabadidős programokon. Szerveztek kirándulást, több alkalommal vehettek részt felajánlás útján mozi látogatásokon, valamint a szezonális ünnepeket (farsang, húsvét, gyermeknap) tartották meg a gyerekek számára.

2015-ben két nyári tábor megszervezésére, lebonyolítását tervezte Központunk, de támogatás hiányában egy gyermektábor valósulhatott meg.

A **sarudi tábor** 2015. július 19- 24. között valósult meg. Ezen táborozás alkalmával **18** halmozottan hátrányos helyzetű, speciális nevelési igényű gyermek számára biztosítottak „nyaralási” lehetőséget. A tábor az önkormányzat és a Tiszta Formák Alapítvány pályázati támogatásának köszönhetően valósulhatott meg.

Ellenőrzések

2015-ben ISO belső audit keretén belül ellenőrizték Központot. A szakmai tevékenységet rendben találták.

Szakmai programok, együttműködések

Jelzőrendszeri tanácskozások az éves kötelező 6 alkalomból 5 alkalommal valósultak meg, melyre a jelzőrendszer minden tagját meghívtuk. Egy alkalom betegség miatt elmaradt. A jogszabály által előírt márciusi jelzőrendszeri konferenciát is sikeresen megtartottuk. Módszertani megbeszélés idén **17** alkalommal volt. Szakmaközi esetmegbeszélésre 776, esetkonferenciára 20 alkalommal került sor.

Továbbképzések

2015-ben 2 fő tudott továbbképzésen részt venni.

Hallgatók fogadása szakmai gyakorlatra

Intézményünk nyitott arra, hogy szociális szakirányú (közép vagy felsőfokú) képzésben részesülő hallgatókat fogadjon. A 2015-ös évben **6** hallgatót fogadtak szakmai gyakorlaton, valamint **5** hallgatót egyszeri monitorozáson.

3.2. Bölcsődék

A település demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0-3 éves korosztály adataira.

A Védőnői Szolgálat 2015.12.31. adatai alapján **2777 fő** 0-3 éves korú gyermek él területünkben. A korosztály 2014. évhez viszonyítva növekedett, **66 fővel** több kisgyermek él Újpesten az alábbi megoszlásban:

0-12 hó: **1000**, 12-36 hó: **1777**

Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása:

Étkezési kedvezményben, ingyenes étkezésben részesülők száma: **451 fő**, (+202 fő*)

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők, gyermekek száma: **56 fő** (-55 fő*)

Tartós beteg gyermekek száma: **40 fő** (-3fő*)

Nagycsaládos családban nevelkedő száma: **120 fő** (+25 fő*)

*előző évhez viszonyítva

2015-ben is elmondható, hogy az ellátások igénybevétele az előző évhez képest növekedett, az ingyenes étkeztetés közel megduplázódott.

A bölcsődei gondozási díj mértéke az előző évekhez hasonlóan napi 500 Ft. Az Fenntartó önkormányzat a GYVT-ben és a helyi Önkormányzati rendelet értelmében, a meghatározott egy főre eső jövedelem esetén fizetési kedvezményt biztosít.

Gondozási díjkedvezményben részesülők száma: **479 fő** (*2015.12.31.-i adatok)

A beiratottak **68%-a** különböző mértékű kedvezményre jogosult:

Gondozási díj kedvezmény 2015. dec. 31. adatok szerint:

Kedvezmény mértéke	Fő	Fizetett napi díj
100 % (1)	117	0 Ft
20 % (2)	22	400 Ft
40 % (2)	21	300 Ft
60 % (2)	41	200 Ft
80 % (2)	58	100 Ft
100 % (2)	220	0 Ft
Összesen	479	-

(1) – Gyermekvédelmi törvény értelmében mentesül

(2) – Jövedelem alapján megállapított

Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása:

2015-ben az Újpesti Önkormányzati Bölcsődék intézménye 9 részlegében 818 kisgyermeknek nyújthatott napközbeni ellátást.

A bölcsődei férőhelyek iránti igény töretlen és folyamatos.

Újpesten a napközbeni kisgyermekellátást azok a szülők, családok vehetik igénybe, akik munkát végeznek, vagy egyéb okok miatt gyermekük napközbeni ellátását nem tudják biztosítani.

A bölcsődei ellátást 2015-ben, 7 fő gyermek esetében nem a törvényes gondviselő, hanem a Gyermekjóléti Központ, Gyámhatóság, Védőnői Szolgálat, illetve a gyermekorvos kezdeményezte. A kért elhelyezések, illetve a veszélyeztetettség okai esetenként változó volt, egyedi és összetett. (lakhatási, szociális nehézségek)

Az ellátás jellemzői:

- a szülők többsége GYED lejártá közelében kért gyermeke számára bölcsődei elhelyezést, és örömmel tapasztalta, hogy Gyed megléte már nem akadály a bölcsődei adaptáció megkezdésének.
- A tájékozottabb családok a gyermek 18-20 hónapos korában kérték az elhelyezést, így az anya munkavállalása (a gyermek bölcsődei beszoktatását követően) még a Gyed igénybe vétele mellett valósulhatott meg, ami anyagilag nagy segítséget jelentett a családok, szülők számára.
- A kerületi bölcsődékben 1 év körüli gyermekek száma hónapról hónapra növekvő tendenciát mutat, a csecsemőkorú gyermekek elhelyezését legtöbbször azonnal kéri a szülő, ami csak több tényező, együttes jelenléte mellett valósítható meg.
- Gyes melletti és a Gyed melletti munkavállalás lehetőségével az anyák, családok igyekeznek élni.
- Gyakori, hogy az anyák szeretnék visszatérni a munka világába, de vagy munkahely megszűnése, vagy a munkáltató rugalmatlansága miatt ez a vágy meghiúsul, így a

bölcsődei szolgáltatást sem tudják igénybe venni. A lemondott férőhelyeket a bölcsődevezetők már csak közel azonos korú gyermekek jelentkezésekor tudják betölteni.

- Az édesanyák munkájuk, beosztásuk, vagy munkahelyük féltése okán is gyakorta munkavállalás mellett döntenek,
- Egyre gyakoribb, hogy ellátási igényt nyújtanak be a családok a testvér gyermek megszületését követően, azért mert a szülői feladatok megnövekedése olyan teher az édesanya számára, amivel nem tud megbirkózni. Ilyen esetben csak ritkán tudunk segítséget nyújtani, egyfelől mert más ténylegesen munkát vállaló szülő bármikor kérheti gyermeke ellátását, és a szociális nehézségekkel küzdők is jogos igényt nyújthatnak be, másfelől a szülői társadalom sem fogadja el, hogy vannak esetek, amikor a gyermek érdeke is azt kívánja, hogy kisebb csecsemő gyermekét ellátó anya, nagyobb gyermeke bölcsődei nevelést kapjon.
- Az is nehezen elfogadható az ellátást igénylő szülők számára, hogy ha egy, már bölcsődés gyermeknek kistestvére születik, az édesanya így nem dolgozik, a nagyobb gyermek miatt veszi igénybe a bölcsődét, illetve a bölcsődének miért nincs kompetenciája e gyermekek ellátását megszüntetni. A dilemma mindig akkor kerül felszínre, és eredményez konfliktust a bölcsődével, ha a gyermek elhelyezését azonnal, vagy évközben igényli a szülő, és férőhely hiányában nem jut ellátáshoz.
- A két év alatti gyermekek bölcsődei ellátását továbbra is a nevelési év elején (szeptember-október hónapban) van lehetőségünk koordinálni. A nevelési év folyamán két éves kor alatti gyermekek ellátását csak akkor biztosíthatják, ha az adott csoportlétszám nem haladja meg a 12 főt.
- Az engedélyezett 13-14-dik gyermek is csak akkor kaphat férőhelyet, ha a csoport valamennyi gyermeke és a felvételre váró gyermek is betöltötte a második életévét. A Gyvt. szabályozás következtében így, sajnálatosan gyakran előfordult az év folyamán, hogy bár van üres bölcsődei férőhely, mégsem tudják az ellátást igénylő családokat segíteni, az anya munkaerő piaci visszatérését lehetővé tenni.
- A szeptemberben felvehető gyermekek számát mindig az óvodába menő gyermekek száma határozza meg.

2015-ben 66 fővel növekedett a születések száma, ez a növekedés, valamint jogszabályi változások hatására, az év végén az igények, a férőhely előjegyzések számának növekedését tapasztalták. Amíg valamennyi szeptembertől ellátást igénylő család gyermekének bölcsődei ellátást tudunk biztosítani, addig az év végén jelentkező igények teljesítésére már nincs kapacitásuk.

A jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai (gyermekvédelmi rendszer éves működésének értékelése)

A Gyermekjóléti Központ munkatársaival a gyermekek segítése érdekében a bölcsődei részlegvezetők, szükség esetén az Újpesti Önkormányzati Bölcsődék Intézményének vezetője vette fel a kapcsolatot. Bölcsődei részlegenként változó eset számban volt együttműködés. Több esetben a Központ munkatársai kezdeményezték az együttműködést. Munkatársaink pedagógiai szakvéleményeket készítettek a Központ kérésére. A gyermekvédelmet képviselő kisgyermeknevelő munkatársaik több meghirdetett találkozón, konferencián vettek részt. Konkrét eseti kapcsolata több bölcsődének nem volt. (Munkásotthon, Rózsaliget, Homoktövis,)

A jelzőrendszer tagjai közül a védőnőkkel, orvosokkal folyamatos a kapcsolattartásuk. Néhány bölcsődei részlegekben a védőnőkkel történő együttműködés partneri, rendszeres, tartalommal megtöltött (rendszeres látogatások, tájékozódás és tájékoztatás céllal, gyermeke fejlődésének nyomon követése, figyelem a szociális hátrányokkal küzdőkre, kölcsönös és együttes kapcsolatfelvétel a családokkal, bölcsődei szakemberek részvétele védőnői ismeretterjesztő tevékenységben, stb.). Más bölcsődékben a kapcsolat adott esetre korlátozódik a védőnőkkel. A jelzőrendszer más tagjaival is (rendőrség, gyámhivatal, szociális osztály) a kapcsolattartás eseti, az aktuális probléma kezelése érdekében jön létre. Az óvodákkal valamennyi bölcsődei részleg folyamatos együttműködő partneri, szakmai kapcsolatot tart fenn. A Pedagógiai Szakszolgálat munkatársaival a SNI gyermekek ellátásában az együttműködés folyamatos, rendszeres és partneri.

A SNI gyermekek száma 23 fő volt. A Rózsaliget és a Hajló bölcsőde nem látott el SNI gyermeket.

Bölcsőde neve	SNI gyermekek száma/fő
Homoktövis	7
Aradi	4
Pozsonyi	4
Labdarúgó	3
Munkásotthon	2
Leiningen	2
Lakkozó	1

A jelzési kötelezettség tekintetében a bölcsődei részlegek munkatársai nem találkoztak akadályoztatással, jelzés esetén segítséget, együttműködést kaptak, de továbbra is előfordul, hogy kapcsolat felvételnél derül ki, hogy a rendszerben már segítséget, ellátást kap a adott gyermek, család. Az információáramlás gyakran egyirányú, ami a gyermekek, családok segítségét, a segítség eredményességét befolyásolhatja. A jelzőrendszeren belüli együttműködés eseti, a folyamatok menetébe a bölcsődei szakemberek részvétele, bevonása megtörténik. A bölcsődei ellátottakat érintő esetekben munkatársaink visszajelzést csak saját kezdeményezésre kapnak. Az esetek lezárásáról vagy az adott helyzetről csak ritkán kapnak információt, visszajelzést.

A saját kompetencián belüli gyermekvédelmi feladatokat problémamentesen, eredményesen látták el bölcsődei szakemberek. Munkatársaik kisgyermek ellátás folyamatában ismerik meg a családokat, a családok helyzetét és a felmerülő nehézségeket.

Kerületben a bölcsődés gyermekek szociális életkörülményei a munkatársak tapasztalatai szerint változatos.

- A szülők területenként jó, átlagos vagy alacsony jövedelemmel rendelkeznek.
- A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma 2015-ben 50%-kal csökkent.
- A gyermeküket egyedül nevelők száma növekvő.
- A gyermekek egy másik része szociálisan jó, optimális, vagy megfelelő körülmények között él.
- Hátrányos helyzetű gyermekek száma 2015-ben növekedett, a Pozsonyi bölcsődében 10 fő, az Aradi bölcsődében 1 fő a Labdarúgó bölcsőde 1 fő, Lakkozó bölcsőde 1 fő látogatják a bölcsődét, de egyre több olyan gyermek kap bölcsődei ellátást, akinek a családja szegénységben, rossz lakás és jövedelmi viszonyok között él.

Egy-egy esetben az életkörülmények, szociális körülmények romlása befolyásolta a gyermekek fejlődését, nevelését, de a bölcsődei ellátás igénybe vételével a gyermek helyzete megváltoztatható volt. Fejlődésének zavartalanságát, a szülői feladat ellátását, a családban nevelést, a bölcsődei elhelyezés segítette. Ezen a területen a legfontosabb a gyermekorvosok, a védőnő és a bölcsődei szakemberek együttműködése annak érdekében, hogy a nehézségekkel küzdő családok, a bölcsődei alapellátásban mielőbb bekerülhessenek.

A bölcsődei részlegvezetők, kisgyermeknevelők a Gyermekjóléti Központ által szervezett éves tanácskozásokon, tájékoztatón, beszélgetésen 2015-ben 4 alkalommal vettek részt. A találkozásokat munkatársaink fontos, hasznos szakmai fejlődésként értékelték. A jelzőrendszer területeinek, tevékenységének, valamint problémáinak megismerése fontos számukra, sajnálatos, hogy a problémák, tevékenységek leginkább az óvodás, vagy iskolás korosztályt érintették, a bölcsődés, illetve 0-3 éveseket nem.

Hatékonyabbá tenné a bölcsődei gyermekvédelmi tevékenységet, az információk, érintettek közötti folyamatos, rendszeres átadása. Segítené az intézmények együttműködését, ha a gyermekvédelmi alapellátást több szintéren igénybevevő gyermekek aktuális helyzetét ezen intézmények kölcsönösen, és rendszeresen megosztanák egymással.

A Kormányhivatal Gyámügyi Osztálya által gyámhatósági hatáskörben tett intézkedések:

Védelembe vettek száma: 2 fő

A védelembe vétel okai: rossz szociális körülmények, lakhatási problémák.

Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása a Gyvt. előírásai alapján (milyen ellátásokra és intézményekre lenne szükség a problémák hatékonyabb kezelése érdekében, gyermekvédelmi prevenciók elképzelések).

Nagyon fontos, hogy a gyermekek és családjaik problémáikhoz időben segítséget kapjanak. Újpesten a jól működő szolgáltatások összehangolásával, célzott együttműködéssel, preventív rendszer működtethető.

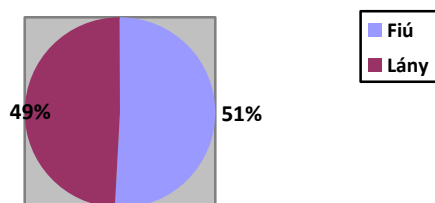
A saját és a többi jelzőrendszeri tag kompetencia határainak megfelelő értelmezése miatt javasoljuk ezek kölcsönös megismerését.

3.3. „Aranyhíd” Gyermekek Átmeneti Otthona

Ellátottak jellemzői:

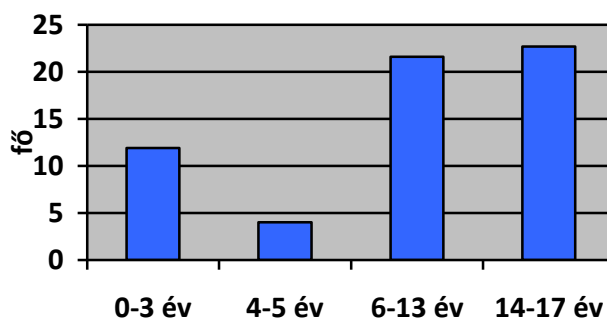
Az Aranyhíd Gyermekek Átmeneti Otthona a Gyermekvédelmi törvény szellemében olyan családok gyermekeit fogadja, akik krízishelyzetbe kerültek, életvezetési problémákkal küzdenek, vagy az egyedülálló szülő hosszabb kórházi kezelésben részesül.

2013-ban 60 fő, míg 2014-ben 54, 2015-ben pedig 61 fő volt az intézményben, melynek megközelítően fele fiú, fele lány volt.

1. ábra Nemek szerinti megoszlás

A gondozott gyermekek életkori megoszlása

Továbbra is magas a csecsemők száma, akár csak előző évben volt, amikor megháromszorozódott a számuk. Ennek oka az, hogy a jelzőrendszer sokkal jobban működik, s hamarabb jelzik, ha problémát látnak, másrészt a társadalom egyéb tagjai is érzékenyebben reagálnak a kisbabákra, mint a nagyobbakra. Ellátásuk azonban kemény kihívást jelentett, melyben végül a fenntartó önkormányzat nyújtott hathatós segítséget. Egy fő csecsemőgondozó került felvételre, aki hivatott a 0-3 éveseket gondozni. (A jogszabályalkotók a csecsemőgondozói státusz feltételeit nem szabályozták. A kormányhivatali ellenőrzéskor azt hallották, hogy korrigálni fogja a jogalkotó a csecsemőgondozói státusz feltételeinek szabályozását, és főállásban is alkalmazhatunk majd az átmeneti otthonokban csecsemőgondozót.)

A fenntartótól abban is kaptunk segítséget, hogy bölcsődei ellátást tudnak néhány gyermeknek biztosítani, ami számukra a felzárkózást jelenti, hiszen többségük bekerüléskor fejlődésbeli lemaradást, hospitalizációs jeleket mutat. A bölcsődében viszont - társaik között - látványos fejlődést mutatnak.

A gondozott gyermekek létszáma, valamint a gondozási napok száma kerületenként az alábbiak szerint alakult:

Kerület	Gondozottak száma		Gondozási napok száma	
	2014	2015	2014	2015
IV. kerület	26 fő	32 fő	2810 nap	2669 nap
XV. kerület	20fő	21 fő	2231 nap	2681 nap
XVI. kerület	8fő	8 fő	367 nap	542 nap
Összesen	54 fő	61 fő	5408 nap	5892 nap

Otthonban töltött legrövidebb idő 4 nap volt, a leghosszabb idő pedig 289 nap volt.

A gyermekek átlag 3 hónapot töltenek az átmeneti otthonban. Bár változtattak a felvételi rendszeren (3 hónaponként hosszabbítják a gyermekek elhelyezését), ennek ellenére a gondozási napok száma több volt, mint az előző évben. A gyermekekre fordított összeg kerületenként nagy eltérést mutat.

A IV. kerületi szülők jövedelmüktől függően térítési díjat fizetnek, s az látható, hogy aktívabbak és hatékonyabbak az ügyeik intézésében, mint azok a szülők, akik helyett ezt a költséget az önkormányzatok átvállalják. Kerületenként nagyon nagy eltérést mutat a gyermekekre fordított költség. A fenntartó önkormányzat idén minden olyan költséget biztosított, amelyet a törvény előír, s ez elegendő fedezetet is nyújt a teljes körű ellátáshoz.

A IV. kerületből 6 fővel több gyermek érkezett 2015-ben, mint a megelőző évben, a gondozási napok száma 141 nappal volt kevesebb, mint 2014-ben.

A XV. kerületből 1 fővel több érkezett, s 450 nappal volt több a gondozási napok száma, mint az előző évben.

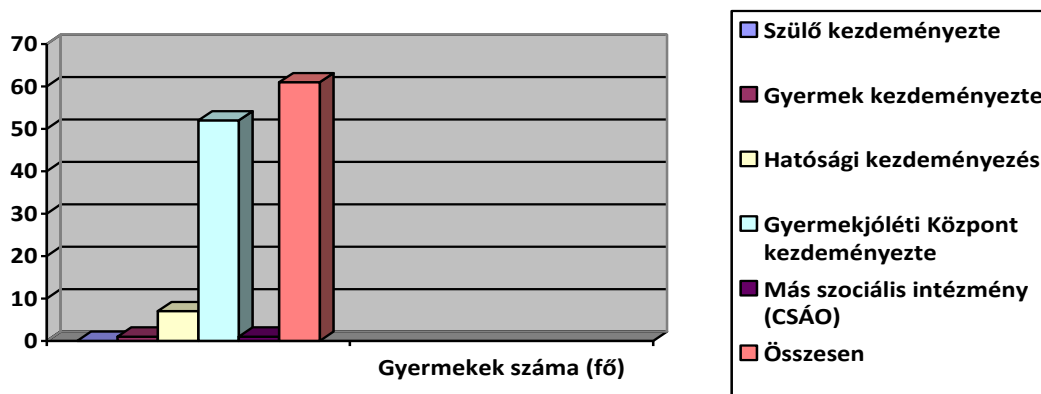
A XVI. kerületből ugyanannyi gyermek érkezett, mint az előző esztendőben, de gondozási napjaik száma csak 175 nappal volt több, mint 2014-ben.

Kerületünkben hetente találkoznak a családgondozók az otthonban lakó gyerekekkel. A gyakoribb közös gondolkodás a család, a gyermek változásairól, a család jövőjéről meghozza gyümölcsét és hamarabb döntés születik az ügyekben, mint más kerületekben.

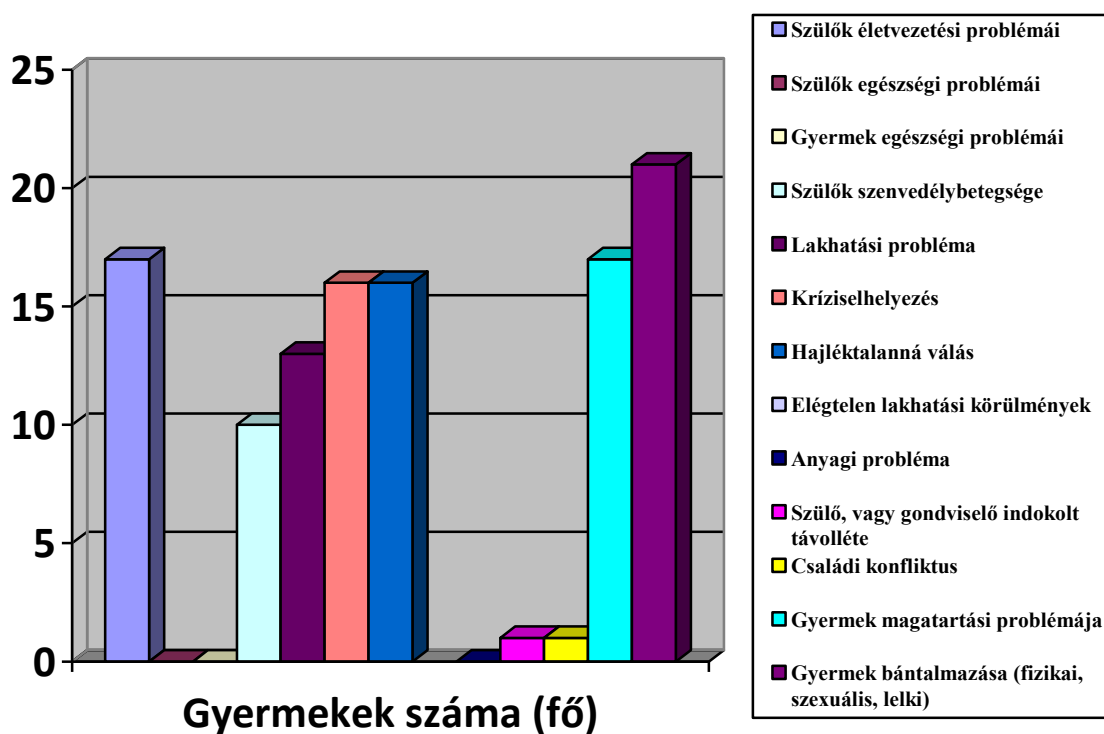
A legtöbb kerületben a gyámhivatali döntések késedelmes meghozatala okozza a legtöbb problémát. Gyám nélkül maradt gyermek esetében előfordult, hogy 293 napba telt a IV. kerületi gyámhivatalnak mire gondoskodott a gyermek elhelyezéséről, ezen idő alatt a gyámi feladatok ellátása az otthonra hárult.

Ellátást kezdeményezők megoszlása az alábbiak szerint alakult:

Gyermek felvételét kezdeményezte	Gyermekek száma (fő)
Szülő kezdeményezte	0
Gyermek kezdeményezte	1
Hatósági kezdeményezés	7
Gyermekjóléti Központ kezdeményezte	52
Más szociális intézmény (CSÁO)	1
Összesen	61

A bekerülés oka (egy gyermeknél több probléma is)	Gyermekek száma (fő)
Szülők életvezetési problémái	17
Szülők egészségi problémái	0
Gyermek egészségi problémái	0
Szülők szenvedélybetegsége	10
Lakhatási probléma	13
Kríziselhelyezés	16
Hajléktalanná válás	16
Elégtelen lakhatási körülmények	
Anyagi probléma	0
Szülő, vagy gondviselő indokolt távolléte	1
Családi konfliktus	1
Gyermek magatartási problémája	17
Gyermek bántalmazása (fizikai, szexuális, lelki)	21

Egy-egy gyermeknél gyakran több ok is fennáll a bekerülésekor, s gyakran ezek igen súlyos problémák. A gyermekek bekerülését a gyermekjóléti központok kezdeményezték a legtöbb alkalommal. 2015-ben a legtöbb gyermek kiskorú veszélyeztetése miatt került felvételre, ezek között aztán a legváltozatosabb okok szerepeltek.

Néhány kirívó eset:

- Anya magára hagyta 14 éves kislány gyermekét az Árkád Bevásárlóközpont előtt és külföldre távozott.
- Egy anya elhagyott ingatlanokban bolyongott a 2 és 3 éves gyermekével, állapotosan (az anya este 9 órakor szoptatta meg először a 2 éves gyermekét).
- A rendőrség beszállított az Otthonba három testvért (6 éves fiú, 14 és 17 éves leánygyermek), mert a legkisebb gyermek apja megpofozta a legnagyobb lány gyermeket. Az édesanya egyedül nevelte a gyermekeket. A legkisebb gyermek apjától a gyerekek és az anya is félt. A nagyobbik leánygyermekkel történt beszélgetéskor kiderült, hogy a nevelőapa a nevelt lányával szexuális kapcsolatot létesített több alkalommal, az anya tudott róla. Az Otthon vezetője feljelentést tett. A rendőrség a nevelőapát letartoztatta.
- három éves kislány azért került az Otthonba, mert a drogos szülők által használt fecskendővel játszott otthon.

A kisebb gyermekek családjánál vezet a lakhatási probléma, ami egyéb nehézségekkel párosul (pl. munkahely elvesztése, anyagi gondok, válás stb.), amivel már együttesen nem tud megbirkózni a család. A kisgyermeknél sok a pszichiátria érintettség. 5 éves és 2 éves gyermekeket visznek a pszichiátriára, ahol gyógyszeres kezelést és terápiát kapnak, s többükönél a korai fejlesztésre is igen nagy szükség van, mert rettenetesen le vannak maradva, amiből a szülőknek semmi nem tűnt fel, a szakemberek szeme elől pedig eltűnnek a vándorló szülők.

A nagyobbaknál gyakoribbá vált a magatartászavar, ami tanulási képességek zavarával is társul. Ők is kezeletlenül érkeznek az otthonba, az iskola pedig a kínlódását úgy oldja meg, hogy egyéni tanrend szerinti tanulóvá, vagy magántanulóvá teszi őket, azaz heti 1-2 alkalommal mennek konzultációra 1-2 órára az iskolába. Esetükben a közösségből való eltávolítás és a rendszeresség hiánya csak mélyíti a problémát.

A gondozott gyermekek a kikerülés után:

2015-ben majdnem annyi gyermek ment haza, mint szakellátásba. Nőtt azon esetek aránya, ahol a hazakerülés azt jelentette, hogy valamelyik családtag vált gyámmá, s nem a vérszerinti szülőhöz tért haza a gyermek.

A mi gyermekotthonunknak meg van az előnye, hogy a család minden szereplőjével találkozunk (apa, anya, testvér, nagyszülők, rokonok, iskola, óvoda, bölcsőde), míg más hivatalok csak az egyik felet ismerik. Nálunk naponta megfordulnak a családtagok, így hamar összeáll a családi kép, őszinte ragaszkodásuk hamar láthatóvá válik előttünk. A gyermek elhelyezési tárgyalásokon így kompetens félként tudjuk elmondani mit tapasztaltunk az ellátás ideje alatt, s ezek bizony legtöbbször a szülő elhanyagoló magatartását mutatják.

Személyi feltételeink:

2015-ben a Gyermek Átmeneti Otthona 61 fő 0 – 18 éves korú gyermeket fogadott. Az intézmény egyszerre 24 fő befogadását tudja biztosítani, két gyermekcsoportban.

Az átmeneti otthon személyi feltételei a jogszabályban előírtaknak megfelelnek.

A két csoport – 12-12 gyermek – összesen 24 gyermek ellátását 13 felnőtt látja el megfelelően a 15/1998. (IV. 30.) NM rendeletnek.

Személyi feltételek, létszám 2015. december 31-én

- 1 fő otthonvezető
- 1 fő pszichológiai tanácsadó (havi 40 órában)
- 1 fő családgondozó (heti 40 órában)

I. csoport

- 1 fő nevelő
- 3 fő gyermekfelügyelő

II. csoport

- 1 fő nevelő
- 3 fő gyermekfelügyelő

Megbízásos jogviszonyban dolgozik:

- 1 fő kézműves szakkörvezető
- 1 fő házi gyermekorvos
- 1 fő takarítónő

Az átmeneti otthonban dolgozók valamennyien rendelkeznek az előírt szakképesítéssel. Személyi feltételeik megfelelnek a törvényi előírásoknak, az előírt létszámmal dolgoznak. Idén új nevelők által munkába. Az elvándorlás megszűnt.

A dolgozók azonban az atrocitások miatt félnek, s igényelnék, hogy ne egyedül keljen szolgálatban lenniük, legalább egy biztonsági őr vigyázzon rájuk is. Ezek a családok ugyanis többségében a családi pótlékból élnek, s amikor elhanyagoló magatartásuk miatt elveszik tőlük a gyermeket, akkor megvonják a családi pótlékot is tőlük. Minden gorombaság, randalírozás, rágalmazás, betörés, rongálás, hivatalos személy elleni erőszak háttérben a családi pótlék megvonásától való félelem állt. 2015-ben ötször kellett a rendőrség segítségét kérniük a szülőkkel szemben csoportosan elkövetett garázdaság, alkoholos állapotban betörés, drogos állapotban rongálás vétsége miatt, illetve négyszer mentek tárgyalásra hivatalos

személy elleni erőszak miatt. Háromszor tartóztatták le a szülőt az otthon területén (persze a gyerekeket megkímélték a látványtól).

A bekerülő kamaszoknál pedig egyszerre fordul elő magatartászavar, figyelemzavar és valamilyen függőség (játékgép, drog, alkohol, gyógyszer), s ilyen gyermekekkel szembeszállni egy felnőtt kevés, ha a többi gyermeket óvni-védeni akarja. Ezeket látván az önkormányzatunk éjjel-nappali biztonsági szolgálatot biztosított, amire szükség is van.

Tárgyi feltételeik:

Tárgyi felszereltségük megfelelő. Az önkéntesek által végzett munkák szebbé tették az otthont, átkárpitozták a székeiket, lefestették a bútoraikat. Gyártottak kültéri körpadokat ülkéket és lefestették azokat.

Tartalmi munkánk:

Az előző évhez képest 2015-ben jelentős előrelépés történt a szabadidős tevékenységek változatos megszervezésében, minden hétvégén és szünidőben minden nap programra mennek a gyerekek. A gyermekfelügyelők korai fejlesztési tréningen vettek részt az országos központban. A pszichológus munkája körültekintő és alapos, sokszor a munkaidejét meghaladóan is besegít, pl. börtönbe kíséri a gyermeket beszélőre. Az önkormányzattól kapott juttatásból nyaralni is voltak a gyermekek Vámosújfalun.

Kapcsolattartásaik:

- a szülőkkel a kapcsolattartás sokat fejlődött
- az iskolák, óvodák, bölcsődék gyermekvédelmi felelőseivel, osztályfőnökeivel, vezetőivel mindennapossá vált a kapcsolat, valamint a gyermek megérkezésétől a kiköltözésig tart (Nagyon sok iskolából voltak kíváncsiak a pedagógusok intézményükre, 6 alkalommal látogattak el hozzánk, főleg olyan helyekről ahova növedékeink járnak).
- a IV. kerületi gyermekjóléti központtal a kapcsolatuk gördülékeny és megbízható, példásan látják el feladatukat, szeretnek együttműködni velük
- a XV. kerületi gyermekjóléti központtal sokat változott az együttműködés, amióta új vezetőjük van, gyakoribbak a problémás esetekben az esetmegbeszélések, már a családgondozóik is eljönnek a gyerekekhez és az otthonból küldött 63 jelzés mindegyikére érkezett megkeresés tőlük
- (A gyermekek kikerüléséről még többször más véleményen vannak, mint ők, de ez az együttműködést nem zavarja.)

- a XVI. kerületi gyermekjóléti központtal felfrissítették a kapcsolatunkat, jobban tudnak együtt gondolkodni, cselekedni baj esetén is, kölcsönösen igényt tartanak a gyakoribb találkozásra
- Kiemelném, hogy egyedül nálunk találkoztak előzetes esetkonferenciával, s olyannal is ahol a gyámhivatal ott ül és részt vesz a tanácskozáson, majd azonnal döntést hoz.
- a Fővárosi Gyermekvédelmi Szakszolgálattal felvették a kapcsolatot, mivel a tőlük tovább kerülő gyermekek sorsáról ott születik döntés, igényt tartanak rá, hogy véleményüket elmondják az elhelyezési tárgyalásokon és figyelembe is veszik azt
- új jelenség, hogy a családok átmeneti otthonaival is tapasztalatcseréket folytatnak, hiszen egymásnak adják a családokat tovább, s nagyon nem mindegy, hogy ez miként történik (XV. kerület Aporháza utca, Szőlő utcai Anyaotthon, Údvhadsereg, Krízisszálló, S.O.S Krízis Alapítvány – Családok Átmeneti Otthona stb.)

Legfontosabb céljuk a stabilitás és a jó szakmai csapat megőrzése az otthonban, melyhez a fenntartótól, a vezetőjüktől minden lehetséges támogatást megkapnak, megkaptak.

3.4. S.O.S Krízis Alapítvány – Családok Átmeneti Otthona

Az S.O.S. Krízis Alapítvány 1997 óta a fővárosi gyermekvédelem meghatározó szereplője. Az országban elsők között hozták létre az 1997. évi XXXI. törvényben meghatározott családok átmeneti otthona szolgáltatást, melyet azóta is folyamatosan működtet. 2014. évben kezdetben két, majd az év második felétől három önálló szakmai egységben, illetve a hozzájuk tartozó kiléptető-lakás rendszerben összesen 118 fő - 29 család - ellátását tudjuk biztosítani. A Perényi Zsigmond utcai szakmai egység 40 fő, a Bíró Mihály (Körvasút sori) utcai szakmai egység 25 fő, és a Lócsei utcai szakmai egység 34 fő befogadására alkalmas, s az átmeneti otthonokhoz szervesen kapcsolódó külső lakásokban további 19 fő ellátására van lehetőség.

2008. évig kizárólag fővárosi ügyfeleket fogadtak, a tavalyi évtől fokozatosan országos ellátási területűre módosították minden egységük működési engedélyét, így mostanra minden férőhelyeikre tudnak rászorulókat fogadni az ország bármely részéről. Ellátási szerződésük van Budapest Főváros XIII. kerülete mellett Újpesttel és Józsefvárossal is - ezen önkormányzatok a tőlük megvásárolt szolgáltatás segítségével biztosítják a törvényben meghatározott ellátási kötelezettségüket.

Az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról 51.§-a a következőképp határozza meg a családok átmeneti otthona szolgáltatást: „Az otthontalanná vált szülő kérelmére a családok átmeneti otthonában együttesen helyezhető el a gyermek és szülője, valamint legfeljebb 21. életévének betöltéséig a gyermek nagykorú testvére, ha az elhelyezés hiányában lakhatásuk nem lenne biztosított, és a gyermeket emiatt el kellene választani szülőjétől, családjától.”

A családok átmeneti otthona a gyermekvédelmi alapellátás részeként befogadja tehát a szociális vagy bántalmazási krízishelyzet miatt otthontalanná váló családot, amennyiben a lakhatás megoldatlansága miatt, a gyermeket el kellene választani a szüleitől. Az átmeneti otthonban az ellátási idő 12 hónap, mely az ellátott kérésére meghosszabbítható 6 hónappal,

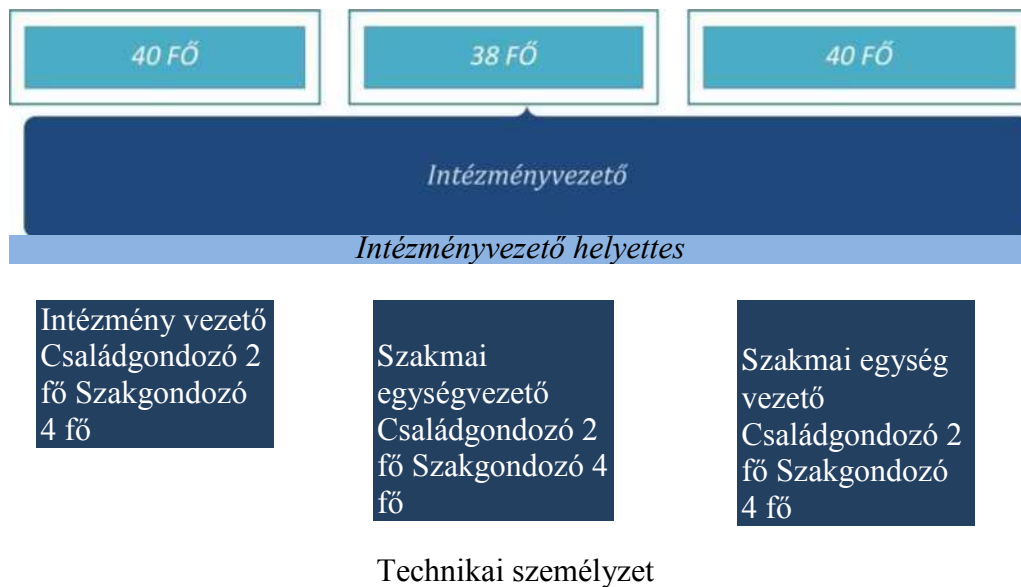
illetve tanköteles korú gyermek esetében a tanév végéig.

Szakmai állományukban szociális munkás, szociálpedagógus, szociálpolitikus, gyermek- és ifjúsági felügyelő, csecsemő- és kisgyermekgondozó, gyógypedagógiai asszisztens, szociális gondozó és ápoló végzettségű munkatársak támogatják a jellemzően sokproblémás családokat mindazon akadályok leküzdésében, melyek a biztonságos életvitel, stabil lakhatás megteremtésében gátolják őket.

A szakmai stáb része a pszichológus és a jogász is, mentálhigiénés és jogi tanácsadást nyújtva az ügyfeleknek.

**AZ S.O.S. KRÍZIS ALAPÍTVÁNY INTÉZMÉNYRENDSZERENEK FELEPÍTÉSE
S.O.S. KRÍZIS ALAPÍTVÁNY KURATÓRIUMA**

S.O.S. KRÍZIS ALAPÍTVÁNY CSALÁDOK ÁTMENETI OTTHONA (székhely)	S.O.S. KRÍZIS ALAPÍTVÁNY CSALÁDOK ÁTMENETI OTTHONA II. <i>Szabadkai fsz 2. Szabadkai fsz 5. Szabadkai fsz 6.</i>	S.O.S. KRÍZIS ALAPÍTVÁNY CSALÁDOK ÁTMENETI OTTHONA III. <i>Lőcsei u 41. Körösi utca 3.</i>

A három nagy szakmai egységben kerülnek elhelyezésre azok a családok, akikről az első személyes beszélgetést követően egyértelműen bebizonyosodott, hogy jogosultak az ellátás igénybevételére (kiskorú gyermeküket maguk nevelik, szülői felügyeleti joguk él, nem rendelkeznek más lakhatási lehetőséggel, beköltözhető ingatlannal, stb.).

Az átmeneti otthonban minden család családgondozót kap, aki a beköltözést követően 24 órán belül felveszi a kapcsolatot az új családdal. A következőkben közösen feltérképezik a család erőforrásait és deficitjeit, az alapján gondozási tervet készítenek, mely tartalmazza azokat a lépéseket, melyek a család helyzetének megváltoztatásához szükségesek, illetve az intézmény által ehhez rendelt támogatások körét. Minden, gondozásukba kerülő gyermekről egyéni gondozási-nevelési terv készül, mely a gyermek speciális igényeire, szükségleteire fókuszálva határozza meg a gondozás szükséges menetét, prioritásait.

Az átmeneti otthonokban munkatársaik lényegében „együtt élnek” az ott lakó családokkal, 24 órás szolgálatot adva, így valóban lehetőség van a mély segítő kapcsolat kialakítására. Amennyiben egy család az átmeneti otthonban kellően megerősödött, üresedés esetén lehetősége van külső férőhelyen történő elhelyezésre pályázni. A külső férőhely – az úgynevezett kiléptető lakások – célja kettős: egyrészt csökkenteni-megelőzni az intézményi elhelyezésből adódó hospitalizációs ártalmakat, másrészt fokozatosan felkészíteni a családot a gondozási időleltelre utáni önálló életre.

A KRÍZISPROGRAM

Alapítványuk 2005 óta az ország 11 krízisközpontjának egyike. Professzionális eszközökkel segítik a családon belüli erőszak áldozatait, önálló szakmai stábbal, titkos címen lévő védett házzal. Az Országos Kríziskezelő Információs Telefonszolgálat partnereként azonnali segítséget nyújtanak a bántalmazottnak, legyen szó egyedülálló felnőtt nőről vagy férfiről, gyermekekkel menekülő felnőttől vagy teljes családról.

A krízisprogramban 30 nap az elhelyezési idő, mely egy alkalommal meghosszabbítható 30 nappal. Ennyi idő áll munkatársaink rendelkezésére a bántalmazott lakhatásának biztonságos megoldására, a szükséges ügyintézés elvégzésére. Az ellátás időtartama alatt teljes körű ellátást biztosítanak a bántalmazottnak, beleértve a ruházattal történő ellátást, utazási költségeket, étkezést, tisztálkodó szereket, stb. Munkatársaik állandó ügyeletben, 24 órán keresztül fogadják a segítségkérő hívásokat.

AZ S.O.S. KRÍZIS ALAPÍTVÁNY ÁLTAL AZ ELLÁTOTTAKNAK NYÚJTOTT SZOLGÁLTATÁSOK

Szervezetük 17 éves múltja tekint vissza a gyermekvédelemben, a Gyermekvédelmi törvény megszületésével egy időben kezdték meg működésüket. A hosszú évek tapasztalatait folyamatosan beépítik ellátásukba, emellett munkatársaik korszerű és folyamatosan frissülő tudással rendelkeznek. 2015. évben minden munkatársuk magas színvonalú továbbképzéseken, szakmai konferenciákon vett részt, jelenleg több munkavállaló MA szintű szociális tanulmányokat folytat a felsőoktatásban, ezzel is mélyítve a szolgáltatást igénybe vevő klienseink számára nyújtható szakmai, módszertani ismereteiket, megjelenítve a szociális munka legfrissebb irányvonalait is.

Szervezetük nagy hangsúlyt fektet a szolgáltatásközpontú ellátásra. Vallják, a családok átmeneti otthonainak nem a szállás nyújtása az egyetlen feladata. Munkamódszereik és eszköztáruk folyamatos bővítésével olyan, komplex, a családot egységként kezel, de az egyéni hiátusokat is figyelembe vevő re-szocializációs rendszerben dolgoznak, melynek elsődleges feladata a család problémáját kiváltó ok megszüntetése.

A gyermekvédelmi törvény célja, hogy megvédje a gyermek családban való felnevelkedésének jogát, ha a szülő elveszíti a lakhatását, s emiatt ki kellene emelni a gyermeket a családból. A gyakorlatban tapasztalják, ügyfélkörünk többsége komplex problémacsoporttal érkezik az ellátásba, így a lakhatás elvesztése valójában nem az oka, hanem a diszfunkcionális működés tünete.

Céljuk és feladatuk, hogy a náluk elhelyezett kliensek ezeknek a problémáknak a megoldásában nyerjenek megsegítést, hogy az átmeneti gondozás jogszabályban meghatározott idejének letelte után magasabb szinten tudjanak önálló életet kezdeni, mint ahogy az ellátásba bekerültek.

A cél megvalósítása érdekében minden esetben szoros team-munkában dolgozunk, bár minden családnak van önálló családgondozója, akivel a gondozási tervet egyeztetik, a közvetlenül támogatja őket a gondozási terv megvalósulásában.

Az elhelyezés során – a lakhatás biztosítása mellett – rendelkezésre álló szolgáltatások:

- *Családgondozás:* a beköltözést követ. 24 órán belül a családgondozó felveszi a kapcsolatot a családdal, megtörténik az első interjú, majd folyamatosan formálódik a gondozási terv. A családgondozó szakmai munkája során a szociális munka és a szociálpedagógia teljes eszköztárát használva támogatja a családot. Intézményünkben a *Gyermekeink védelmében* adatlap-rendszert használjuk, ezek közül az ATG3 nevű dokumentumban rögzítjük a gondozási célt, s a cél megvalósulásához vezető eszközök, feladatok rendszerét, mely szerződéseket átlagosan 4 hetente felülvizsgáljuk, szükség szerint alakítjuk, módosítjuk az ügyféllel közösen. Ezen munkamódszer segítségével jól nyomon követhető az eset alakulása, az meghatározott feladatok teljesülése és a hozzájuk rendelt segítség, s egyben lehetőséget biztosít arra is, hogy flexibilisen tudjunk reagálni a gondozási idő alatt felmerülő problémákra.
- *Szociális ügyintézés:* a család mindennapjaihoz kötődő szociális ügyintézés támogatása, segítése. Céljuk, hogy klienseink jártasságot szerezzenek a különböző hivatalos ügyek intézésében, így – amennyiben erre van lehetőség – elsősorban az ellátott saját maga intézi az ügyeit, családgondozói támogatással.
- *Gyámhivatali ügyintézés:* a családban felmerülő családjogi, gyámügyi kérdések rendezésében való segítségnyújtás – pl. gyermek családi jogállásának rendezése, szülői felügyeleti jogot érintő kérdések.
- *Gyermeknevelési tanácsadás:* gyermek-és ifjúsági felügyelő, illetve csecsemőgondozó – nevelő munkatársaink rendszeresen tartanak gyermekcsoportokat az ellátott gyermekeknek, melyeken szocializációjuk, manuális készségeik fejlesztése mellett társas kapcsolataik alakításában is segítséget nyújtanak. Munkatársaik szükség szerint

a gyermeket gondozó szülők rendelkezésére állnak, gyermeknevelési, konfliktuskezelési tanácsadással, gyakorlati segítségnyújtással.

- *Gyermekfelügyelet:* az átmeneti otthonokban elhelyezett gyermekek napközbeni ellátását elsősorban a helyben rendelkezésre álló intézmények (bölcsde, óvoda) igénybe vételével oldják meg, hozzásegítve ügyfeleinket az ellátáshoz jutáshoz. Emellett intézményen belül rendszeres gyermekcsoportok tartásával biztosítjuk a gyermekek felügyeletét arra az időre, amikor a szülőnek olyan elfoglaltsága akad, mely ezt indokoltá teszi (pl.: orvosi ellátás, hivatalos ügyintézés). A szülő hosszabb távú akadályoztatása esetén – pl. hosszú idejű kórházi kezelés -, ha a gyermek felügyelete más módon nem megoldható, gyermekek átmeneti otthona segítségét kérjük.
- *Mentálhigiénés gondozás:* Alapítványuk pszichológusa heti rendszerességgel tart egyéni terápiás alkalmakat az azt igénylő ügyfelek számára. Fontosnak tartják, hogy beköltözést követően minden klienssel felvegye a kapcsolatot a pszichológus. Ez egyrészt fontos a lakhatás elvesztése miatti trauma feldolgozásában, másrészt az ügyfelek és a pszichológus közötti bizalmi kapcsolat létrejötté szempontjából.
- *Jogi tanácsadás:* Szervezetük jogásza előre egyeztetett időpontban az ügyfelek és a családgondozók rendelkezésére áll. Specializált területe az áldozatvédelem, de emellett polgári jogi ügyekben, családi jogi ügyekben is igen jártas.
- *Krízisellátás:* kiemelten a családon belüli erőszak áldozatai számára védett házat működtetnek, mely egy titkos címen lévő ingatlan. Az áldozat akár azonnal be tud kerülni a szolgáltatásba, ahogy teljes körű ellátásban részesül. A krízisprogram professzionális és speciális szaktudást igénylő feladat, melyet tapasztalt és a területen jártas munkatársaik végeznek, a szakmai stáb részeként, de attól elkülönülten.
- *Szükség szerinti teljes körű ellátás:* Amennyiben a családban olyan helyzet áll el, hogy a tartásra kötelezett szülők nem tudnak gondoskodni a családban élő kiskorúak ételmezéséről, ruházkodásáról, elemi szükségleteiről, úgy a szükséghelyzet azonnali megállítása érdekében teljes körű ellátásban részesülnek a kliensek. Természetesen nem céljuk ellátottaik hospitalizálása, intézményi függőség kialakítása, így minden lehetséges eszközzel a család önfenntartási képességének visszaállítása ilyenkor a gondozási cél.
- *Kiléptető-lakás lehetősége:* Az Intézményben hosszabb-rövidebb időt eltöltött, kellően megerősödött családok számára intézményük kiléptető-lakásokat tart fent, melyek célja kettős: egyrészt minimálisra csökkenti az intézményi hospitalizálódás káros hatásait, másrészt átmenetet képez a védett intézményi élet és a támasz nélküli, önálló életvitel között. A családok ez által fokozatosan visszavezethetők az önálló életvitel keretei közé, folyamatos és rendszeres, ám nem állandó támogatás biztosításával. A kiléptető lakáshoz jutás pályázati rendszerben történik, üres férőhely esetén nyilvános pályázatot hirdetnek az ellátottaknak, ezzel is erősítve a saját sorsukért, életükért történő felelősségvállalást. A pályázatokat a teljes szakmai stáb objektív pontrendszerben értékeli.
- *Alaprakó program:* Intézményeinkben többségében gondozási elvárás, hogy az ellátott, lehetőségei szerint, takarékoskodjon, megteremtse az önálló lakhatás

minimális alapját (kaució), vagy egy esetleges pályázati lakás felújításának költségeit. A védett körülmények között lehetősége van anyagi tartalék gyűjtésére, melyet kiköltözésekor egy összegben kap kézhez. Az Alaprákó program 2015. évtől került bevezetésre, melyben a törvényi feltételeknek megfelelően megállapított térítési díjból – a megtakarítás mértékének függvényében – további mérséklés jár, melyet a megtakarítással együtt vehetnek kézhez.

TÁRSADALMI JELENLÉT – EGYÜTTMŰKÖDÉS ÉS FELELŐSÉGVÁLLALÁS

Szervezetük 2009. óta nagy hangsúlyt fektet arra, hogy a szűkebb szakmai partnerek és az ellátottak megszólításán túl tágabb körben hívják fel a figyelmet bizonyos társadalmi problémákra. Munkatársaik 2015-ben folytatták a már korábban megkezdett hagyományokat, és több iskolában folytatták, újabban pedig megkezdtek a családon belüli erőszak természetéről, a kezelés módjáról, illetve az emberkereskedelemtől és a prostitúcióról szóló képzések és osztályfőnöki órák megtartását. Az iskolákban biztosított prevenciók tevékenység mellett több szakmai konferencián vettek részt előadóként, ahol gyermekvédelmi szakembereket, a rendőrség munkatársait, áldozatsegítőket, pedagógusokat szólítottak meg.

2013-ban nagyszabású kutatásuk alapján 2014-ben megjelent tanulmánykötetük nagy érdeklődést keltett szakmai körökben, amely újabb előadói meghívásokat eredményezett a családon belüli erőszak témáján túlmutatva, a gyermeki jogok érvényesülésének gyakorlati tapasztalatainak ismertetésében is.

2015-ben is több esetmegbeszélőt, esetkonferenciát szerveztek, családgondozók szükség szerinti, szoros kapcsolatot ápolnak a gyermekjóléti szolgálatok, központok családgondozóival. IV. kerületi illetékességű ügyfelek esetében is egyre többször volt szükség szoros együttműködésre a Gyermekjóléti Központ és Intézményük között, minden esetben számíthattak a Központ partnerségére, együttműködésére az ellátott gyermekek érdekében.

TERVEK ÉS JAVASLATOK- Szakmai együttműködések és fejlődési utak

Az S. O. S. Krízis Alapítvány - jellemzően a civil szektor rugalmasságára - fennállása óta érzékenyen reagált a társadalmi változásokra. Igyekeztek a mindenkori igényekhez és gazdasági viszonyokhoz igazítani a szolgáltatásaikat. Azt tapasztalják, hogy a IV. kerületben a szorult helyzetbe került családok egyre nagyobb számban és hosszabb időre igénylik (munkanélküliség növekedése, szociális ellátottak körének csökkenése, a bedőlt lakáshitelek és a közműhátalékosok lakásvesztése) a családok átmeneti otthona elhelyezést.

A tavalyi beszámolóban tett javaslatot tett követte. 2015-ben a **IV. kerületi Gyermekjóléti Központ szervezésében részt vettek a jelzőrendszeri megbeszélés sorozaton, ahol a szakmai területük specialitását – bántalmazottak ellátása – egy-egy előadáson ők is bemutathatták.** Családgondozók személyes találkozáson is megismerhették egymást, a többnyire virtuális és telefonos együttműködéshez immár arc is tartozik majd a jövőben. Intézményükben 2015. évben bevezették a **duális családgondozást**, melynek lényege, hogy a családot egy családgondozó és egy szakgondozó páros látja el. A határok nem merevek, de a családgondozó a család egészének gondozási folyamatát kíséri figyelemmel, a szakgondozó pedig a gyermekekre fókuszál. Ennél fogva a párosok nem állandóak, a gyermekek kora,

problémáinak fajtája és mélysége határozza meg, hogy melyik szakgondozó tudja a legeredményesebben felkarolni őket. További előny, hogy a családgondozó távolléte esetén a szakgondozó is teljes mértékben „képben van”, adott esetben felvilágosítást tud adni az esetgazda részére.

Ez azért is nagyon fontos, mert a gyakorlati tapasztalataik szerint egyre szélesedik az a képzeletbeli spirál, mellyel az ügyfélkör problémái leírhatóak. Az albérlet elvesztése - mint azt fentebb írtuk - csupán tünete bizonyos problémáknak, mely problémákban jelentős átalakulást érzékelünk. Egyre nagyobb számban jelennek meg az ellátásban kezelt vagy kezeletlen pszichiátriai betegek, addiktológiai problémákkal küzdő ügyfelek, súlyos diszfunkciókkal rendelkező családok, egyre gyakoribb a családon belüli gyermekbántalmazás, párkapcsolati erőszak. Szükséges lenne a családokkal foglalkozó szakemberek gyakori konzultációja, hogy minden esetben a megfelelő segítséget tudja kapni az ügyfél a gyermekjóléti rendszertől, s ehhez elengedhetetlenül szükséges a rendszeres kommunikáció mellett egymás erőforrásainak ismerete is. Tekintettel arra, hogy Intézményük Újpesten helyezkedik el nélkülözhetetlen volt a szoros és napi együttműködés, melyet 2016. évben is folytatni szeretnének.

Az alábbi problémára még nem született megoldás:

Bár tudják, hogy a kerületi önkormányzatok anyagi lehetőségei beszűkültek, forrásaik egy idő után nem teszik lehetővé a megvásárolt szolgáltatással történő kapacitás-bővítést. Ugyanakkor nem hagyható figyelmen kívül az a tény sem, hogy az ellátórendszerben egyre nagyobb számban jelennek meg azok a családok, akik hosszú ideig igényelnek nagyon komplex támogatást, az ő megsegítésükhöz szükséges lehet **újszerű struktúrákban** gondolkodni.

Többször is bebizonyosodott, hogy az önálló életvitelbe – gazdaságilag, vagy akár életvitelileg - belebukott családok, **ismételt bérlakáshoz juttatása** nem tud megoldást jelenteni, hiszen képtelenek önállóan fenntartani a mégoly kedvező lakbérű bérlakásokat, fizetni annak rezsijét, rövid időn belül újra közműhátralékosává válnak. A IV. kerületi kötődésű rászorulóknak ellátásának optimális ellátási színtere - a szubszidiaritás elvét figyelembe véve - a IV. kerület. Előnye, hogy az ügyfél nem veszíti el azokat a természetes támaszait, melyek többé-kevésbé a lakóhelyén jelen vannak (szomszédok, esetleg rokonság, helyismeret, vagy akár csak az ismerős boltos, aki a legfontosabb napi cikkeket hitelben is odaadja). Kiemelt szempont lehet, hogy az ügyfél tágabb lakókörnyezetében való megtartása során nem jár gyermekintézmény-váltással az átmeneti elhelyezés, a gyermekek megmaradhatnak a megszokott közösségben. Minden felsorolt szempont érvényesülhet az alábbi megoldás mentén:

Az ügyfelek lakóhelyükön (de legalább is a kerületen belül) történő megsegítése érdekében megoldás lehet a IV. kerületben elhelyezkedő, **üresen álló önkormányzati lakás(ok) szolgáltatásba kapcsolása.**

- Az Önkormányzat a rendelkezésére álló, a célnak megfelelő ingatlant kialakítja családok átmeneti otthona szolgáltatás megvalósítására alkalmas módon, egyszeri befektetéssel. A kialakítás költségeit az ingatlan tulajdonosa, a kialakításhoz szükséges szakmai iránymutatást, engedélyeztetési eljárást, annak költségeit az S.O.S. Krízis Alapítvány viseli.
- Az S.O.S. Krízis Alapítvány vállalja, hogy teljes körű szakmai, fenntartói és munkáltatói felelősséggel működteti a kialakított intézményt, a dolgozók közalkalmazotti jogviszonyban történő foglalkoztatása nem az Önkormányzat feladata, a szakmai, módszertani felelősség teljes mértékben az S.O.S. Krízis

- Alapítvány szakmai vezetéséé.
- A kialakított ingatlanban kizárólagosan a Budapest Főváros IV. kerületében rászoruló ügyfelek ellátása történik.
- Az Önkormányzat vállalja az ingatlan rendeltetésszerű üzemeltetésének költségeit, ami által mentesül a szolgáltatási díj megfizetése alól - számára a szolgáltatás biztosítása a továbbiakban díjmentes.
- A családnak nem keletkezik lakásbérleti jogviszonya, az együttműködési megállapodásban rögzítésre kerül az elhelyezés időtartama. Ezalatt a Gyvt. szerinti - akár teljes körű ellátást - kaphat a gyermek. Indokolatlan segélykérelemmel a szülő nem élhet, a segítség természetbeni, másra nem fordítható.
- Kiseb terhelés a gyermekjóléti szolgálat számára is, hiszen intézményi elhelyezésnél ritkán szükséges a védelembe vételi eljárás alkalmazása.

Az üresen álló önkormányzati bérlakások szolgáltatásba vonása helyett alternatíva lehet egy helyben kialakított, 20-25 fős **önálló szakmai egység** is.

Előnyei továbbá:

- Az Önkormányzata számára egyszeri, kialakítási költséggel jár, melyet további, szolgáltatásért fizetendő díj nem terhel. Az ingatlan üzemeltetési költsége bármely más, önkormányzati célra történő hasznosítás esetén fennáll.
- A rászorulókat ellátása helyben történik meg, tehát nem jár lakhelyváltással, ami különösen fontos a tanköteles korú gyermekek esetében.
- Részben tehermentesítődik a helyi gyermekvédelmi ellátórendszer, ami által a rendszerben lévő kapacitásokat hatékonyabban tudja felhasználni az Önkormányzat.
- Bővül a szociális és gyermekvédelmi ellátórendszer a kerületben.
- További bővítési-fejlesztési lehetőségek nyílnak meg, melyek alkalmasak a túltámogatott, sokszoros önkormányzati transzfereket igénylő bérlakás-rendszer részbeni kiváltására (Alapítványi fenntartású kiléptető-lakások)

ELLÁTOTTI KÖR JELLEMZŐI - STATISZTIKAI ADATOK 2015.

Mint azt beszámoló előbbi részében említették, hatványozottan érződik a szolgáltatást igénybe vevők körében felbukkanó problémák átalakulása, mélyülése. Az általános „lakhatási probléma”, „albérlet elvesztése”, mint szolgáltatásba kerülési indok jellemzően sokkal súlyosabb problémákat takar: pszichiátriai betegség, alkoholizmus, egyéb szerhasználat, családon belüli konfliktushelyzetek, alacsony szocializációból eredő diszfunkcionális működések nagy számban fordulnak elő. A 12 hónapos gondozási idő sok esetben nem elegendő a problémák megnyugtató megoldására, szükséges olykor az ellátási idő meghosszabbítása, illetve az ellátási idő leteltét követően az ügyfél más ellátóhoz való továbbsegítése. Utóbbi eset komoly gyermekvédelmi dilemmákat vet fel, mint ahogyan azok az esetek is, amikor a család képtelen alkalmazkodni az intézmény szabályaihoz, közösségi normáihoz, s emiatt idő előtt kell megszüntetni az ellátást.

IV. kerületi ellátási adatok 2015. évben:

- újpesti laccímmel – nem kizárólag a Gyermekjóléti Központ közvetítésével összesen 43 jelzés érkezett (telefonon, levélben vagy személyesen)
- ebből 36 esetben született felvételi kérelem is.
- az ellátásba újként 6 család került be
- 3 esetben időközben megoldódott a lakhatási probléma
- 5 esetben nem volt elérhető a család a magadott elérhetőségen vagy nem jelent meg a felvételi interjún
- 3 esetben korábban már az intézményben lakó család jelentkezett, akik oly módon távoztak az ellátásból, hogy újbóli felvételük nem volt megengedhető.
- Felvételi interjú alapján 2 család került elutasításra,
- 17 esetben jelenleg is aktív a kérelem

PÉNZÜGYI BESZÁMOLÓ A IV. KERÜLETI ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL BIZTOSÍTOTT ELLÁTÁSI DÍJ FELHASZNÁLÁSÁRÓL 2015.

Megnevezés	Bevétel	Kiadás	IV.kerület 15 főre
			Perényi u., Szabadkai u. lakások
MÁK normatíva	82 640 352		
Önkormányzati szerződés (3 kerülettől)	13 706 072		
ebből IV.kerület	8 381 072		
Egyéb bevételek	10 732 527		
Bérleti díjak		8 711 867	
Bérleti díj Kőrösi			0
Elmú költség összesen		2 437 755	
Elmú költség arányosan			275 635
Távhő költsége összesen		130 220	
Távhő költsége arányosan			0
Víz és Csat díj összesen		1 872 070	
Víz és Csat díj arányosan			289 187
Közös költség összesen		300 744	
Közös költség arányosan			61 848
Gázmű költség		3 626 791	
Gázmű arányosan			435 394
Béreköltség+járulékok összesen		63 498 642	
Családgondozó bére (2)			5 874 017
Szakgondozó (1)			2 207 015
Fenntartás egyéb ktg. (élelmiszer,tisztítószer,		5 489 660	1 749 287
irodaszer karbantartás		2 307 843	418 689
Egyéb költségek		14 805 997	2 636 213
Összesen:	107 078 951	103 181 589	13 947 285

3.5. Kapcsolat a jelzőrendszerrel, tagjainak tevékenysége, és tapasztalatai

3.5.1 Beszámoló a kerületi óvodák gyermekvédelmi munkájáról

Újpesten, 20 telephelyen működik önkormányzati fenntartásban óvoda, amelyek 14 intézményhez tartoznak, van egy telephely, amely jelenleg nem működik, ez az Óceán Tagóvoda. Legnagyobb intézmény a Bőrfestő Óvoda, amely az elmúlt években bővült 10 csoporttal és jelenleg 17 csoporttal működik. Legkisebb a Pozsonyi úti ovi, ahol 3 csoport található.

Az elmúlt években több összevont intézmény jött létre, ezek a következők:

- Aradi – Csányi - Pozsonyi óvodák, összesen 13 csoport,
- Ambrus – Vörösmarty óvodák, összesen 9 csoport,
- Aranyalma – Kertvárosi óvodák, összesen 9 csoport,
- Karinthy – Óceán óvodák, összesen 8 csoport,
- Liget – Királykerti óvodák, összesen 12 csoport,
- Park – Lakkozó óvodák, összesen 14 csoport.

Az intézményekről a következő adatokat mondhatóak el. Az óvodákba a maximálisan felvehető gyermekek száma: 3490 fő, akiket 140 csoportban tudják fogadni.

Iskolaköteles ebben a nevelési évben: 920 fő.

Hátrányos helyzetű: 11 fő.

Halmazottan hátrányos helyzetű: 0 fő.

SNI gyermekek száma: 67 fő, ebből 2x-es 43 gyermek és 3x-os 24 gyermek.

Jelenleg, összességében nincs kihasználva valamennyi férőhely. Viszont folyamatosan nő a hátrányos helyzetű, a halmazottan hátrányos helyzetű és a SNI gyermekek száma.

A veszélyeztetett gyermekek száma igen változó képet mutat intézményenként. Ennek több okát is látják, részben nem egységesen értelmezik a veszélyeztetettség fogalmát, valamint a területi elhelyezkedés, a körzetek kialakítása is okozhatja.

Amiben segítséget várnának a Gyermekjóléti Központtól, hogy közösen értelmezzék újra a veszélyeztetés lehetséges okait óvodás gyermekek esetében. Érdemes lenne egy összehasonlítást végezni, mondjuk az elmúlt 5 évet figyelembe véve, hogy hogyan alakultak a statisztikai adatok a gyermekvédelem területén.

Egyre több alkalommal találkoznak nevelőszülőknél elhelyezett gyermekkel, ezzel kapcsolatban is jó lenne, ha beszélni tudnánk arról, hogy ilyen családok esetén elsősorban, ha problémával találkoznak, akkor hova és milyen módon fordulhatnak segítségért.

2015. évi adatok szerint az óvodákban, ebben a nevelési évben 2 gyermek esetében folyt védelembe vételi eljárás.

Az ingyenes óvodai étkeztetést nagyon sok család veszi igénybe, a legtöbben a jövedelmükről adott nyilatkozat alapján. Mivel nem kell hivatalosan igazolni a bevallás valóság alapját, ezért gyakran azaz érzésük, hogy sokan indokolatlanul veszik igénybe az ingyenes étkeztetést.

Talán nem köztudott, hogy óvodákban nincs gyermekvédelmi felelős, mert a törvények valamennyi óvodapedagógus feladatkörébe rendelik az ilyen jellegű munkát, feladatokat.

A gyermekek közt eltöltött kötelező órán felül, ez esetünkben heti 32 óra és + heti 4 óra, amely során az óvodában sok olyan tevékenységet utal a törvény az óvodapedagógusok feladatai közé, melyek megvalósítása kötelező, ilyen pl. a tervezés, az egyéni fejlesztés, a séták lebonyolítása, fogadóórák, szülői értekezletek tartása és a gyermekvédelemmel

kapcsolatos feladatok. Valamennyi telephelyen működő óvodánkban van olyan kolléga akit, az óvodavezetők a gyermekvédelmi munkák koordinálásával bíztak meg, ők vesznek részt a Gyermekjóléti Központ rendezvényein. Ezek az óvodapedagógusok lelkiismeretesek és mindent megtesznek ezen a területen, amit a kompetenciájuk lehetővé tesz.

Sok-sok éven át működött a kerületben óvodai gyermekvédelmi munkaközösség, ez a szakmai fórum ma már nem létezik. Hiányoljuk ezt a munkaközösséget, hiszen ott kifejezetten az óvodákban jelentkező speciális feladatokkal a kollégák, sok segítséget kaptak a törvények helyi értelmezésében.

A 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról a családsegítő szolgálatok és a gyermekjóléti szolgálatok számára feladatként jelöli meg a jelzőrendszer kiépítését és működtetését. A családok segítése érdekében a veszélyeztetettséget és a krízishelyzetet észlelő jelzőrendszer, véleményük szerint általában jól működik Újpesten.

Voltak és bizonyára lesznek esetek, amikor mint jelző szerv, nem kapunk elég információt és ezt nagyon fájjalják mivel, ha időben értesülnének egy-egy család mások által feltárt és jelzett helyzetéről, akkor az óvodás gyermekek esetében sokkal sikeresebb lehetne a prevenció, mert erre igyekeznek helyezni a hangsúlyt. Az óvodában napi kapcsolatban vannak a családokkal és ez nagy segítséget jelent a prevenciós munkánkban. Kevésnek érzik, hogy ha csak a jelzés tevőt értesítik, hiszen ha veszélyeztetés egy általános iskolai tanulónál jelentkezik, de van kisebb vagy nagyobb testvér, ott is lehet tenni az okok megszüntetése vagy éppen a megelőzése érdekében.

Tisztában vannak azzal, hogy ennek többek közt jogszabályi háttere van (titoktartási kötelezettség), ezért azt javasolják az arra illetékeseknek, a jogalkotóknak, hogy próbáljanak ezen a téren valamilyen jogszerű megoldást kialakítani, mert úgy tapasztalják a gyermekvédelem területén is nagy lehetőség van a megelőzésben. Tudják, hogy a családsegítő tevékenység egy bizalmi viszonyra épülő kapcsolat, de úgy vélik munkájuk során a titoktartás és az információk felelős kezelésének biztosítása, ami a törvényből következik, talán a családsegítők feladatai közé bekerülhet az egy adott családban élő gyermekek nevelését ellátó intézmény figyelmének a felhívása is.

Talán érdemes lenne a jövőben egy olyan fórumot szervezni, ahol a jelzőrendszer tagjai közösen alakítanák ki egymás között az együttműködési szabályokat, meghatároznák a kompetenciahatárokat. Ehhez elengedhetetlen, hogy a jelzőrendszer tagjai legyenek tisztában egymás feladataival, kötelezettségeivel, szolgáltatásával.

Sok segítséget kaptak a törvények értelmezésében, de azt gondolják lényeges az egységes alapfogalmak ismerete, melyet össze kell hangolni a jelzőrendszer tagjaival.

Jól szolgálják a rendszeres találkozások a munka hatékonyságát, hiszen a szakmai és emberi kapcsolatok naprakészsége lényeges elem az együttműködésben. Az óvodapedagógus résztvevők nevében kérik, hogy legyen több óvodás korú gyermeket érintő téma, esetmegbeszélés. Esetenként korosztályi megosztásban is érdemes lenne megbeszéléseket tartani ezért volt jó az óvodai munkaközösség ezen a területen. Többször volt már olyan megbeszélés ahol olyan téma került elő, ami az óvodákat egyáltalán vagy csak igen áttételesen érintette, ezért gyakran szembesülnek azzal, hogy nehezen vehető rá a kollégák, hogy egy-egy jelzőrendszeri megbeszélésre elmenjenek.

Az együttműködést nehezítette, hogy gyakran változott a családsegítők személye a gondozási folyamatban. Jónak tartanák, ha egy-egy terület/körzet lenne az eseteloszlás szempontja és akkor talán a családsegítők is gyakrabban felkereshetnék az intézményeket és nem elégednének meg azzal, ha a konferenciákon, megbeszéléseken ott lennének az óvodapedagógusok. Talán az sem véletlen, hogy kevés intézménynek van rendszeres kapcsolata a Gyermekjóléti Központtal.

A jelzőrendszeri együttműködés tapasztalatainak összegzése:

Úgy vélik, hogy a családok segítése a családsegítő szolgáltatások/szolgálatok hatékony működéséhez, a munka eredményessége érdekében folyamatos személyes kapcsolatra van szükség a jelzőrendszer tagjaival. Fontos, hogy a különböző szakemberek a segítő tevékenység során a maguk területén ellátva feladataikat, egymással konzultálva egymás munkáját megismerve, támogatva és azt kiegészítve dolgozzanak a közös cél, vagyis esetükben elsősorban az óvodáskorú gyermekek érdekében. Az észlelő- és jelzőrendszer hatékony együttműködésének alapja az abban résztvevők korrekt együttműködése.

Érdemes lenne a kerületet közösen feltérképezni, olyan szempontból, hogy vannak-e egy-egy területen azonos helyzetekkel, nehézségekkel küzdő családok és ennek okát feltárva közös stratégiát kialakítani a megoldások tárházának felkutatásával.

Érdemes lenne átgondolni, hogy a helyi média lehetőségét felhasználva, általános információkat kapjanak az itt élő családok. Jussanak el a megfelelő célcsoportokhoz azok a célzott felhívások, mely a családsegítés intézményét ismertetik meg, és az azonos problémákkal küzdő csoportokhoz eljusson egy-egy speciális program. Ezekkel a lehetőségekkel élve hozzájárulhatna a Gyermekjóléti Központ ahhoz, hogy az Újpest teljes lakossága tudomást szerezzen az intézmény működéséről, mert sokan csak az óvodáktól értesülnek arról, hogy léteznek és nem hatóságként működnek.

A jelzőrendszer működtetésére irányuló javaslatok:

- a családsegítő és gyermekjóléti szolgáltatások megismertetése
- a kapcsolatrendszer szélesítése
- együttműködési módozatok, szakmai protokollok létrehozása
- kompetenciahatárok tisztázása
- konstruktív szakmaközi együttműködés erősítése, szélesítése
- folyamatos tájékoztatás a jelzési kötelezettségről
- egyértelművé tenni a kölcsönös adatszolgáltatás mikéntjeit és az együttműködés szükségességét
- szakmai standardok kialakítása a veszélyeztetettség mértékének megítélése érdekében
- a hatóság bevonására egységesebb szempontrendszer kialakítása a jelzőrendszer tagjai között

A jelzőrendszeri tagok motiválásának szinterei:

- szakmai konzultáció: a családgondozó a jelzőrendszeri tagokkal, főként az egyéni esetkezeléshez kapcsolódóan (napi, heti rendszerességgel történő egyeztetést jelent az összehangolt segítség érdekében)
- esetmegbeszélés, esetkonferencia szervezése
- szakmaközi megbeszélések
- jelzőrendszeri tagok szakmai nap keretében való összehívása

3.5.2 Beszámoló a kerületi iskolai gyermekvédelmi feladatok ellátása

Személyi feltételek

Egyes iskolákban van a gyermekvédelmi feladatok ellátására kijelölt személy. Általában valamelyik pedagógus (tanár, tanító), vagy pedagógiai asszisztens, iskolatitkár látja el a feladatot. Számukra szükséges lenne legalább az órakedvezmény bevezetése.

Más iskolákban nincs, tekintettel arra, hogy a gyermekvédelmi pótlék megszűnt. A feladatot az igazgató koordinálja, a gyermekvédelmi munkát az osztályfőnökök végzik, ki-ki a maga osztályában az igazgató, vagy az igazgató helyettesek irányításával.

A Gyermekjóléti Központtal való kapcsolat értékelése

Korábban a Gyermekjóléti Központtal való kapcsolattartást, mint feladatot, az önkormányzat által biztosított függetlenített gyermekvédelmi felelősök látták el. Munkaközösségük felszámolása nagy terhet rótt az iskolákra.

Azokban az iskolákban ahol az iskola tanulóinak zöme rendezett és gondoskodó családi környezetben él, ott a Gyermekjóléti Központtal való kapcsolat alkalmi, rendszeresnek egyáltalán nem mondható. Alkalmanként tartanak kapcsolatot, egy-egy konkrét eset kapcsán.

Így ezek az iskolák eseti kapcsolatban állnak a Gyermekjóléti Központtal. Telefonos vagy írásos megkereséskor segítőkészek.

Azokban az iskolákban, ahol nagyobb a szociálisan nehéz, veszélyeztető életkörülmények között élő, hátrányos helyzetű tanulók aránya, a Gyermekjóléti Központtal nemcsak a rendszeresen megrendezésre kerülő jelzőrendszeri megbeszéléseken való találkozások alkalmával, hanem egy-egy kompetenciájukon túlmutató eset kapcsán is szoros, folyamatos az együttműködés. (Amennyiben azt tapasztalják, hogy a szülők nem teljesítik törvényi kötelezettségüket a gyermekükről való gondoskodás terén, bántalmazás, elhanyagolás esetén.) Szintén felveszik a kapcsolatot a Gyermekjóléti Szolgálattal, ha az egyén (gyermek) viselkedése önmagát, illetve a közösséget valamilyen módon veszélyezteti.

Bármikor rendelkezésükre állnak akár telefonon, akár személyesen fordulnak hozzájuk problémáinkkal. A gyerekekről a gyermekjóléti központ kérésére pedagógiai véleményt írnak. Egy-egy tanuló igazolatlan hiányzása esetén a törvényi előírásoknak megfelelően jelzést tesznek. Töreksenek továbbra is a hatékony munka érdekében az együttműködésre. A gyermekvédelmi esetekkel kapcsolatos jelzési kötelezettségünkön túl is jó a kapcsolatunk. Szükség esetén bizalommal fordulnak a Gyermekjóléti Központ felé gyermeket veszélyeztető körülmény észlelése esetén. Az iskola jelzéseit fogadják, az esetekről visszajelzést, tájékoztatást kapnak. Szeretnék, ha a jelzett esetekről, a családgondozás folyamatáról rendszeresen kaphatnának további visszajelzéseket. Egy-egy érintett iskolával heti rendszerességű kapcsolatot tart a Gyermekjóléti Központ. A Gyermekjóléti Központ munkatársainak közreműködése egyfajta „hidat” jelent a szülők és az iskola közötti kapcsolattartásban, kommunikációban.

A Gyermekjóléti Központ és a társszervek által szervezett tanácskozásokon, esetmegbeszéléseken, esetkonferenciákon az iskolák igyekeznek minél többször képviseltetni magukat. A számunkra veszélyesnek ítélt helyzetekről jelzést tesznek az érintett szervezetek és a szülőknek is. Töreksenek a hatékony munka érdekében az együttműködésre, a közös gondolkodásra. A jelzőrendszeri megbeszéléseken, konferenciákon az iskolák munkatársai, kijelölt gyermekvédelmi felelősei igyekeznek rendszeresen részt venni. A megbeszéléseket konstruktívnak, hasznosnak ítélték meg.

Egyre több iskolának alakul ki a Gyermekjóléti Központtal hatékony, együttműködő és az ügyeket jól kezelő partneri kapcsolata. Az iskola és a Gyermekjóléti Központ az esetek függvényében kölcsönösen megkeresi egymást. A Gyermekjóléti Központnak szükség szerint jeleznek vélelmezett bántalmazás, elhanyagolás, veszélyeztetettség, igazolatlan hiányzás, illetve magas számú igazolt hiányzás miatt.

A jelzőrendszer más tagjaival való kapcsolat értékelése, rendszeressége

A jelzőrendszer más tagjaival: védőnői szolgálattal, óvodákkal, pedagógiai szakszolgálattal, rendőrséggel aktív a kapcsolat.

A védőnő egy héten 2-3 alkalommal jelen is van az iskolában, rendszeresen konzultálnak, tart felvilágosító órákat és végzi a kötelező vizsgálatokat. Készségesen segít a felmerülő problémák megoldásában. Az iskolai védőnő a jelzőrendszer fontos tagjaként rendszeresen tájékoztatást nyújt az érintetteknek az általa feltárt problémákról, problémás gyerekekről. Segít a problémák kezelésében, megoldásában.

Az iskolarendőrrel is heti/havi rendszerességgel tartják a kapcsolatot. Havi rendszerességgel érdeklődik arról, hogy történt-e valamilyen esemény, amiben segíthet nekik. A rendőrség alkalmazottja foglalkozásokat tart a gyerekeknek balesetvédelemről, bűnmegelőzésről, drogprevenzióról. Egyéb megkeresésük esetében is segítőkészek a rendőrség munkatársai. Minden akut esetben azonnali segítséget kapunk. A kerületi Rendőr-főkapitányság tájékoztató konzultációin az iskola képviselője részt vesz.

A kerületi óvodákkal rendszeres kapcsolatot tartanak. Legalább havonta konzultálnak az őket összekötő feladatokról. Az óvodapedagógusok évek óta figyelemmel kísérik tanköteles gyermekeik iskolai beilleszkedését, magatartását, órai aktivitását, ezért az első osztályban tanító nevelők kérdőívek kitöltésével segítik munkájukat. Nyílt napjaik alkalmával elsőseikhez sok óvodából jönnek meglátogatni tanulóinkat.

A pedagógiai szakszolgálattal egyes iskoláknak csak esete, míg más iskoláknak igen intenzív a kapcsolata. Többnyire vizsgálatkérés, szakvéleménykérés esetén kerülnek kapcsolatba. Rendszeresen küldik tanulóikat szűrővizsgálatra, kontrollvizsgálatra. Az iskolapszichológusi hálózat sajnos nem épült ki, pedig egyre nagyobb szükség lenne rá. Ennek hiányában többnyire a Szakszolgálat munkatársaihoz fordulnak segítségért, akik kapacitás hiányában nem minden esetben tudják ellátni a rászoruló tanulókat és szüleiket.

A jelzési kötelezettség teljesítése

A jelzési kötelezettség teljesítését nagyban befolyásolja, hogy az iskolák jelenlegi alkalmazottai közül senkinek nincs gyermek- és ifjúságvédelmi felelősi képesítése, végzettsége. Miután az intézményekben megszűnt a függetlenített gyermekvédelmi felelősök rendszere, a feladatot sok esetben az osztályfőnökök, osztálytanítók látják el. Így az eddig egy professzionális szakember kezében összpontosuló feladatot olyanok látják el, akik a jogszabályi háttérrel most ismerkednek. Ezért jogszabályi ismeretek hiányában sok esetben nem tudják, hogy a különböző problémákkal kit és mikor lehet, illetve kell keresni. Ebből adódnak bizonytalanságok és időbeli elcsúszások. Nincs olyan ember, aki erre a feladatra koncentrálna foglalkozna a gyerekekkel és a pedagógusok segítségére lehetne a feltárásban és a megelőzésben. A feladat koordinálása az iskolavezetésre hárul, sokszor a tanulók és szüleik meghallgatása is. Az iskolák csak egy részében van kijelölt gyermekvédelmi felelős, aki

többnyire alsós tanító, napközis nevelő, vagy pedagógiai asszisztens. Jelzési kötelezettségüknek ennek ellenére igyekeznek maradéktalanul eleget tenni. Jelzési kötelezettségük teljesítése akadályokba nem ütközött. Javasolják a visszajelzések rendszeresebbé tételét (legalább félévente). A KLIK honlapján megtalálható a jelzőrendszerrel kapcsolatos információ, törvényi háttér, jól használható anyag. Egyetlen nehézséget, ami a napi gyakorlatot jelenti, a gyermekvédelmi felelősök hiánya jelenti.

A jelzőrendszeren belüli együttműködést értékelése

A jelzőrendszeren belüli együttműködést, ennek formáit és tartalmát megfelelőnek tartják. A Gyermekjóléti Központ munkatársaival gyakran konzultálnak sikeresen, segítő szándékukat minden esetben tapasztalják.

A megelőzésben segítene, ha az iskola is kaphatna értesítést azokról az esetekről, amelyek ugyan nem az iskolában történtek, de tanulójuk érintett benne. Így hatékonyabb lehetne a megelőzés, az osztályfőnökök hangsúlyosabban tudnának a veszélyeztetett tanulókra figyelni. A gyermekjóléti központ munkatársai partnerként tekintenek az iskolára a problémás ügyek megoldásánál. Az iskolai védőnőnek a gyermekvédelemhez kapcsolódó tevékenysége nélkülözhetetlen, kapcsolata a diákokkal és pedagógusokkal igen jó. A meglévő tapasztalatok alapján a rendőrség idevágó tevékenysége empatikusnak, tapintatosnak minősíthető. Kiemelt fontosságú ügynek tartják azt, hogy a veszélyeztetettnek tekinthető gyermekek sorsát folyamatosan nyomon kísérik, a szülőkkel kapcsolatot tartanak. Ezt a törekvést nehezíti, amikor egyes szülők nem együttműködőek, a segítő szándékot indokolatlan beavatkozásnak tekintik.

Amennyiben azt tapasztalják, hogy a gyermek családban történő egészséges fejlődése érdekében külső segítségre van szükség, jelzéssel élnek a Gyermekjóléti Központ felé, illetve hatósági intézkedést kezdeményeznek a probléma súlyosságának függvényében. A segítséget minden esetben megkapják, és közösen keresik megoldást a problémára.

Amikor megszűnt az iskolában napi rendszerességgel jelen lévő függetlenített gyermekvédelmi felelős kolléga jelenléte, a Gyermekjóléti Központtal a kapcsolat kiépítése nehezen indult. Az idei tanévre kialakult egy elfogadhatónak mondható rendszer/viszony a családgondozókkal. Véleményük szerint a jelzőrendszeren belüli együttműködést, legfőképpen a családgondozókkal, tovább lehetne javítani. Úgy gondoljuk, hogy a hatékonyabb megsegítés érdekében jó lenne, ha a családgondozók az iskolákban is megfigyelnék gondozottjaikat különböző szituációkban, hiszen problémáiknak jelentős része a gyerekközösségben mutatkozik meg. Szívesen vennék részt esetmegbeszéléseken, illetve szakmai segítségre is szükségük lenne. Szeretnék, ha szorosabb lenne a kapcsolat a családgondozókkal.

Még mindig problémát okoz az adatmegosztás az óvodák és iskolák között. Sajnos a szülők sem tájékoztatják a tanítókat, amikor gyermekük elsőként belép az iskolába az esetleges nevelési, pszichológiai, beilleszkedési problémákról. Ez jelentősen hátráltatja tanítóik munkáját, megnehezíti az érintett gyermekek integrációját. A pedagógiai szakszolgálat segítségére minden esetben számíthatnak, azonban ez utóbb említett probléma miatt több hónap is eltelik, mire egy-egy gyermek hozzájuk kerül és a szakértői vizsgálat lezajlik.

Saját kompetenciájukon belül problémát okozó gyermekvédelmi feladatok ellátása

Sok esetben információhiány nehezítette meg a problémák feltárását. A szülővel való személyes kapcsolatfelvétel, kapcsolattartás ütközik nehézségekbe. Amennyiben ez nem

sikerül, a szülő nem hajlandó az együttműködésre, akkor küldenek jelzést. Több esetben a szülő az Iskolával nem működik együtt, megkerüli az Iskolát, olyan ügyekben, amelyekben az Iskola kompetens, a jelzőrendszer más tagjaihoz fordul, azokat főlegesen terheli. Prevenációs tevékenységüket eredményesnek tartják. Különösen jól működik az Önkormányzattal együtt szervezett kortársképzés.

Problémát jelent, hogy a családgondozók személye változik, ez nehezíti az együttműködést. Fontos lenne a személyes kapcsolattartás és párbeszéd, mert a szülők nem mindig adnak valós információkat az ügyvel kapcsolatban, a saját érdeküknek megfelelően csak részinformációkat kaphatnak tőlük, ami a gyermekek napi ellátásában zavarokat okozhat.

A gyermekek veszélyeztetettségének oka gyakran a családban lévő működési zavarokra vezethető vissza. Akkor nehéz sikereket elérni, ha a szülőket nem tudják magunk mellé állítani. Sikereket akkor értek el, ha szándékaikat az ilyen esetekben meg tudták értetni a szülőkkel. Egyre gyakoribb problémát okoznak a „csúnya” válások, amikor a gyerek eszköz az apa és anya közti háborúban, sokszor pszichésen sérül. Gyakran a szülőknek lenne szükségük párterápiára. A személyes adatok védelme miatt nem tudható, hogy mely gyermek esetében munkanélküliek a szülők, mennyire biztosított a gyermek egészséges fejlődése, megvan-e a szükséges anyagi háttér. Ezért a hátrányos helyzetű, vagy halmozottan hátrányos helyzetű tanulók feltárása több időt vesz igénybe. Ebben a munkában nagyon nagy szerep jut az osztályfőnöknek, akinek alkalma és lehetősége nyílik az esetleges okok megismerésére a fogadóórákon, esetleg szülői értekezleten, néha a tanuló saját elmondása alapján. Amennyiben a család helyzete magasabb szintű megoldást igényel – Önkormányzat, szociális segély – ezt jelezzük a lakhely szerint illetékes hivatalnak. Ez általában eredményhez vezet.

Úgy érezzük, hogy a pedagógus kompetenciáján belül megoldható gyermekvédelmi feladatok ellátása nem okoz problémát, a pedagógusok rendszeresen tartják a kapcsolatot a szülőkkel. Nagy hatásúnak tartjuk az értő figyelmet, az elfogadás gyakorlását, illetve a gyerekkel szemben támasztott elvárások rugalmasságát, de az iskola eszközei is végesek. Különösen a problémás gyermekek szüleivel nehéz a kapcsolattartás.

A gyermekvédelmi feladatok ellátásában elsősorban a szülők együttműködésének hiánya okozza a legnagyobb problémát. Ezekben az esetekben csak az iskola és a Gyermekjóléti Központ közötti szoros kapcsolattartás és együttműködésen alapuló munkavégzés hozott pozitív eredményt.

A pszichésen terhelt családokkal, gyerekekkel, valamint a családokon belüli diszfunkciókból fakadó akadályokkal nehezen boldogulnak.

Az apró előrelépések mellett még mindig nehézséget okoz a nevelőszülőkkel történő kapcsolattartás. Habár ezekben az esetekben a hivatásos gyámmal felveszik és tartják a kapcsolatot, eredmény ritkán érhető el.

Nehézséget okozott, okoz azoknak a kisgyerekeknek az integrálása, akik neurológiai problémával küzdenek. A szülői együttműködés ellenére is gyakran előfordul, hogy tetteivel veszélyeztetni saját magát és a többi gyermeket. Problémát jelent a szülőnek a gyermek megfelelő szakintézménybe való eljuttatása, mert többnyire nincs férőhely, várólista van.

A kerületi gyermekek szociális életkörülményei, valamint a gyermekek nagyobb csoportjait veszélyeztető helyzetek

A kerületben élő gyerekek szociális életkörülményei igen változatos képet mutatnak a különböző szélsőségekig. Újpest egyes területein, a gyermekek egy szűk rétege, igen jó körülmények között, rendezett és gondoskodó családi környezetben élnek. A többség átlagos életkörülmények között él, azonban rejtve maradhatnak olyan veszélyeztető okok, körülmények, melyeket szükséges lenne feltárni és nyomon követni.

E mellett azonban egyre több iskola számol be arról, hogy egyre növekszik a családokon belül az anyagi veszélyeztetettség. Sajnos egyre több az elhanyagolt gyermek (fizikálisan és lelkileg). És egyre nő azoknak az eseteknek a száma, ahol nem feltétlen pénzkérdés a gyermek jóléte. Növekszik azoknak a gyerekeknek a száma, akiknek szülei nem tudják fizetni az önköltséges programokat (pl.: kirándulások, erdei iskola, színházlátogatások, táborok). Sok családnak jelent problémát az iskolai étkezés befizetése, mivel a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre a jövedelemhatártól való pár száz forintos eltérés miatt már nem jogosultak. Ezen probléma megoldására egyre nagyobb szükség lenne, mivel vannak olyan gyermekek, akik az iskolában eltöltött idő alatt alig, vagy nem minőségi ételt esznek. Ez gyakran vezet a gyerek fáradékonyságához, dekoncentráltóságához, esetlegesen magatartási problémáihoz. Nagy segítséget jelent az Önkormányzat által finanszírozott gyümölcs projekt, mivel ezek a gyerekek más körülmények között ritkán jutnak gyümölcshöz.

Egyre több család gyermeke kényszerül rá a kora reggeltől, késő estig tartó iskolában való tartózkodásra. A gyerekek délutáni foglalkozásokra már elfáradnak, nehezen kezelhetővé válnak. A felügyelet nélkül az utcán céltalanul töltött idő, illetve az ellenőrzés nélküli késő estig tartó internetezés, mobiltelefon használat otthon veszélyforrást jelenthet a gyerekek számára. Iskolánkba nagyon sok kerületen kívüli gyermek jár.

Nő a lakhatási nehézségekkel küzdő családok száma. Több gyermek él zsúfolt, alacsony komfortfokozatú lakásban, de szerencsére egyre több a jó körülmények között élő gyermek is. Egyre több gyermek életét, iskolai teljesítményét nehezíti meg a család életviteli problémája, a szülői elhanyagolás. Egyre gyakoribb azon tanulók száma, akik "lelki terrorban" élnek, vagy érzelmileg súlyosan elhanyagoltak.

Nagy problémát jelentenek azok az esetek, amikor a szülők rossz kapcsolata, egymás közötti harca válás előtt, alatt vagy után veszélyeztetik a gyermek egészsége fejlődését, bizonytalanságot, zavart okozva a gyermekek mindennapi életében. Sajnos szintén megfigyelhető az a tendencia, hogy nő a beilleszkedési, tanulási, magatartási, valamint pszichés zavarral küzdő gyermekek száma.

Sok iskolában jelent problémát a szülők érdektelensége gyermekük iskolai előmenetele iránt. Nagy problémát jelent, hogy pont a veszélyeztetett gyermekek szülei azok, akik általában nem jelennek meg szülői értekezleteken, fogadóórákon. Ilyenkor az iskola egyik fontos feladata, hogy a szülői felelősséget tudatosítsák, a szülőket motiválttá tegyék gyermekeik vonatkozásában.

Súlyos problémát jelent a gyerekek egyre nagyobb számú energiákkal fogyasztása. A fiatalok szubkultúrájában egyre számottevőbben jelen van az alkohol és a különféle drogok. Hatékony az Önkormányzat által szervezett és támogatott kortársképzés. Ennek kiterjesztését azonban több évfolyamon is szükségesnek látják. Az internetes zaklatás, valamint visszaélések erősödő veszélyforrást jelentenek a gyermekek számára. e témakörben igyekeznek rendszeresen prevenciók célú előadásokat, programokat szervezni mind a szülők, mind a gyermekek számára.

A gyermekekre jellemző, hogy szabadidejükben nem tudják lekötni magukat, annak ellenére, hogy az intézményen belül számtalan szakkör, sportolási lehetőség lenne számukra, melyet nem vesznek igénybe, ill. a szülő kéri az ebéd utáni hazaengedési lehetőséget. Sok esetben hiába hivatkoznak a törvény általi jogra, mely szerint a hazamenetel csak egy lehetőség, melyet az intézményvezető nem engedélyez, de ez a szülőket nem veti vissza ez

elképzelésüktől. A kötetlen időtöltés jó lehetőséget kínál a „baráti társaságok” kialakulására, a közös dohányzásra, esetenként italfogyasztásra, és más káros szenvedély kialakulására. A Gyermekjóléti Központ Rózsa utcai klubjába több kerületi tanuló is jár, ahol segítséget kapnak a szabadidő tartalmas eltöltésére. Az ott dolgozó kollégákkal is tartják a kapcsolatot.

A hatékonyabb jelzőrendszeri működés érdekében javaslataik

A hatékonyabb jelzőrendszeri működés, munka eredményességét segítő munkavégzés érdekében szükséges lenne a sokkal rendszeresebb, gyakoribb kapcsolattartást a családgondozókkal. Fontos lenne, ha újra működhetne, dolgozhatna az iskolában gyermekvédelmi felelős. A problémák hatékonyabb kezelése érdekében szeretnék, ha szakképzett gyermekvédelmi szakemberek fogná össze az intézményekben a gyermekvédelmi munkát, akik élő kapcsolatot tarthatnának a gyermekjóléti központ munkatársaival, a családok gondozóival. Szívesen látnák a nevelőtestületi értekezleteken a gyermekjóléti központ munkatársait. Örömmel vennék, ha gyermekvédelmi továbbképzésen való részvételt finanszíroznák számukra. A jelzőrendszeri működés az utóbbi időben hatékonyabb, javult a kommunikáció.

Az iskolában nagyon sok valamilyen problémával (beilleszkedési, tanulási, magatartási zavar, pszichés probléma stb.) küzdő, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek van jelen, akikkel kapcsolatos problémák napi szinten jelentkeznek. A hatékonyabb munkavégzés érdekében egy gyermek- és ifjúságvédelmi szakember (iskolai szociális munkás) állandó jelenléte sokat segíthetne a pedagógusok terheinek csökkentésében. A Gyermekjóléti Központtal jelenleg többnyire nagyon jó a kapcsolatuk, amit a jelzéseinkre küldött gyorsabb, esetleg telefonos visszajelzéssel lehetne gördülékenyebbé, hatékonyabbá tenni. Az ellátott tanulók érdekében a családgondozók felkereshetnék az iskolákat a gyermek hatékonyabb gondozása érdekében.

Szorosabb kapcsolatot kellene az iskolák és óvodák közötti gyermekvédelmi munkában kialakítani, hogy már az iskolába lépéskor megfelelő figyelmet és segítséget kapjanak a rászoruló családok. Erősíteni kellene az iskolapszichológusok jelenlétét. Szorosabb, oda-vissza működő jelzés kellene az iskolák és a Gyermekjóléti Központ között.

Segítséget jelentene a középiskolák számára, ha az általános iskolák tájékoztatást adnának a segítségre szoruló tanulókról, az érdekükben addig megtett intézkedésekről, hogy folyamatában tudjanak segítséget nyújtani a hozzájuk érkező gyermekeknek.

Az iskolák képviselői többnyire úgy vélik, a jelzőrendszer ebben a formában megfelelő, tartalma kialakulóban van. A hatékonyabb jelzőrendszeri működéshez javasolják egy tájékoztatási rendszer megléte, esetleg az iskolai beiratkozásokat követően, hogy minél előbb és hatékonyan támogatni tudják azokat családokat, ahol a gyerekeknek nevelési, pszichológiai és/vagy beilleszkedési problémáik vannak.

Javaslatok az Önkormányzat, a jelzőrendszer más tagjai, illetve a Család- és Gyermekjóléti Központ

A Gyermekjóléti Központtal jó a kapcsolatunk, eredményesen tudunk együtt dolgozni, s erre számítunk a továbbiakban is. Szorosabb együttműködés és információk szükséges megosztása mindkét irányban, figyelembe véve a titoktartási kötelezettséget.

A gyermekvédelmi feladatok ellátása sajnos nem működik megfelelően, mert nem rendelkeznek a pedagógusok kellő felkészültséggel. Az iskolákban szükséges lenne az

eredményesebb, hatékonyabb munka érdekében főállású gyermekvédelmi felelős (iskolai szociális munkás), iskolapszichológus, pedagógiai asszisztens folyamatos jelenléte. Szükséges lenne visszaállítani a kerületi „független gyermekvédelmi felelősök” rendszert (vagy ahhoz hasonlót létrehozni, kialakítani). Jónak tartanánk, ha a Gyermekjóléti Központnak lennének olyan munkatársai, akik közvetlenül felelősök lennének az iskolákért (gyermekvédelmi tekintetben).

Örülneek, ha a folyamatában lévő ügyekről megfelelő időben, minél hamarabb visszajelzést, tájékoztatást kapnának. Különösen a szakértői bizottságra vonatkozik az időtolódás.

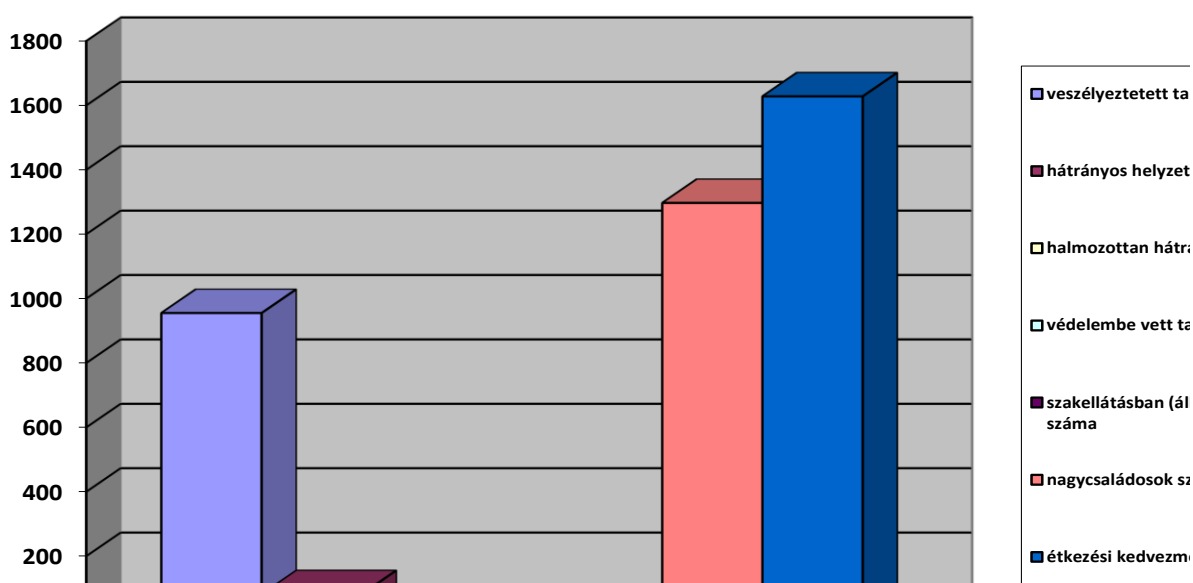
Az SNI-s tanulók esetében szeretnénk, ha megkérdeznék az intézményt, mielőtt kijelölik a tanuló ellátására az iskolát (alkalmas-e az intézmény a gyermeke speciális szükségleteinek ellátására). Továbbá, ha a vizsgálatok intézése a fejlesztés érdekében rövidebb időt venne igénybe.

Szakmai továbbképzések, találkozók, tapasztalatcserék is segíthetnék a szakmai munkát.

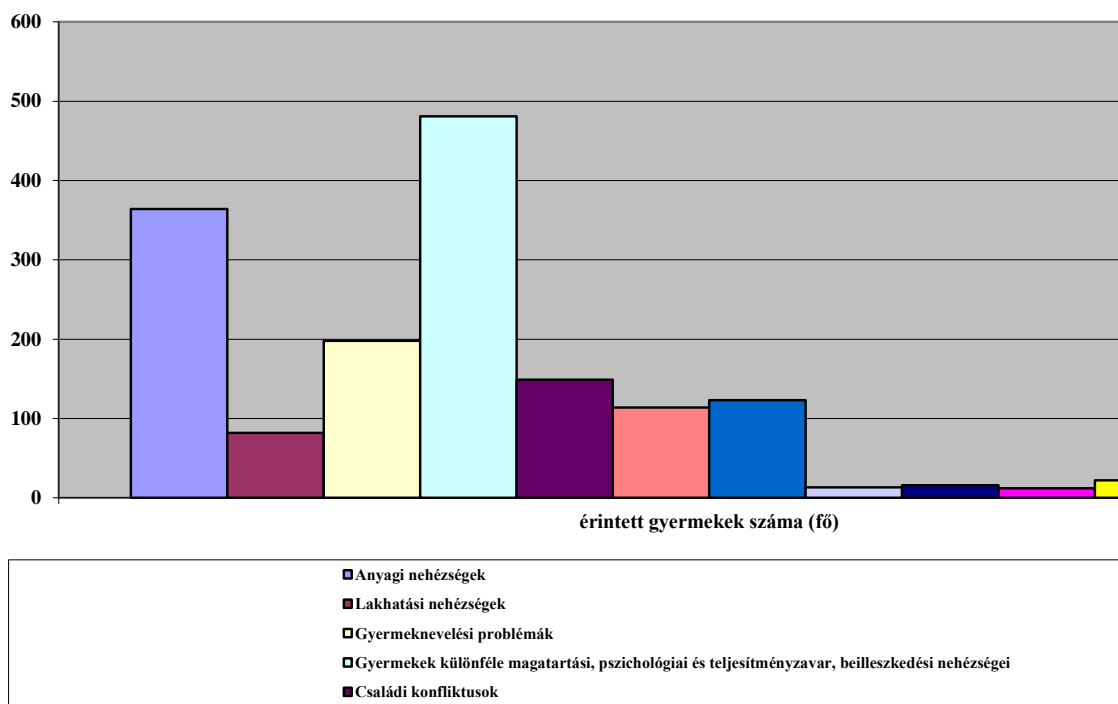
Habár a kerület honlapján található szociális ellátásokról szóló információk és adatlapok segítségükre vannak, örömmel vennék, ha bővebb tájékoztatást kaphatnának az önkormányzathoz benyújtható támogatásokról, hogy eredményesebben tudjanak a családokkal együttműködni, segíteni őket.

Statisztikai adatok az iskolai gyermekvédelmi munkában

<i>Gyermekvédelmi adatok az iskolában</i>	érintett gyermekek száma (fő)
veszélyeztetett tanulók száma	955
hátrányos helyzetű tanulók száma	82
halmozottan hátrányos helyzetű tanulók száma	22
védelembe vett tanulók száma	14
szakellátásban (állami gondoskodásban) elhelyezett tanulók száma	9
nagycsaládosok száma	1297
étkezési kedvezményben részesülő tanulók száma	1628

A veszélyeztetettség okai	érintett gyermekek száma (fő)
Anyagi nehézségek	364
Lakhatási nehézségek	82
Gyermeknevelési problémák	198
Gyermekek különféle magatartási, pszichológiai és teljesítményzavar, beilleszkedési nehézségei	481
Családi konfliktusok	149
Szülők, család életviteléből fakadó problémák	114
Szülői elhanyagolás	123
Tankötelezettség mulasztás	13
Családon belüli bántalmazás	16
Szenvedélybetegség	12
Fogyatékoság	22
Speciális nevelési igény (SNI)	126
Összesen:	1700

Magántanulók száma: 60 fő

Szünetelő jogviszonyú tanulók száma: 22 fő

Javaslatok a gyermekvédelmi problémák hatékonyabb kezelése érdekében:

A jelzőrendszer működését az iskolák többsége megfelelőnek, kielégítőnek tartja. A jelzőrendszeri tagok közötti kapcsolat folyamatosan fejlődik, s egyre tartalmasabb. Fontos lenne a jelzőrendszeri megbeszélések interaktívabbá tétele, esetleg konkrét esetek megbeszélése mentén. Szükség lenne az iskolapszichológusi hálózat kiépítésére (állandó,

főállású iskolapszichológus az iskolákban), valamint arra, hogy minden iskolában lehessen pedagógiai asszisztens. Fontos lenne, hogy az iskolai gyermekvédelmi feladatokat ismét főállású, a gyermekvédelem területén jártas szakemberek lássák el. Egyes kirívó esetekben, amikor az egyes tanulók és az osztály, vagy az iskola és a család között alakul ki konfliktusos helyzet, szükségesnek látják és szeretnék mediátor bevonását. Fontos lenne az iskolák és az óvodák gyermekvédelmi munkájának összehangolására, hogy már az iskolába lépékor megfelelő segítséget, támogatást, figyelmet kaphassanak azok a diákok, akikről már az óvodában kiderült, hogy megsegítésre szorulnak.

3.5.3. Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat IV. Kerületi Tagintézménye

Szakmai tevékenység, kapcsolatok, együttműködések a jelzőrendszer tagjaival

Újpesten a pedagógiai szakszolgálati feladatköröket 2013. augusztusig az EGYMI-hez tartozóan látta el a korábbi nevelési tanácsadó gyógytestnevelőkkel kiegészült kollektívája. Szeptember 1-jétől működik tagintézményük a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat részegységéként. A leválás és az indulás sem ment zökkenőmentesen, de a félév végére elmondható volt, hogy a munkatervben kitűzött elsődleges céljukat – a működőképességük biztosítását – sikerült elérniük, megküzdöttek a kezdeti nehézségekkel. A januárban kiadott 8/2014. EMMI Rendeletet hónapok óta várták, megjelenése új kereteket szab munkáknak, elsősorban az óvoda-, iskolapszichológia terén. A szervezeti és törvényi változásokra való reagálás, a feladatellátással kapcsolatos módosítások megvitatása, a szükséges ügyviteli módosítások kialakítása folyamatos feladatuk volt az első félév során, időnként úgy érezték, hogy mindez a szakmai munka terhére történt.

A 2013/14-es tanévet a tankerületi KLIK szárnyai alatt kezdték, a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat szakmai támogatása mellett. A kerületről történő leválás (munkaügy, pénzügy) áprilusra várható. Az együttműködés kerületi szinten megfelelő volt, az utóbbi időben pedig egyenesen kedvezőnek mondható. A fővárosi létet még szokniuk kell, a peremkerületekből szokatlan a belvárosba utazni az értekezletek miatt. Örülnek ugyanakkor a fővárosi új munkaközösségeknek, így több szakmai tudás és információ juthat el hozzájuk, és több szakmai kapcsolatuk épülhet a többi budapesti tagintézménnyel és az ott dolgozó munkatársakkal. Sajátos átmeneti állapot tagintézményükben, hogy a régi séma szerinti munkaközösségek is működnek (gyógypedagógus, pszichológus, logopédus, gyógytestnevelő), miközben megtörtént a szakszolgálati feladatok szerinti munkacsoportok kialakítása is, mint ahogy fővárosi szinten is a feladatcsoportok köré szerveződnek a munkaközösségek.

A vizsgálati és terápiás óraszámok aránya, a feladatok pontos kijelölése még meglehetősen bizonytalanul történhetett meg, hiszen az új központi munkaköri leírás váza elkészült ugyan, de intézményre, személyre szabása még a későbbiekben történik meg.

A pedagógiai szakszolgálatoktól elvárt módon, folyamatos nyitva tartással működnek. Hetente három óra a team-idő, ennek keretében átlag havi egy alkalommal munkacsoportos megbeszélésre is sor kerül. A szupervíziót saját zsebből finanszírozzák a kollégák, a nem rendszeres, akkreditált belső továbbképzést – esetmegbeszélés formájában – ugyancsak anyagi áldozatot hozva sikerült megszervezniük a félév második felére. A munkaközösségi találkozók az aktuális szakmai problémák, teendők megbeszélése és esetmegbeszélések folynak. Mindez a szakmai munka támogatását, színvonalának emelését, hatékonyságának elősegítését célozta, de a munkaközösségi csapatok hatékonyságán is dolgozniuk kell még.

A kontaktórán kívül munkaidejüket a felkészülésre, a vizsgálatok értékelésére, szakértői vélemények írására, dokumentáció végzésére, szakmai konzultációra, szülői konzultációk tartására fordítják.

Korai fejlesztésre két kisgyermek esetében kerül sor, egyikükhöz a bölcsődébe, másikukhoz otthonába utazik a konduktor kolléganő, aki fennmaradó idejében a szakszolgálatban fejleszt BTM-es gyermekeket konduktív pedagógiai módszerekkel.

Kifejezetten **konduktív pedagógiai** fejlesztésre nem érkezett még igény.

Tagintézményükben **fejlesztő nevelést** egyetlen gyermek sem vesz igénybe.

A **kiemelten tehetséges gyermekek, tanulók gondozása** is pedagógiai szakszolgálati feladatkör, egy gyógypedagógus kolléganőket bízta meg a koordinációs feladatokkal, aki rendelkezik ilyen jellegű szakirányú végzettséggel. Tevékenysége egyelőre a kapcsolatfelvétellel, információk közvetítésére korlátozódik.

A **szakértői bizottsági** tevékenységüket nehezítette leginkább, hogy a tanév elején nem tudtak pontosan az EGYMI-ből való kiválás időpontját, a vezetői jogosultságot, késett a vezetői megbízás, nem volt pecsétjük, OM azonosítójuk, nem tudták kiadni a szakvéleményeket. Az átadás-átvétel júniusban történt meg, kisebb fennakadásokkal.

A vizsgálatok terén a törvény által előírt határidőket sajnos nem tudják tartani. A levélben történő behívás helyett a rugalmasabb telefonos kapcsolattartás működik náluk, így könnyebb az időpontok egyeztetése a szülőkkel, de tisztában vannak vele, hogy át kell térniük az írásbeli értesítésre. Problémaként merült fel, hogy az új központilag előírt iskolai beküldők nem kellően informatívak, az adatok gyakran hiányosak, a beírt telefonszámok elavultak, a szülők nem elérhetőek.

Feladataikat igyekeznek a nehézségek ellenére is jól megoldani, a véleményeket minél hamarabb, hibátlanul elkészíteni.

A pszichológus kollégák közül tízen vettek részt a szakértői bizottsági tevékenységben, a gyógypedagógusok közül öt dolgozójuk.

Február 10-én kezdődött tagintézményükben a beiskolázási vizsgálat, melyre kb: 150 fő jelentkezett.

A **nevelési tanácsadás**, benne a terápiák kissé háttérbe szorultak ebben a félévben a diagnosztika mögött. A kollégák szakértői bizottsági és a nevelési tanácsadásbeli tevékenysége néhány esetben összemosódott, a feladatkörök elhatárolása nehezen ment, a korábbi rutin tartotta magát. A félév végére nagyjából sikerült tisztázni, ki milyen arányban végzi a kétfajta tevékenységet, bár állandó óraszámot még nehéz mondani.

Korábban jó gyakorlat volt, hogy gyógypedagógusaik a kisgyermekek fejlesztését az óvodákban végezték, ez a hagyomány idén megszakadt. A kerületi intézmények nehezményezik is, hogy a gyógypedagógusok nem járnak ki fejleszteni, csökkent a pszichológusi jelenlét is az óvodákban, iskolákban a pszichológiai ellátás szabályozatlansága miatt. A logopédusok azok, akikkel napi kapcsolatban vannak az óvodák, iskolák, de kompetenciájuk nem minden esetben terjed ki a nekik címzett minden problémakörré.

A kerület intézményei számára még nem minden esetben világos az ellátási körük, pl. az intézményvezetők tájékozatlanok a szakszolgálati feladatok kötelezettségét illetően, nem értik és nem is akarják elfogadni, hogy az SNI-s gyereket miért nem látják el. Különösen igaz ez a beszéd fogyatékosok logopédiai ellátására.

Tervbe vett feladataik közül a kerületi segítő intézmények munkatársaival történő konzultáció alkalomszerűen valósult meg, többnyire a Gyermekjóléti Szolgálat családgondozóival tartották a kapcsolatot a közös ügyekben.

A szakértői tevékenység és a nevelési tanácsadás körében minden esetben történt konzultáció a szülőkkel.

Októbertől megindult havi két alkalommal a Szülők fóruma pszichológus és gyógypedagógus vezetésével. A fórumokon különböző gyermekneveléssel kapcsolatos kérdésekről, valamint tanulási és magatartási problémákról tartottak előadást és vezettek beszélgetést. A szülők részéről érdeklődés mutatkozott, többen visszatérő vendégek voltak közülük. A fórum nagy előnye, hogy a szülők pszichológiai és pedagógiai szempontból egyaránt ráláthatnak egy-egy adott kérdésre, és tanácsot, javaslatot, útmutatást kaphatnak mindkét területen, miközben a szülőtársakkal egymást segíthetik, bátoríthatják.

A **logopédiai ellátás** ambuláns módon tagintézményükben, valamint a kerület nevelési, oktatási intézményeiben valósul meg. Az órarend összeállításban nehézséget okozott a törvényi előírás betartása, miszerint minden gyermeknek hetente kétszer kell logopédiai terápián megjelennie. A súlyosabb eseteket eddig is nehezen tudták intenzív terápiában részesíteni, így azonban ez szinte lehetetlen. Órakeretünk kb. 80%-át a nagycsoportos, iskolába menő és első osztályos gyermekek ellátása teszi ki. Újabb teher a kerületben működő egyházi, és magán fenntartású óvodák és iskolák ellátása is. Így jelenleg több kolléga 3-4 intézménybe is utazik.

Logopédiai munkaközösségük 18,5 státusszal 26 óvodát és 16 iskolát lát el a kerületben. Novemberben kezdték meg azoknak az intézményeknek az ellátását, melyek addig szakember hiány miatt ellátatlanok maradtak. Decembertől sikerült megbízási szerződéssel foglalkoztatni nyugdíjasaikat, akik besegítenek az ellátásba, így januártól már az egyházi és magánintézmények is ellátásra kerültek, ezzel nagymértékben növekedtek terheik. Egy-egy intézményre kevesebb óraszám jut. Nehezen tartható a heti két alkalmas ellátás. Célszerű lenne megismerni az egyházi fenntartású szakszolgálatok működését, ellátási kötelezettségét az esetleges munkamegosztás érdekében.

A magas esetszámok, főleg az ellátás terén, komoly létszámemelkedést mutatnak az októberi állapothoz képest. Folyamatosan nő a komplex terápiát igénylők száma. Vannak ellátási helyek, ahol a szoba alkalmatlan terápia végzésére. Ambulanciát minimális létszámmal tudnak működtetni, mert a Szakszolgálaton belül nincs elég alkalmas szoba. Komplex csoportterápiákat is nehézkes végezni, jelenleg két dadogó csoport működik ambulanciájukon.

Dávid Csilla kolléganőnél öt logopédus-hallgató töltötte tanítási gyakorlatát.

Munkatársaik rendszeresen tartottak fogadó órákat, részt vettek szülői értekezleteken, konferenciákon.

Szakszolgálatuk logopédusai közül 11 fő vállalt az EGYMI-ben túlórában SNI ellátást, hogy a súlyos ellátási gondjukon enyhítsenek.

A **gyógytestnevelők** Újpesten az iskolás korosztály ellátásával foglalkoznak. Szeptemberben öt álláshelyen három dolgozó kezdte meg a szokásos év eleji feladatait: beiratkozás, csoportok kialakítása, kartonok megírása. A negyedik álláshely betöltése könnyítette kissé munkájukat, az ötödik helyen megbízási szerződéssel 5 órában foglalkoztatnak kollégát. Október hónap végén a gyógytestnevelők felvették a kapcsolatot az iskolák védőnőivel az addig foglalkozásra jelentkezett tanulók egyeztetése miatt. Az iskolákban a védőnőkkel együtt

szűrték ki az 1, 3, 5, 7, 9, 11.-évfolyamra járó gyerekeket, akiknek vizsgálata nem kötelező, csak a 2, 4, 6, 8, 10, 12. évfolyamra járó gyerekeket kell kötelezően kiszűrniük. Fogadóórákat tartottak munkatársaik, nyílt napon adtak lehetőséget a szülőknek, hogy betekintést nyerjenek a gyógytestnevelés órán folyó munkába. A kerületben korábban működött gyógyúszás, sajnos erre jelenleg nincs lehetőség.

A második félévben kiemelt feladat a tanulók szűrésének figyelemmel kísérése, egyeztetés a védőnőkkel és iskolaorvosokkal, hogy minden gyermek megkaphassa a neki megfelelő ellátást. Feladat még egymás óráinak hospitálása is. Megalakult a gyógytestnevelők fővárosi munkaközössége, ahol kollégájuk is aktívan részt vesz.

A pedagógiai szakszolgálatok működését szabályozó 15/2013. EMMI rendelet az **óvoda-, iskolapszichológiai** feladatkört a koordináció területére csökkentette le. Ennek ellenére 2013 szeptemberében mind a 13 pszichológusuk kijárt rendszeresen oktatási-nevelési intézményekbe a tankerület kifejezett kívánságára; a későbbi hónapokban a kint töltött idő csökkent. A félév végéig 8 pszichológus látogatta az intézményeket a nevelési tanácsadás feladatkör keretein belül. Szeptemberben megbízták egy munkatársukat a koordinátori teendőkkel, mivel azonban a nevelési-oktatási intézmények nem kaptak pszichológus státuszokat, pusztán saját kollégáit koordinálta, illetve kapcsolatot tartott a tankerület intézményeivel.

A 8/2014. számú rendeletmódosítás lehetővé teszi, hogy az álláshelyek betöltéséig a pedagógiai szakszolgálat munkatársai ellássanak óvoda-, iskolapszichológusi teendőket, ennek megszervezése folyamatban van.

Összességében kollektívájukról elmondható, hogy magasan képzett, pozitív pedagógiai attitűddel bíró, asszertív személyiségű munkatársak dolgoznak náluk. Azon túl, hogy sokan több mint 30 éve dolgoznak együtt, az évkezdés kihívásai még jobban összekovácsolták a csapatot.

Szakmai kapcsolatok, együttműködések

A Gyermekjóléti Központtal eseti kapcsolatban állnak: megkeresést küldenek egy-egy magatartási nehézség vagy tanulási szakértői vizsgálati kérelem kapcsán. Három esetben a védelemben vételi eljárás kötelezte a szülőt a jelentkezésre. Legtöbbször azonban önként jelentkeznek a szülők a Központ, ill. a Gyámhivatal tanácsára, nem hivatalos beutalás révén jutnak el a Szakszolgálathoz. 2015 tavaszán előfordult téves jelentkezés is: egy anya számára előírás volt a védelemben vétel során keletkezett határozatban, hogy agresszivitását csökkentendő forduljon pszichológushoz-, és ő náluk jelentkezett. Kénytelenek voltak tudatni vele, hogy felnőttek terápiáját nem végezik, más megoldást kell keresnie.

A jelzőrendszer többi tagjával szintén eseti kapcsolatban állnak. Ez azt jelenti, hogy a tavalyi évben védőnői javaslatra is vizsgáltak gyerekeket vagy a nevelési tanácsadás vagy a szakértői bizottság keretein belül. Az iskolák-óvodák rendszeresen küldenek gyerekeket írásban szakértői vizsgálatra, de nem gyermekvédelmi, hanem tanulási és magatartási problémákkal. Jelen tanévtől pszichológusaik és gyógypedagógusaik már nem járnak ki a nevelési-oktatási intézményekbe, így a pedagógusokkal már nem annyira közvetlen a kapcsolatuk, mint a korábbi években. Kerületünkben továbbra sincs óvoda-, ill. iskolapszichológus, aki foglalkozhatna a pedagógiai gondozásra szoruló gyermekekről, ill. intéznie ellátásba kerülésüket. Előrelépés lenne, ha a fenntartók végre létrehozhatnák a törvény

által előírt intézménypszichológiai állásokat. Ez egyben javaslatuk is a hatékonyabb működésre.

Az elmúlt évben nem történt jelzés tagintézményük részéről a jelzőrendszer felé. Amennyiben veszélyeztetett helyzetben van valamelyik gyermek, hozzájuk legtöbbször azután kerül, miután már fény derült erre a tényre. Az több esetben is előfordult a tavalyi évben, hogy az iskola nem volt biztos benne, vajon szükség lenne-e a jelzésre, ezért hozzájuk küldte be a gyermeket sürgős nevelési tanácsadás vizsgálatra azzal a ki nem mondott céllal, hogy ők majd eldöntik, fennáll-e veszélyeztető helyzet.

Különböző szociális helyzetű gyermekek szülei jelentkeznek tagintézményükbe nevelési tanácsadásra. Ez nem reprezentatív minta, hiszen egy tanévben kb. 500 gyermekkel találkoznak ezen részlegükön tanító munkatársak esetlegesen értesülnek a gyermekek szociális helyzetéről. Általában az óvónő, tanítónő nyújt információt erről, ha valamilyen probléma (pl. hiányos felszerelés) kapcsán munkatársuk rákérdez.

Az elmúlt évben nem jutott tudomásukra a gyermekek nagyobb csoportját érintő veszélyeztető helyzet.

2015-ben is részt vettek az éves jelzőrendszeri megbeszéléseken a Gyermekjóléti Központban, ahol sok új ismerettel gazdagodtak, pl. a kriminális karrierre veszélyeztetett gyermekek nyilvántartásáról.

A hatékonyabb együttműködés érdekében javasolják, hogy a Gyermekjóléti Központ munkatársai látogassanak el tagintézményükbe, ahol közvetlen értesülést szerezhetnének arról, hogy milyen pszichológiai ellátást tudnak nyújtani a veszélyeztetett helyzetben élő gyermekeknek, ill. szüleiknek.

3.5.4. Védőnői Szolgálat

A Védőnői Szolgálat célja:

Az egészségügyi alapellátás részeként a családok egészségének megőrzésére, segítésére irányuló preventív tevékenység, valamint a betegség kialakulásának, az egészségromlásnak a megelőzése érdekében végzett egészségnevelés.

A Védőnői Szolgálat feladata:

- Nővédelem [26/2014. (IV. 8.) EMMI rendelet a várandósgondozásról, valamint 49/2004 (V.21.) ESZCSM rendelet a területi védőnői ellátásról alapján]
- Várandós anyák gondozása [26/2014. (IV. 8.) EMMI rendelet a várandósgondozásról, valamint 49/2004 (V. 21.) ESZCSM rendelet a területi védőnői ellátásról alapján]
- Gyermekágyas anyák gondozása [49/2004 (V. 21.) ESZCSM rendelet a területi védőnői ellátásról alapján]
- 0-6 éves korú gyermekek gondozása [49/2004 (V. 21.) ESZCSM rendelet a területi védőnői ellátásról, valamint 8/2002. (X. 4.) ESZCSM rendelet az anyatej társadalombiztosítási támogatás alapját képező áráról, valamint a támogatás elszámolásának módjáról alapján]
- tanköteles gyermekek gondozása [26/1997. (IX. 3.) NM. rendelet az iskolaegészségügyi ellátásról alapján]
- családgondozás [49/2004 (V. 21.) ESZCSM rendelet a területi védőnői ellátásról alapján]

- az egyéni és közösségi egészségfejlesztési, egészségvédelmi programok tervezésében, szervezésében és megvalósításában való részvétel

A Védőnői Szolgálat bemutatása:

A IV. kerületben a Védőnői Szolgálat az Újpesti Egészségügyi Nonprofit Kft. szervezeti egységeként látja el feladatát.

A Védőnői Szolgálat két, feladataiban eltérő részre tagolódik, a területi ellátásra, valamint az iskola-egészségügyi ellátásra.

Területi ellátás

Személyi ellátottság:

A Védőnői Szolgálat területi ellátásában harminc területi védőnői státusz engedélyezett. A 2015. december 31-ei állapot alapján, a dolgozók közül huszonhat védőnő határozatlan idejű kinevezéssel, három védőnő a munkavégzéstől tartósan távol - Gyermekgondozási Díjon - levő dolgozó státuszán, határozott idejű szerződéssel végzi preventív gondozási feladatait. Egy tartósan távol - szülési szabadságon - levő védőnő területi körzetének gondozási feladatai felosztásra kerültek a dolgozói létszámhiány miatt.

2015. évben az Újpesti Egészségügyi Nonprofit Kft. Védőnői Szolgálat területi ellátásánál állásfejlesztés, átszervezés nem történt.

Helyi jellemzők:

A kerület közigazgatási területén 30 védőnői körzet van kialakítva. A kialakított védőnői körzetek öt egészséges tanácsadó köré vannak csoportosítva.

Az öt tanácsadóban a védőnői körzetek megoszlása a következő:

Tanácsadó megnevezése	Tanácsadó címe	Telefonszám	Védőnői körzetek száma
Király utcai Tanácsadó	1042. Budapest, Király u. 19.	369-15-41	8 körzet
Erdősor úti Tanácsadó	1046. Budapest, Erdősor út 1.	233-14-14	6 körzet
Pozsonyi utcai Tanácsadó	1045. Budapest, Pozsonyi u. 23.	369-19-18	7 körzet
Galopp utcai Tanácsadó	1046. Budapest, Galopp u. 6.	380-69-84	5 körzet
Hargita utcai Tanácsadó	1046. Budapest, Hargita u. 1.	230-28-06	4 körzet

**A területi ellátás mutatószámai:
(2015. december. 31)**

	Király	Erdősor	Pozsonyi	Galopp	Hargita	Összesen
Látogatott családok száma	1452	982	1300	763	664	5161
Családlátogatási alkalmak száma	7124	5037	4388	3218	2450	22217
Szaklátogatási alkalmak száma	9139	7435	5514	4624	3298	30010
Gondozott gyermekek száma (fő)	1592	1200	1463	900	789	5944
Fokozottan gondozott gyermekek száma (fő)	118	90	120	147	57	532
Gondozott várandósok száma (fő)	488	312	449	224	159	1632
Titkolt terhességek száma (fő)	2	0	1	1	0	4
Gyermekjóléti Központ felé jelzett esetek száma (eset)	9	8	1	4	2	24

A védőnők, illetve az általuk gondozott családok között a kapcsolattartás folyamatos. A kapcsolattartás családlátogatás, tanácsadás, fogadóóra, illetve a védőnők által szervezett és működtetett klubfoglalkozások keretében valósul meg.

Az elmúlt év folyamán egy család nem kért védőnői gondozást, illetve egy másik család védőnői látogatásra nem tartott igényt, de a tanácsadásokon rendszeresen megjelent. Ők a szakma szabályai szerint a Gyermekjóléti Központ felé jelezve lettek.

A kerület huszonegy óvodájában 3201 óvodás gyermek ellátása történik, a 2015 / 2016. tanév I. félévétől (2015. október 1. létszámadatok alapján).

Az óvodai preventív gondozási feladatokat az óvodák vezetésével együttműködve látják el a területi védőnők. (A jelenleg hatályos jogszabályok nem írják elő kötelezően a területi védőnők részére a rendszeres óvodai gondozási munkát.)

A IV. kerületi óvodák létszámadatai (2015. október 1.):

	Óvoda	Létszám (fő)
1.	Ambrus Tagóvoda	81
2.	Aradi Tagóvoda	168
3.	Bőrfestő Óvoda (Óceán Óvoda is)	245+102
4.	Csányi Tagóvoda	76
5.	Dalos Ovi	200
6.	Deák Óvoda	158
7.	Aranyalma Tagóvoda	117
8.	Homoktövis Óvoda	196
9.	JMK Óvoda	186
10.	KF Tagóvoda	188
11.	Királykerti Tagóvoda	130
12.	Lakkozó Óvoda	178
13.	Kertvárosi Tagóvoda	95
14.	Nyár Óvoda	178
15.	Park Óvoda	137

16.	Pozsonyi Tagóvoda	72
17.	Liget Tagóvoda	142
18.	Szent Anna Katolikus Óvoda	114
19.	Viola Óvoda	179
20.	Virág Óvoda	159
21.	Vörösmarty Tagóvoda	100
	összesen	3201

Egészségnevelés:

A Védőnői Szolgálat dolgozói nagy hangsúlyt fordítanak a kerület lakosságának, valamint az általuk gondozottak felvilágosítására, tájékoztatására, az egészségnevelésre. A szülők, illetve a leendő szülők felvilágosítása, támogatása, megerősítése és mentálhigiénés gondozása, a gyermeknevelés során a tanácsadás, a figyelem felhívása a minták, az értékek megfelelő átadására, az egészséges családi háttér, az egészséges személyiségfejlődéshez elengedhetetlen. A védőnők a területi gondozási munkájukon és a kerületi rendezvényeken túl, az Egészséges Tanácsadóknak is szerveznek és végeznek egészségnevelő munkát. Erre a klubfoglalkozások keretein belül van lehetőség.

A Király utcai Tanácsadóban Dr. Dabousné Székelyhídi Julianna már tizenöt éve szervezi és vezeti az Újpesti Lisztérzékenyek Klubját. Az elmúlt évben 10 alkalommal, összesen 412 fő vett részt a klubfoglalkozásokon.

Az Erdősor úti Tanácsadóban Baba-mama klub (50 alkalom – 282 fő és Babamasszázs tanfolyam (31 alkalom – 114 fő) működött.

A Pozsonyi utcai Tanácsadóban Szülésre felkészítő tanfolyam (36 alkalom – 215 fő) működött.

A Galopp utcai Tanácsadóban Baba-mama klubbot (13 alkalom – 75 fő) és Szülésre felkészítést (18 alkalom – 111 fő) szerveztek a területi védőnők. A védőnők, a Pető Intézettel együttműködve, megszervezték a megkésett mozgásfejlődésű gyermekek felkutatását és a kerületben történő felülvizsgálatát. Ez a tevékenység az egész kerületre kiterjed, és éves ütemterv szerint 2016-ben is folytatódik - előzetes bejelentkezés alapján - a Galopp utcai Tanácsadóban. Az elmúlt évben, Makk Ádám és Kondákor Ágnes konduktor segítségével, 12 alkalommal 93 gyermek felülvizsgálata történt meg.

A Hargita utcai Tanácsadóban Várandós klub (12 alkalom – 75 fő), Baba-mama klub (17 alkalom – 240 fő) és Babamasszázs tanfolyam (57 alkalom – 224 fő) volt.

A tavalyi évben, 2015. augusztus 28-án, 13. alkalommal került megrendezésre a kerületi **Anyatej Világnapja** rendezvény. Ebben az évben az Újpesti Kulturális Központ Ady Endre Művelődési Ház adott helyet az ünnepségnek. A rendezvény főbb szervezési feladatait a Védőnői Szolgálat Király utcai Tanácsadójának területi védőnői látták el, de a lebonyolításban aktívan részt vettek a kerületben dolgozó iskolavédőnők is.

A Galopp utcai Tanácsadóban tíz, a Hargita utcai Tanácsadóban három védőnő szakos főiskolai hallgató töltötte gyakorlatát.

Iskola-egészségügyi ellátás:

Személyi ellátottság:

A 2015/2016. tanévben, a IV. kerület huszonnégy oktatási intézményében, az iskola-egészségügyi feladatokat tizenhárom iskolavédőnő látja el.

A huszonnégy iskola tizenhárom iskola-egészségügyi körzetbe van beosztva. Egy iskolavédő általában két oktatási intézményben végzi a preventív gondozási feladatait. Két iskolavédő három, két iskolavédő pedig egy-egy oktatási intézményt lát el. Két oktatási intézmény (egy középfokú és egy általános) két-két iskolavédői körzethez tartozik. Valamennyi dolgozó rendelkezik az iskola-egészségügyi munkát szabályozó 26/1997. (IX.3.) NM. rendelet (az iskola-egészségügyi ellátásról) által előírt szakképesítéssel.

A tizenhárom iskolavédő közül:

- 9 iskolavédő határozatlan idejű kinevezéssel,
- 2 iskolavédő GYED-en lévő dolgozó státuszán, határozott idejű szerződéssel látja el feladatát,
- 2 iskola-egészségügyi körzet ellátását, két-két határozatlan idejű kinevezéssel foglalkoztatott iskolavédő helyettesítéssel látja el.

Helyi jellemzők:

Az általános iskolákban, 12 évfolyamos iskolákban és az egyházi általános iskolákban házi gyermekorvos, a középfokú oktatási intézményekben ifjúsági orvosok látják el az iskolaorvosi feladatokat.

Az iskola-egészségügy mutatószámai a 2015/2016. tanévben

Iskola-egészségügyi körzet	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	Össz. (fő)
Létszám (fő)	976	796	994	779	1057	1036	757	899	898	871	1001	941	1007	12012
Egészségügyi ok miatt veszélyeztetett (fő)	26	15	103	83	14	172	107	93	64	52	87	76	39	931
Szociális ok miatt veszélyeztetett (fő)	33	102	8	0	44	10	95	93	0	28	13	12	33	471
Vizsgáltak száma (fő)	269	158	460	266	79	156	307	149	457	348	513	78	258	3498
Szakorvoshoz utaltak száma (fő)	29	14	39	52	17	19	78	77	101	127	57	12	129	751
Szakorvosi leletet hozott (fő)	5	2	12	1	3	0	5	50	15	68	17	5	2	185
Gondozásba vettek száma (fő)	6	2	15	1	0	191	22	50	18	28	17	1	2	353
Tisztasági szűrésen részt vett (fő)	1156	322	0	235	657	1036	360	899	354	880	555	927	1010	8391
Ambuláns forgalom (megjelenés)	65	31	483	169	10	49	131	931	235	185	140	63	136	2628
Észlelő- és jelzőrendszeri megbeszélésen (alkalom)	0	0	0	0	0	2	0	0	1	0	2	0	0	5
Gyógytestnevelésre járó tanulók száma (fő)	49	2	4	40	15	10	78	21	41	78	44	95	51	528

A 26/1997 (IX.3.) NM. rendelet (az iskola-egészségügyi ellátásról) által kampányoltás keretében oltásra kötelezett tanulók többsége részesült az előírt védőoltásban. A betegség, a műtét vagy az egyéb ok miatt a kampányoltás időpontjában hiányzó, ezért védőoltásban nem részesült tanulók pótolása folyamatos. Az oktatási intézményekben történő oltások folyamatát a BFKH V. kerületi Hivatala Járványügyi Csoportja rendszeresen ellenőrzi.

A tisztasági szűrővizsgálatokat a módszertani utasítás szerint, folyamatosan, az oktatási intézmények igényeinek megfelelően végezték az iskolavédőnők. (Vannak olyan iskolák, amelyek nem igénylik, hogy az iskolavédőnő rendszeresen tisztasági szűréseket végezzen. Ezekben az iskolákban ezt a tanév elején az iskolai munkatervben rögzítik.) A tisztasági vizsgálatok során a vizsgált egységeket, illetve a pediculosis miatt kiszűrt tanulókat egyénileg is tájékoztatják, nagy hangsúlyt helyezve az újrafertőződés megelőzésére.

Az iskola-egészségügy járványügyi tevékenysége a 2015/2016. tanévben

	Ellátott iskolák száma (db.)	Ellátott tanulók létszáma (fő) (2014.09.30.)	Védőoltások			
			DiPerTe elleni (fő)	MMR elleni (fő)	Hepatitis B. elleni (fő)	HPV elleni oltás (fő)
1. körzet	2*	976	44	44	49	14
2. körzet	2	796	45	45	34	12
3. körzet	1	994	0	0	0	0
4. körzet	3	779	22	22	21	3
5. körzet	3*	1057	103	103	136	46
6. körzet	2*	1036	115	115	51	21
7. körzet	2	757	51	51	37	8
8. körzet	2	899	72	72	77	22
9. körzet	2	898	72	72	62	18
10. körzet	1	871	80	81	80	37
11. körzet	2	1001	103	102	103	31
12. körzet	2*	941	86	86	136	37
13. körzet	2	1007	108	107	89	37
Összesen	26/24*	12012	901	900	875	286

* : a magas tanulói létszám miatt, több oktatási intézmény két részre lett osztva az iskola-egészségügyi körzetek kialakításánál.

Egészségnevelés:

Az iskolai egészségnevelési tevékenység az oktatási intézménnyel egyeztetett éves terv alapján történik, amely tanévre készül. Az iskolák igazgatói által a 2015/2016. tanévre engedélyezett egészségnevelési terveknek csak a töredéke került megvalósításra, mivel az őszi

hónapokban a fő tevékenység a szűrővizsgálatok, illetve az iskolai kampányoltások végrehajtása.

Az iskolavédőnők nagy hangsúlyt fektetnek a prevencióra, ennek érdekében igyekeznek színesíteni az egészségnevelési tevékenységüket. Az egyéni tanácsadások keretében lehetőségük nyílik a veszélyeztetett tanulók felkutatására, és a felmerülő problémák kezelésére.

Összefoglalás, tapasztalatok:

Területi ellátás:

Az elmúlt évben a területi védőnők több alkalommal tettek jelzést a Gyermekjóléti Központ felé. A jelzések oka a várandós hajléktalansága, a rossz szociális helyzetben gyermeket nevelő családok, az anya korábbi deviáns viselkedése, a szülők közötti megromlott kapcsolat, az anyának a nevelésben való bizonytalansága, a rossz szülő-gyermek kapcsolat, a gyermeknél jelentkező magatartási problémák, a gyermek ideiglenes elhelyezése volt.

A kerületben a gyermekek szociális körülményei változóak és igen széles skálán mozognak. Vannak családok, akiknél a napi megélhetés, a gyermekek intézményi étkezésének a befizetése, a számlák összegének kiegyenlítése, a gyermekek ruháztatása is napi problémát okoz. Ezekben a családokban a problémamegoldás fókuszában a megélhetési gondok rendezése áll, így esetleg a gyermekek kevesebb figyelemben részesülnek. A rászoruló családokat felvilágosítjuk a segítségkérés, támogatás lehetőségeiről.

A gyermekek nagyobb csoportját veszélyeztető tényezőket nem tapasztaltunk.

Tapasztalataink szerint, a két szolgálat együttműködése egyre hatékonyabb, illetve egyre inkább beszélhetünk együttműködésről, melyet az is mutat, hogy a jelzést követően rövid időn belül érdemi intézkedés történik, melyről a másik fél írásban is értesül. Pozitívum, hogy a védőnő személyén túl, a családgondozó személye is állandó, ami segíti a gondozott családdal egy bizalmi kapcsolat kialakítását és fenntartását. Több esetben - a szülővel történt előzetes megbeszélés után - a védőnő már a családgondozóval együtt megy a család otthonába, mely segíti a szülővel a családgondozó személyének könnyebb elfogadását, továbbá megelőzi, hogy a szülőben esetleg a „hátról támadás érzése” alakulhasson ki.

Problémát okoz a védőnők részére a családgondozóval történő kapcsolatfelvétel. A kapcsolatfelvétel sokszor nehezen valósítható meg, mivel a családgondozó területen van, illetve nem mindig hívja vissza a számára üzenetet hagyó védőnőt.

Bölcsődei ellátás:

A 49/2004 (V.21.) ESZCSM rendelet (a területi védőnői ellátásról alapján) nem írja elő a védőnők részére, hogy a bölcsődei ellátásban is részt kell vállalniuk.

A Védőnői Szolgálat és a bölcsődei ellátást nyújtó intézmények között változatos a kapcsolat, egyes bölcsődékbe a területi védőnők rendszeresen látogatást tesznek, míg más bölcsődéknél eseti a kapcsolat.

Óvodai ellátás:

A kerület huszonegy óvodájában 3201 óvodás gyermek ellátása történik, a 2015 / 2016. tanév I. félévétől (2015. október 1. létszámadatok alapján).

Az óvodákban, a jogszabályi háttér megváltozása miatt, a kötelező védőnői feladatok megszűntek. Egyéb, eseti feladatokat (pl.: tisztasági szűrések, egészségnevelés, stb.), a területi védőnők látják el az óvoda vezetésével, illetve az óvodát ellátó házi gyermekorvossal együttműködve. Az információáramlás kétirányú még abban az esetben is, ha a problémás gyermek területi védőnője, illetve az óvoda védőnőjének személye nem azonos.

Iskola-egészségügyi ellátás:

Jelenleg a kerület oktatási intézményeit tizenegy iskolavédő látja el. Az iskolák dolgozói és az iskolavédők között a kapcsolatrendszer kialakult, az együttműködés megfelelő. A védő véleményét elsősorban a tanulóknál jelentkező egészségügyi vonatkozású problémák esetén kéri az iskola.

Az oktatási intézmények az észlelő és jelzőrendszeri megbeszélésekre meghívják a védőket, illetve kéri véleményüket, meghallgatják álláspontjukat, javaslatukat.

Az iskolák vezetésével, a tantestülettel, az iskolapszichológussal, a logopédussal, a fejlesztő pedagógussal, a gyógytestnevelővel, az eddig kialakult kapcsolat egyre hatékonyabban működik.

Az iskolavédők eddigi tapasztalatai szerint az oktatási intézmények gyermekvédelmi felelőseivel történő együttműködés gyorsabb és hatékonyabb problémamegoldást eredményezett. Azokban az iskolákban, ahol a két szakember jelenléte nem biztosított ott nehezebben valósítható meg a problémamegoldás. Miután gyermekvédelmi felelősök nem dolgoznak az oktatási intézményekben, a problémák felhalmozódtak, nincs aki koordinálja az eseteket és azok megoldási folyamatát.

A Gyermekjóléti Központ és az iskolavédők közötti kapcsolat inkább értékelhető egyoldalú kapcsolatnak, mint együttműködésnek. Az iskolavédő a kért nyomon követést biztosítja, azonban a gondozott tanulóval nincs egyéb információja, csak amivel ő maga is rendelkezik. A Gyermekjóléti Központ adatvédelemre hivatkozva nem tájékoztatja az iskolavédőt az esetről, a gondozás folyamatáról.

Az elmúlt évekre visszatekintve elmondható, hogy a tanulók szociális környezete egyre változatosabb képet mutat. A szociális környezetbe beletartozik a szociális kapcsolatok rendszere, így a társadalmi rétegben elfoglalt hely, a családi és a társas kapcsolatok, valamint a szociális helyzet. Egyre több tanuló csonka családban él, ami szerencsés esetben (és ez a gyakoribb) nem feltétlenül jelent veszélyeztető környezetet az egyén egészséges személyiségfejlődése szempontjából. Több tanuló esetében megfigyelhetőek a rendezetlen családi kapcsolatok is.

A tanulók szociális helyzetének tekintetében átlagos a megítélés, azonban majdnem minden iskolában van néhány átlagosnál jóval nehezebb szociális körülmények között élő tanuló, néhány iskolában pedig a tanulók családjának zöme ilyen körülmények között él (munkanélküliség, anyagi problémák, megélhetési gondok, stb.). A középiskolás korosztályból több tanuló rendszeresen munkát vállal, hogy a keresetével csökkentse a családja terheit, esetleges adósságait.

A szociális ok miatt veszélyeztetettként gondozott tanulók esetében előfordul, hogy az iskolavédőt nem tájékoztatják a tanuló életkörülményeiben beállt változásokról. A szociális veszélyeztető tényezők általános iskolás korosztálynál a gyermekek elhanyagolása, elhanyagoltsága, a kevés szülői figyelem, a kevés érzelem, a szülő(k) szenvedélybetegsége, a középiskolás korosztály esetében a dohányzás, az alkohol fogyasztása, a droghasználat, valamint a táplálkozási zavarok.

Az iskolavédők munkáját megnehezítik a magántanulók. Sok esetben, e diákokról kevés az információjuk, hiányzik a személyes kontaktus, ugyanakkor a jogszabályok által előírt iskola-egészségügyi tevékenység csak nehezen valósítható meg. A magántanulók esetében még az iskolai védőoltások beadása is sokszor nehézségekbe ütközik. Ezt tovább nehezíti, ha a szülő nem együttműködő vagy az adminisztráció hiányos (pl.: hiányzik, hiányos vagy elveszett a tanuló oltási könyve, folyamatos költözése miatt az iskola-egészségügyi dokumentáció hiányzik, nehéz a nyomon követése, stb.).

Ilyenkor az iskolavédő a gyermek házi gyermekorvosától, illetve a tartózkodási hely szerinti illetékes területi védőnőjétől tud segítséget kérni, illetve a területileg illetékes BFKH Járványügyi Csoportjának támogatását kéri.

Az iskolai szűrővizsgálatok során észlelt elváltozások (pl.: lúdtalp, gerincferdülés, hanyag tartás, látásélesség-csökkenés, szintévesztés, stb.) kivizsgálása sem zajlik mindig gördülékenyen. (A szakorvoshoz történő beutalási rend megváltozása miatt az iskolaorvos írásban jelzi a tapasztalatát a tanuló házi orvosának, majd a tanuló, a házi orvos által írt beutalóval keresi fel a megfelelő szakrendelést.)

Előfordul, hogy a szülők részére készült levél nem jut el a címzetthez, vagy ha el is jut, a szülő nem érzi a jelzett elváltozást problémának, nem keresi fel a gyermekével a házi orvosát, vagy ha fel is keresi, nem megy el a beutalóval a megfelelő szakorvoshoz. Ha a „teljes utat” végig is járja a szülő a gyermekével, még akkor sem biztos, hogy az iskolavédő és az iskolaorvos visszajelzést kap a szakorvostól. A megfelelő szakellátást tovább nehezíti, hogy a szakrendeléseken sok esetben több hónapos az előjegyzési idő.

Javaslatok

Területi ellátás:

A Védőnői Szolgálat és a Gyermekjóléti Központ együttműködését továbbra is támogatni kell. Az eredményes munka elengedhetetlen feltétele a személyes jelenlét, a személyek (védőnő, családgondozó) állandósága és elérhetősége az adott eset megoldásánál, a kétirányú információáramlás (szóban és írásban is), a rendszeres kapcsolattartás, valamint az esetmegbeszélő teamek szervezése.

A Védőnői Szolgálat és a Gyermekjóléti Központ között egyre hatékonyabb az együttműködés, azonban még mindig van olyan terület, ami fejlesztésre szorul. Igényük, hogy az adott ügy előre menetelével kapcsolatosan, folyamatos visszajelzést kapjanak írott formában is, még abban az esetben is, ha nem a védőnő jelezte a problémát a Gyermekjóléti Központ felé. Ezáltal teljessé válna a védőnői dokumentáció is adott gondozottal kapcsolatban, továbbá a védőnő is be tudna kapcsolódni a nyomon követés folyamatába. Javasoljuk, olyan kerületben megrendezésre kerülő gyermekprogramok szervezését, amelyen fiatalabb életkorú gyermekek is részt tudnak venni, illetve valamennyi gyermek számára elérhetőek (ingyenes hozzáférés).

Bölcsődei ellátás:

A Védőnői Szolgálat és a kerületi bölcsődék között az együttműködést erősíteni kell.

Óvodai ellátás:

A területi védőnők és az általuk ellátott óvodák között a kapcsolattartás folyamatos. Fontos, hogy a megváltozott jogszabályi háttér mellett is fennmaradjon a jól működő kapcsolatrendszer.

Iskola-egészségügyi ellátás:

Az iskolák részéről a hatékony együttműködéshez szükséges nyitottság biztosított. A korábbi években a gyermekvédelmi felelősök iskolai jelenléte segítette a problémák gyors és hatékony megoldását. Azokban az iskolákban, ahol nem áll rendelkezésre gyermekvédelmi szakember, ott problémát okoz a gyermekvédelmi esetek megoldása. Az iskolaigazgató, a pedagógusok és az iskolavédő személyes kapcsolata, valamint rendszeres kommunikációja áthidalhatja ezt a problémát. Szükség lenne az oktatási intézményekben a gyermekvédelmi szakemberek szakmai és koordináló munkájára, mivel egyre több a problémával küzdő tanuló, család. A tanulók problémáinak megoldása hatékonyabb lenne az iskolapszichológus állandó jelenléte mellett.

Szeretnék elérni, hogy a tanuló osztályfőnöke minden esetben jelezze az oktatási intézményt ellátó egészségügyi szakembereknek, ha a tanulóval kapcsolatban valamilyen egészségügyi adat vagy információ áll a rendelkezésére. Pl.: pszichiátriai betegség, stb.

Szükséges lenne, hogy a Gyermekjóléti Központ által szervezett, illetve működtetett, a szabadidő eltöltéséhez lehetőséget kínáló klubok címéről, valamint nyitvatartási idejéről, programjairól folyamatos tájékoztatást kapjanak a Védőnői Szolgálat dolgozói. Ugyancsak szeretnék tájékoztatást kapni, a gondozottak ellátását szolgáló tevékenységeikről.

Ha egy gyermek a Gyermekjóléti Központnál gondozásba kerül, minden esetben tájékoztassák az illetékes védőnőt (területi védőnő, iskolavédőnő). Ilyen módon a védőnő is újabb információt adhat a gondozotról, teljesebb körű lesz az ellátás, valamint ő is csatolni tudja az írásos jelzést a gyermek/tanuló dokumentációjához. Így, a gondozott elköltözése vagy másik oktatási intézménybe kerülése esetén a postázott dokumentum egy teljesebb képet ad a gyermekről/tanulóról. Ez a későbbiek folyamán sok háttér-információt nyújthat az új szakembernek a gondozotról.

Jelzőrendszeri Konferenciákon a védőnők szívesen vesznek részt. Sajnos, a megbeszéléseknek helyet adó csoportszoba mérete a jelzőrendszeri megbeszéléseken jelenlévő szakemberek létszámát korlátozza. A későbbiekre javasolnák, hogy - a leadott létszámok alapján, - egy megfelelő befogadóképességű teremben történjenek a megbeszélések.

A tanulók egészségvédelme érdekében javaslatok:

- Az iskolák vezetésével, pedagógusaival történő együttműködés erősítése;
- Az iskolapszichológussal, - lehetőség szerint - az iskolai gyermekvédelmi felelőssel történő együttműködés;
- A tanulók szüleivel történő személyes találkozás (pl.. szülői értekezletek alkalmával);
- Együttműködés a hatóságokkal (pl.: BFKH Járványügyi Csoport – oltáshiányok pótlása), valamint az egészségügy más területén dolgozó szakemberekkel (pl.: házi gyermekorvosok, területi védőnők, szakorvosi rendelők, stb.);
- Esetmegbeszélő teamek szervezése a jelzőrendszer tagjaival;
- A tanulók részére a szabadidő helyes eltöltéséhez megfelelő intézmények, programok kialakítása (Ifjúsági Klub, Túra Klub, stb.);
- Az iskolai egészségnevelésnek nagyobb tér biztosítása: Az iskolavédőnők jelenleg is végeznek egészségnevelési tevékenységeket. Az egészségnevelés témaköreit a tanulók életkora, a biológiai és pszichológiai érettsége, a pedagógusok jelzései, észrevételei, kérése alapján válogatják össze az iskolavédőnők (dohányzás, alkohol, drog, barátság, szerelem, szexualitás, pubertáskor, személyi higiéné, daganatos megbetegedések, szűrések fontossága, életmód, egészséges táplálkozás, sport szerepe, szabadidős tevékenységek, stb.) Kiemelt figyelmet kell fordítani a családi és a szülői szerepekre történő felkészítésre, valamint a felelős gyermekvállalásra. Az egészségnevelés hatékonyságát nagyfokban növelné, ha több idő állna az iskolavédőnők rendelkezésére. Így lehetőség nyílna a tanulók problémáinak fokozottabb figyelembe vételére, illetve személyre szabottabb lenne a tájékoztatás.

Valamennyi, a gyermekek ellátásában résztvevő intézménynek és szakembernek a feladata egymás munkájának segítése, a hatékony együttműködés a gyermekek eredményes ellátása és védelme érdekében.

3.5.5. Családsegítő Szolgálat

Az Újpest SZI Családsegítő Szolgálat 2015.-ben is két munkacsoporttal (Családgondozói- és Adósságkezelő csoport), valamint jogi és pszichológiai tanácsadást nyújtva végezte tevékenységét az újpesti illetékességű, szociális és/vagy mentálhigiénés problémák miatt veszélyeztetett, illetve krízishelyzetbe került személyek, családok érdekében.

I. A családsegítés célja:

A családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás.

II. Személyi feltételek 2015-ben

1 fő szakmai vezető- általános szociális munkás végzettséggel, szociális szakvizsgával

Családgondozói Csoport

8 fő családgondozó, ebből 3 fő általános szociális munkás, 1 fő szociálpolitikus, 2 fő szociálpedagógus, 1 fő pedagógus, 1 fő igazgatásszervező

2014 szeptemberétől 3 fő gyermekvédelmi felelős családgondozói munkát lát el, ebből 1 fő GYES-n, 1 fő pedig TGYÁS-n van.

Adósságkezelő Csoport

Személyi feltételek: 4 fő

2 fő adósságkezelési tanácsadó – 2 fő szociális munkás, adósságkezelési tanácsadó

2 fő családgondozó, 2 fő általános szociális munkás.

Jogi tanácsadás

1 fő jogi tanácsadó vállalkozói szerződéssel, heti 15 óra ügyfélfogadással

Pszichológiai tanácsadás

1 fő pszichológiai tanácsadó vállalkozói szerződéssel heti 10 órában

Ügyfélszolgálat

3 fő szociális segítő – szociális asszisztens végzettséggel

III. Összesített adatok 2015 első tíz hónapjára

Kliens forgalom összesen:	4422 fő	5708 megjelenés
	ebből eset	377 (2015.12.31.-én)
	szociális eset	47 (2015.12.31.-én)
	új kliensek száma	569 fő

Családgondozói csoport forgalma:	1077 fő	1528 megjelenés
	ebből eset	95 (2015.12.31.-én)
	szociális eset	47 (2015.12.31.-én)

Álláskereső klub forgalma: 51 fő 63 klubfoglalkozáson

Adósságkezelő csoport forgalma: 1247 fő 1778 megjelenés
ebből eset 282 (2015.12.31.-én)

Hálózatos ügyintézés: 153 kérelem 45.524.023 Ft összegben

Adótanácsadás: 49 fő 66 megjelenés

Adósságkezelési támogatás: 287 fő 426 megjelenés

Mediáció: 23 eset
65 résztvevő fő
28 érintett család
52 ülés

Jogi tanácsadás: 766 fő 901 megjelenés
(az adatok tartalmazzák a Gyermekjóléti Központ forgalmát is)

Pszichológiai tanácsadás: 121 fő 188 megjelenés
(az adatok tartalmazzák a Gyermekjóléti Központ forgalmát is)

IV. Szakmai tevékenység

1) Családgondozói csoport szakmai munkája

Személyi feltétel: 8 fő családgondozó (1 fő TGYÁS-on 1 fő GYES)

A csoport családgondozói az alábbi feladatokat látják el:

- szociális esetkezelés egyénekkal, családokkal,
- rendszeres szociális segélyben részesülő személyek segítése (2015. február 28.-ig)
- ellátásban nem részesülő munkanélküliek, és irányítás esetén a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő aktívkorúak elhelyezkedését akadályozó külső és belső körülmények feltárása, azok megszüntetésére illetve enyhítésére, valamint a sikeres elhelyezkedésre irányuló segítő formák nyújtása,
- foglalkoztatási problémákat jelző kliensek támogatása egyéni és csoportos formában,
- menekült, oltalmazott státusszal rendelkező kerületi lakosok ellátása.

A csoport munkája a rendszeres szociális segélyben részesülő kliensekkel:

A Szolgálat célcsoportját az együttműködésre kötelezett, az aktívkorúak ellátásában – rendszeres szociális segélyben részesülők (RSZS-ek) alkotják, illetve a Munkaügyi Kirendeltség által munkavállalásra felkészítés céljából hozzájuk irányított rendelkezésre állási támogatásban részesülők (FHT-sek).

A családsegítés feladata fenti ügyfélkörrel:

- folyamatos együttműködés a rendszeres szociális segélyben részesülő személyekkel – egyénre szabott cselekvési terv, megállapodás alapján, legalább 3 havonkénti találkozások során,
- beilleszkedési program keretében egyéni képességeket fejlesztő, életmódot formáló foglalkozások, tanácsadás, munkavégzésre történő felkészítés,
- egyéb egyéni, családi problémák, hátrányok megoldásában segítségnyújtás,
- az ügyfelek irányítása más, speciális szolgáltatásokhoz (adósságkezelés, jogi-, pszichológiai tanácsadás, szociális- és egészségügyi ellátók, stb.).

Az ügyfelek részesülhettek a hetente két alkalommal szervezett álláskereső klub nyújtotta szolgáltatásokban is, ahol álláslehetőségeket ismerhettek meg az internet, az álláslista és a rendelkezésre álló újságok segítségével, személyre szabott tanácsokat kaphattak, önéletrajzot, kísérőlevelet írhattak és küldhettek, valamint átképzésekről, szakképzésekről informálódhattak. A munkacsoport együttműködik a kerületi Önkormányzattal, a Munkaügyi Központtal, egyes (főleg csökkent munkaképességűeket foglalkoztató) munkaadókkal, szociális és egészségügyi szolgáltatókkal.

Menekült, ill. oltalmazott státusszal rendelkezőkkel kapcsolatos teendők:

A menekült vagy oltalmazott társadalmi beilleszkedésének elősegítését a menekültügyi hatóság - a menekült vagy az oltalmazott lakóhelye szerinti települési önkormányzat a családsegítést nyújtó szolgáltató, vagy intézmény (a továbbiakban: családsegítő szolgálat) közreműködésével - integrációs szerződés és integrációs támogatás formájában biztosítja.

A menekült vagy az oltalmazott az integrációs szerződés időbeli hatálya alatt köteles

- lakóhelyét a menekültügyi hatóság és a családsegítő szolgálat számára bejelenteni,
- közreműködni az integrációs szerződésben foglaltak, továbbá a gondozási tervben kitűzött célok megvalósításában,
- ha munkaviszonnyal nem rendelkezik, álláskeresőként regisztrálni a gondozási tervben meghatározott időtartamon belül,
- az állami foglalkoztatási szervvel folyamatosan kapcsolatot tartani, részt venni az aktív álláskeresésben,
- a menekültügyi hatóság és a családsegítő szolgálat számára 8 napon belül bejelenteni, ha munkaviszonyt létesít a munkaviszony kezdő - valamint határozott idejű munkaviszony esetén végső - határnapjának, a munkáltató nevének, székhelyének, továbbá a megállapított munkabér összegének megjelölésével, valamint

- a családsegítő szolgálat által biztosított kapcsolattartási alkalmakon megjelenni, a félévente esedékes környezettanulmány elkészítése során közreműködni.

A menekült vagy az oltalmazott az integrációs szerződés időbeli hatálya alatt jogosult a családsegítő szolgálat vagy közreműködő civil szervezet által nyújtott támogató szolgáltatással kapcsolatosan a menekültügyi hatóság felé észrevételt tenni.

A családsegítő szolgálat a hónap 5. napjáig köteles a menekültügyi hatóság felé igazolni az illetékességi területén lakóhellyel rendelkező, a családsegítő szolgálattal integrációs szerződés alapján kapcsolatot tartó, integrációs támogatásban részesülő menekültek és oltalmazottak számát, adataik egyidejű feltüntetésével. A családsegítő szolgálat igazolásában köteles jelezni, ha a menekült vagy az oltalmazott lakóhelyén nem fellelhető.

A családsegítő szolgálat közreműködik a menekült vagy az oltalmazott számára lakhatási lehetőségek felkutatásában.

Ha a menekült vagy az oltalmazott a családsegítő szolgálat segítségét igénybe veszi a lakhatási lehetőségek felkutatásában, köteles a szolgáltatóval együttműködni, a lakásbérleti vagy egyéb lakhatási lehetőségek felkutatásában aktívan részt venni. A segítségnyújtás során a családsegítő szolgálat által felkutatott lakásbérleti vagy egyéb lakhatási lehetőséget a menekült vagy az oltalmazott alapos indok nélkül nem utasíthatja vissza.

A családsegítő szolgálat az integrációs szerződés alapján a Szocvtv. 64. § (4) a)-g) pontja szerinti családsegítő szolgáltatásokat köteles biztosítani. Emellett a családsegítő szolgálat a menekült vagy oltalmazott számára segítséget nyújt - így különösen - a munkaügyi központtal, más intézményekkel, helyi önkormányzati szervekkel, helyi közösségekkel, civil szervezetekkel, igény szerinti egyházakkal történő kapcsolatfelvételben, munkalehetőségek felkutatásában, tanulmányi, nyelvoktatási lehetőségek beazonosításában, szükség szerint utánkövetést végez.

A családsegítő szolgálat az integrációs szerződés aláírását követő 30 napon belül - a menekült, vagy az oltalmazott közreműködésével, egyéni szükségleteire figyelemmel - gondozási tervet készít, amelyet egyetértés céljából haladéktalanul továbbít a menekültügyi hatóság számára.

A menekült vagy az oltalmazott az integrációs szerződés időbeli hatálya alatt köteles a családsegítő szolgálattal az integrációs szerződésben vállaltak, továbbá a gondozási tervben kitűzött célok megvalósítása érdekében együttműködni.

A családsegítő szolgálat az integrációs szerződés időbeli hatályának első hat hónapja alatt köteles legalább heti egy kapcsolattartási alkalmat biztosítani, amelyen a menekült és az oltalmazott köteles megjelenni. A kapcsolattartási alkalmak száma az integrációs szerződés időbeli hatályának második hat hónapjától igény szerint és a gondozási tervnek megfelelően csökkenthető, azonban nem lehet kevesebb havi egy alkalomnál.

A családsegítő szolgálat a gondozási terv megvalósításáról, a menekült vagy oltalmazott társadalmi beilleszkedésének előrehaladásáról hathavonta beszámolót készít, amelyet megküld a menekültügyi hatóság számára. A beszámolóhoz a menekült vagy oltalmazott lakóhelyén készített környezettanulmányt mellékelni kell.

A családsegítő szolgálat a tudomásszerzéstől számítva haladéktalanul köteles jelezni, amennyiben az integrációs támogatás folyósításának, támogató szolgáltatás biztosításának

felfüggesztésére, megszüntetésére, továbbá az integrációs szerződés felmondására okot adó körülményt észlelt.

2) Adósságkezelő csoport tevékenysége

Személyi feltételek: 4 fő

2 fő adósságkezelési tanácsadó – 2 fő szociális munkás, adósságkezelési tanácsadó

2 fő családgondozó -2 fő általános szociális munkás.

Önálló munkacsoportban tizennegyedik éve működik az Adósságkezelő Csoport a IV. kerületben élő, háztartási díjtartozással küzdő, vagy az eladósodás szélére került családok és egyének segítésére, gondozására. Tevékenységi köreik:

Információk nyújtása

A kliensek itt kaphatnak tájékoztatást a tartozások rendezésének lehetőségeiről, a rendelkezésre álló és igényelhető támogatási formákról, külső forrásokról.

Nyilvántartják, és közvetítik azokat az információkat, amelyek a főváros IV. kerületében élő lakosokat megilletik (díjkompenzációk, szemét-, távhő-, gáz-, víz-csatornadíj támogatások). Ugyancsak folyamatos tájékoztatást adnak a kerületben elérhető helyi támogatási lehetőségekről (normatív, és kiegészítő lakásfenntartási támogatások). Folyamatos napi élő kapcsolatot tartanak fenn azokkal a közüzemi szolgáltatókkal, akikkel ügyfeleink kapcsolatba kerülnek: Főtáv ZRt., Díjhátralékkezelő ZRt., Díjbeszedő Faktorház ZRt., Díjbeszedő ZRt., Újpesti Vagyonkezelő ZRt., Fővárosi Gázművek ZRt., Budapesti Elektromos Művek NyRt

Adósságkezelés/Hátralékkezelés

A háztartási adósságokat felhalmozó, velünk együttműködő családokkal feltérképezik anyagi helyzetüket, felkutatják a rendelkezésre álló anyagi erőforrásokat (ha vannak ilyenek), szükség szerint javasolják átstrukturálni kiadásait, megállapítják a kliens törlesztési kapacitását.

A megállapítottak alapján adósságrendezési terv, együttműködési megállapodás készül, és a rendelkezésre álló külső erőforrások (önkormányzati, alapítványi támogatások) bevonásával ennek alapján kezdődik el az adósságkezelés folyamata.

Az adósságrendezés időtartama alatt az ügyfelekkel folyamatos kapcsolatot tartanak, a visszafizetés folyamatát nyomon követik (befizetési csekkek figyelemmel kísérése, esetleges átütemezések).

Az ezen időtartam alatt felmerülő problémák megoldásában egyéni segítséget nyújtanak, szükség esetén közvetítenek a részletfizetések átütemezésében.

Hálózat Alapítvánnyal kapcsolatos ügyintézés

A rezsihátralékok rendezését 1996 óta folyamatosan segítik a **Hálózat a Budapesti Díjhátralékosokért Alapítvány** - hoz benyújtott pályázatokkal.

Az Alapítvány többféle segítséget kínál a tartozások rendezéséhez: hátralékkiegyenlítő támogatás útján 30-90% támogatás szerezhető meg távhő-, víz-, csatorna-, szemétdíj-hátralékok visszafizetéséhez.

A 2006. évtől kezdődően az említett támogatási kérelmek minden fajtáját kizárólag a helyi (kerületi) önkormányzat Családsegítő Szolgálatán keresztül lehet benyújtani, melyhez az intézmény családgondozójának írásos javaslata szükséges.

2015-ben a **Hálózat Alapítványhoz 153** kérelmet továbbítottak, eddig minden kliens megkapta a támogatást. 2013. januárjától emelkedett a legmagasabb adható támogatás összege 300.000 Ft-ról 400.000 Ft-ra.

Az elmúlt időszakban a legmagasabb összegű, 400.000 Ft-os támogatást **26** kérelmező kapta meg.

A kimutatott összes tartozás:	69.927.994 Ft
Egy családra eső átlagos tartozás:	457.046 Ft
Kért támogatás:	45.524.023 Ft
Megítélt támogatás:	45.524.023 Ft

18 támogatásban részesült ügyfélnek az Újpesti Vagyonkezelő ZRt.-nél halmozódott föl lakbérhátraléka, őket emiatt közvetve, vagy közvetlenül a kilakoltatás veszélye fenyegette. A számukra megítélt támogatás teljes összege: **2.325.925 Ft.**

Az alapítványi támogatásokkal kapcsolatos munkájuk része az is, hogy a kedvezően elbírált kérelmekhez kapcsolódó kötelezően előírt önrész részletbefizetéseit minden ügyfelüknél folyamatosan nyomon kövessék, az igazolásokat az Alapítvány számára eljuttassák.

Az alapítványi átutaláshoz szükséges önrész teljes, vagy részleges befizetését **1409** kérelmező igazolta 2015-ben.

2015-ben az ügyfelek által befizetett, és náluk számlákkal igazolt hátralékok teljes összege: **34.434.571 Ft.**

Az Újpesti Vagyonkezelő Zrt. felé lakbér, ill. távhődíj- vagy/és külön szolgáltatás címén befizetett összeg az elmúlt időszakban **1.171.966 Ft.**

Adósságkezelési szolgáltatás/Hátralékkezelési támogatás (2015. március 1.-től)

A IV. kerületi Önkormányzat adósságkezelési/hátralékkezelési szolgáltatásához, amelyet a Szoc. Tv. és a helyi rendelet szerint a Szolgálat javaslatával, környezettanulmányával és javaslat benyújtásával lehet igénybe venni, 2006. szeptemberétől/2015 márciusától juthatnak hozzá a kérelmezők.

Az adósságkezelők feladata ezzel kapcsolatosan: környezettanulmány készítése az ügyfél lakásán, az adós törlesztési kapacitásának megállapítása, adósságkezelési terv elkészítése, javaslattétel a Szociális Osztály számára a szolgáltatás igénybevételéhez.

Kedvező elbírálás esetén az ügyféllel kötött együttműködési megállapodás alapján az adósságrendezési folyamat nyomon követése, havi aktuális számlák befizetésének ellenőrzése, az ismételt eladósodás megakadályozása.

Az együttműködési megállapodástól való eltérés esetén tájékoztatják a Szociális Osztályt, amely dönt a támogatás további folyósításáról vagy visszavonásáról.

A tárgyidőszakban **22 új** ügyfélnek ítélték meg adósságcsökkentési/hátralékkezelési támogatást **7.246.258 Ft összegben**. A támogatás folyósításához szükséges, adós által befizetendő önrész **2.898.503 Ft**.

A kérelmezők tartozása: **9.564.256 Ft**. (egy főre eső tartozás: **434.738 Ft**).

12 új kérelemhez kapcsolódó javaslatot és környezettanulmányt készítettek, ezek elbírálása folyamatban van.

V. A szakmai munka áttekintése

Az éves ügyfélforgalom megfelel a 2014. év időarányos mutatóinak, azonban a különböző szolgáltatásokat igénybe vevők aránya 2015-ben átstrukturálódott: némileg csökkent a családgondozói csoport forgalma és nőtt az adósságkezelés iránt érdeklődő ügyfelek száma.

A rendszeres szociális segélyben részesülő személyekkel való foglalkozástól (álláskereső klub, beilleszkedési program – csoportok) munkatársaink szakszerű és teljes körű segítése ellenére sem várható hathatós és tartós eredmény a kötelezett személyek kora, nem piacképes képzése, a képzések és a Munkaügyi Központtal való együttműködés, valamint a számukra elérhető munkalehetőségek hiánya miatt.

A szociális esetkezelésben is résztvevő ügyfelek egyéb szociális – mentális problémáik fennállása esetén azonban hatékony támogatást kapnak.

Az adósságkezelés területén egyre több család – egyén ellehetetlenülését tapasztalják azoknál az ügyfeleknél is, ahol normális életvezetés és munkajövedelem biztosítaná a megélhetést.

A megnövekedett igények hatására mindezek ellenére az adósságkezelési szolgáltatást igénybe vevők száma az előző évhez viszonyítva nőtt, a Hálózatos ügyintézés igénybe vevők száma pedig jelentősen megemelkedett.

VI. Együttműködések

A Gyermekjóléti Központ felé 2015-ben több ízben történt írásos jelzés gyermek veszélyeztetéséről, esetátadás illetve esetátvétel is történt. Az is gyakran előfordul, hogy a családgondozó személyesen kísérté át az ügyfelet a Gyermekjóléti Központba. A Gyermekjóléti Központ ügyfelei szükség szerint igénybe vették a családsegítés szolgáltatásait, így az adósságkezelést, a mediációt, családterápiát, intim tanácsadást és részt vettek az álláskereső klub foglalkozásain.

Az Önkormányzat Szociális és Lakásügyi Osztályával folyamatos az együttműködés.

Az adósságcsökkentési/hátralékkezelési támogatást igénylők segítése céljából folyamatos konzultáció keretében igénybe vettük a Roma Kisebbségi Önkormányzat segítségi lehetőségeit, akik jelentős érdekérvényesítő képességüknek köszönhetően hatékonyan járnak közbe azon díjhátralékkal rendelkező ügyfeleink érdekében, akik részére a támogatás valamely okból a helyi rendelet szabályozását figyelembe véve nem folyósítható.

A Kisebbségi Önkormányzattal – Elnökével és jogászával - a továbbiakban is szoros együttműködésben kívánunk dolgozni, és az ellátásokhoz való hozzájutás könnyítése érdekében közösen elkészített tervezetek előterjesztésével.

Saját kezdeményezésükre szakmai megbeszélést tartottak a Budapest IV. kerület Önkormányzatának Szociális Osztályának vezető munkatársaival az együttműködés lehetőségeiről, az adósságkezelési szolgáltatás jövőbeni fejlesztési lehetőségeiről.

A szolgálat segítséget nyújt azoknak a családoknak, akiknek felhalmozott tartozásai miatt önkormányzati bérleményüket el kell hagyniuk. Minden esetben a szolgálat felveszi ezen családokkal a kapcsolatot, és közösen próbálja megoldani ezt a helyzetet. Sajnos olyan esetekkel is számolni kell, ahol nincs más megoldás, mint a hajléktalan ellátásba történő irányítás.

Az Újpesti Mentálhigiénés Gondozó szakembereivel közösen, több alkalommal történt szakmai előkészítés és kidolgozás után tematikus csoportokat szervezett a szolgálat adósságkezelő csoportja. A foglalkozások a Nyár utcai épületben zajlottak a gondozottakból álló csoporttal.

A terápiás foglalkozások keretében háztartásgazdálkodással, adósságkezeléssel foglalkozó előadásokat, ill. csoportfoglalkozásokat tartottak két csoportban, 10-15 fő részvételével.

VII. Képzések, szakmai műhelyek

Az adósságkezeléssel foglalkozó munkatársak több alkalommal résztvevői voltak a Szociális Szakmai Szövetség által egész éven át sorozatban megrendezett műhelybeszélgetéseken és előadásokon.

VIII. Ellenőrzés

2015 őszén a kormányhivatal ellenőrzést tartott a szolgálatnál, amely során a következő megállapításokat tette: a Családsegítő Szolgálat szakmai munkájában kifogásolni valót nem talált, a szakmai létszám ellenére is képes végezni jogszabályban előírt feladatait. Továbbra is kifogásolta a létszámot, hiszen a szolgálat a jogszabály által előírt létszám 50%-val sem rendelkezett. Ezen felül kifogásolta, hogy a dolgozók nem részesülnek munkaruházati juttatásban.

IX. Szociális képzésben résztvevő hallgatók gyakorlatának vezetése

A hallgatók fogadásának keretszerződés útján való bonyolítása megnehezítette a szakmai gyakorlatok lefolytatását.

X. Működés tárgyi eszközei, elmaradása, igényei, indoklása

A családsegítő szolgálat 5 munkaszobával, 2 interjú szobával, 1 csoportsobával, és 1 fogadóhelyiséggel, valamint mosdókkal rendelkezik.

Az elmúlt tíz hónap tapasztalatai alapján elmondható, hogy a szolgálat kinőtte az intézményi lehetőségeket, hiszen az egyik munkaszobában 6 kollega, a másodikban 3 kollega míg a harmadikban 4 kollega dolgozik. A megnövekedett létszámnak köszönhetően a szakmai vezető szobájában is kaptak helyet családgondozók. A fennmaradó interjú és csoportszoba.

A szolgálat mindennapi tevékenységéhez elengedhetetlen, hogy a családgondozók számítógépekhez hozzáférjenek és azokat használják. Jelen pillanatban a szolgálat 9 db számítógéppel rendelkezik. Sajnos ez a felszereltség is kevésnek mondható, hiszen a családgondozói létszám többet igényelne. Erre azért is van szükség, mert a TEVADMIN rendszer bevezetése, a napi adminisztráció, kérelmek, beadványok, feljegyzések szükségessé teszik a számítógépek beszerzését.

Együttműködések

A Családsegítő Szolgálat és a Gyermekjóléti Központ közötti kapcsolat rendszeres, és igen szorosnak mondható. A rendszeres kapcsolat köszönhető egyrészt annak is, hogy a szolgálat egy családgondozója mediátorként aktívan részt vesz a központ eseteiben.

Ezen családgondozó rendszeresen fogadja a gyermekjóléti központ klienseit, amennyiben mediációt igényelnek. Ilyen esetek során a két szolgálat családgondozója egyaránt részt vesz a mediációs üléseken.

Az esetek bizonyos részében átfedés figyelhető meg a két szolgáltatás kliensköre között. Elegendő csak az adósságkezelési szolgáltatásra, vagy a rendszeres szociális segélyezettekre gondolnunk. Ezekben az esetekben folyamatos egyeztetésre van szükség a két családgondozó között.

A családsegítő szolgálat jogszabályi kötelezettsége, hogy észlelő és jelzőrendszert működtessen,

A gyermekjóléti központ által koordinált jelzőrendszeri tagokkal való kapcsolat nem mondható olyan rendszeresnek.

Ennek elsősorban az az oka, hogy a szolgálat kliensei más problémával érkeznek az itt dolgozókhöz. Természetesen vannak specialitások, jellegzetességek, amelyek szükségessé teszik más tagokkal való együttműködést.

A családsegítő szolgálat az elmúlt évben több alkalommal élt jelzőrendszeri köteletségével, s tett írásbeli jelzést a gyermekjóléti központ felé.

A családsegítő szolgálat kliensei érdekében a jelzőrendszer bizonyos tagjaival rendszeresen kapcsolatot tart. Ez a kapcsolat rendszeres, kielégítő.

1993. évi III. tv. értelmében gyermekvédelmi kérdésekkel is foglalkozik a szolgálat mindaddig, amíg ezen kérdések a családsegítő szolgálat hatáskörében megoldhatóak.

A kerületben élő gyermekek életkörülményei a szolgálat tapasztalatai alapján átlagosnak mondható. Természetesen mindenhol vannak olyan esetek, amelyek azonnali megoldást kívánnak. Ezen esetek már nem tartoznak szolgálatunk kompetenciájába, ezért ilyenkor a gyermekjóléti központ felé irányítjuk őket.

Egyre több család esetében merül fel olyan mennyiségű hátralék felhalmozása, amely már a lakhatásukat fenyegeti. Sorra kapják meg a kilakoltatásról szóló határozatot. Éppen ezért fontos lenne, hogy a kisgyermekes családok esetében, ha a szolgálatok és az Önkormányzat együttesen gondolkodna jövőjükéről.

A gyermekjóléti központ által rendezett jelzőrendszeri megbeszéléseken rendszeresen részt vesz a szolgálat szakmai vezetője.

4. A gyámhivatal hatósági intézkedéseire, feladataira vonatkozó adatok

A Budapest Főváros Kormányhivatala IV. Kerületi Hivatala Gyámügyi Osztály munkáját **a gyermekvédelmi és gyámügyi feladat és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről szóló 331/2006. (XII.23.) Kormányrendelet alapján végzi.**

Munkájukat legmeghatározóbb jogszabályok:

- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló **1997. évi XXXI. törvény** (Gyvt.)

- A Gyvt. végrehajtási rendelete – a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló **149/1997.(IX.10.) Kormányrendelet** (Gyer.)
- **A 2013. évi V. törvény** - a Polgári Törvénykönyvről (Ptk.)
- valamint a gyámhatósági eljárásokra is vonatkozó **2004. évi CXL törvény** (Ket.)

A gyámhatósági munka rendkívül sokrétű. Jelentős mennyiségű jogszabály alapos ismeretét követeli, illetve az ezekben bekövetkező változásokat is folyamatosan figyelemmel kell kísérni. Az ügyfelek, és az érintett családok személyes ügyeivel való empatikus, de határozott és törvényes ügyintézészt igényel. Ezen követelményeknek komplex módon kell megfelelnie munkatársainknak ahhoz, hogy munkájukat eredményesen tudják elvégezni.

A 2013. január 1. napjától Budapest Főváros Kormányhivatala IV. Kerületi Gyámhivatalaként működő gyámhatóság 2015. április 01-től a hatályos jogszabályok alapján, az **integrációt** követően, a **Budapest Főváros Kormányhivatala IV. Kerületi Hivatala - Gyámügyi Osztályként** működik. Az osztályon 1 fő osztályvezető, és 12 fő ügyintéző dolgozik. Az ügyintézők munkájukat ügykörönként látják el backoffice és frontoffice feladat végzéssel, azaz ügyfelek fogadását követően az adott ügyekben eljárási cselekményeket végeznek, ezt követően pedig döntést hoznak, vagy az eljárást megszüntetik. Emellett statisztikai adatokat szolgáltatunk felügyeleti szervünknek illetve az adatokat megismerni jogosult szervezeteknek.
Ügyfélfogadási idő: Hétfő 14.00-18.00 h, Szerda: 10.00-17.00 h, Péntek: 8.00-12.30 h. 2015. évben összesen 4831 fő ügyfelet fogadtunk.

Statisztikai adatok a 2015. évről

Iktatott ügyeiknek a száma: 2211, mely ügyekben 16655 db irat került iktatásra. Első fokú döntéseink száma: 1366 határozat és 229 végzés. Ebből államigazgatási úton megtámadott (megfellebbezett) döntések száma: 28 db.

A klasszikus gyermekvédelmi feladatokon (gondnoksági, gyámsági ügyek, kiskorúak szülői felügyeletét érintő ügyek, kapcsolattartási ügyek, örökbefogadás előkészítésével kapcsolatos ügyek, perindítással kapcsolatos ügyek, vagyonkezeléssel, számadással kapcsolatos ügyek) kívül **gyermekvédelmi feladatok** ellátását is hatáskörükbe rendeli a jogszabály.

A gyermek védelmének rendszere: A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység.

A gyermekek védelmét pénzügyi, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a törvényben meghatározott alábbi hatósági intézkedések biztosítják.

1.) Védelembe vétel, iskoláztatási támogatás

A gyámhatóság a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjának jelzése alapján **a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása, vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása** esetén hivatalból megindítja eljárását illetve döntést hoz a gyermek védelembe vételéről.

A 2015. december 31-én nyilvántartott védelembe vett gyermekek száma 53 fő. Ebből 8 fő környezeti okok miatt, 11 fő 50 tanórát meghaladó hiányzás miatt, 17 fő szülőnek felróható magatartás miatt, 17 fő gyermeknek felróható magatartás, szabálysértés vagy bűncselekmény miatt.

Az iskoláztatási támogatás folyósításának szüneteltetése, valamint az arra történő figyelmeztetések: **10 óra iskolai hiányzás** esetén 87 gyermek (megoszlás: 14 év alatti 18 gyermek, 14-16 év közötti 38 gyermek, 16 éves kor feletti 31 gyermek). **50 óra iskolai hiányzás** 19 gyermeket érint (megoszlás: 14 év alatti 9 gyermek, 14-16 éves kor közötti 7 gyermek, 16 életév feletti 3 gyermek).

2.) Megelőző pártfogás

A gyámhatóság a bűncselekmény vagy az elzárással is sújtható szabálysértés elkövetése miatt indult védelembe vételi eljárásban, vagy a már fennálló védelembe vétel mellett az illetékes hatóságnak a jelzését követően megkeresi a pártfogó felügyelői szolgálatot környezettanulmány és a gyermek veszélyeztettségének bűnmegelőzési szempontú kockázatértékelése beszerzése céljából. A kockázatértékelést követően, amennyiben az magas, a gyámhatóság a kiskorú védelembe vételéről és megelőző pártfogás elrendeléséről dönt. 2015. évben megelőző pártfogás elrendeléséről a gyámhatóság nem döntött.

3.) Ideiglenes hatályú elhelyezés

Amennyiben a gyermek felügyelet nélkül marad, vagy testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését a családi környezete, vagy önmaga súlyosan veszélyezteti, és emiatt azonnali elhelyezése szükséges, a gyámhatóság, valamint a rendőrség, az idegenrendészeti hatóság, a menekültügyi hatóság, az ügyészség, a bíróság a büntetés-végrehajtási intézet parancsnoksága (beutaló szerv) a gyermeket ideiglenesen elhelyezi. Lehetőség szerint a gyermeket nevelésre alkalmas különélő szülőnél, más hozzátartozónál, illetve személynél helyezi el, vagy ha erre nincs lehetőség, 12 életévet be nem töltött gyermek esetén nevelőszülőnél történik az elhelyezés. Az idősebb gyermekek gyermekotthonban kerülnek elhelyezésre.

A gyámhatóság az ideiglenes hatályú elhelyezést követően – függetlenül attól, hogy arra mely beutaló szerv intézkedése alapján került sor - megszünteti az ideiglenes hatályú elhelyezést, ha annak okai nem állnak fenn, vagy

- elrendeli a gyermek nevelésbe vételét, vagy
- pert indít az ideiglenes hatályú elhelyezés fenntartása vagy megváltoztatása mellett a szülői felügyelet szüneteltetése vagy megszüntetése iránt és ezzel egyidejűleg gyámot rendel
- hozzájárul a gyermek családba fogadásához

2015. évben a gyámhatóság 14 fő kiskorú gyermeket helyezett el ideiglenes hatállyal. Ebből 2 gyermeket különélő másik szülőnél, 5 gyermeket harmadik személynél, 7 gyermeket gyermekotthonban helyezett el.

Az elhelyezések oka jellemzően: családi konfliktusok, szülői felügyelet hiánya, szülő elhanyagoló magatartása, gyermek ön- és közveszélyes magatartása.

4.) Családba fogadás

A szülői felügyeletet gyakorló szülő kérelmére a gyermeket a szülő által megnevezett személy, család átmenetileg befogadja, gondozza. Ez idő alatt a szülő felügyeleti joga szünetel, a családba fogadó személyt családba fogadó gyámul rendeli ki a gyámhatóság.

A családba fogadás az alapul szolgáló ok előre látható fennállásáig tart.

A családba fogadás engedélyezése lehetővé teszi a gyermek elhelyezését a bírói út kihagyásával, gyámhatósági döntéssel. A családba fogadási ügyeket évente felül kell vizsgálni a számadással illetve a gyámi jelentésben foglalt beszámolóval együtt. A felülvizsgálat eredményeképpen a családba fogadást fenntartjuk, megszüntetjük, vagy pert indítunk a gyermek harmadik személyhez történő elhelyezése iránt.

Az elmúlt év során 6 kiskorú családba fogadását engedélyeztük. Kérelem elutasítására nem került sor.

2015. december 31 én 111 gyermek állt gyámság alatt. Ebből 20 kiskorú gyámságát családba fogadó személy látja el. 41 gyermek gyámságát harmadik személy (nagyszülő, testvér, egyéb rokon) látja el, ezekben az ügyekben a bíróság döntött a gyermekelhelyezéséről. 50 gyermek gyámságát gyermekvédelmi gyám látja el.

5.) Nevelésbe vétel

A nevelésbe vétel célja a gyermek otthont nyújtó ellátásának és törvényes képviselőjének biztosítása amíg a gyermek

- családja képessé válik a gyermek visszafogadására
- számára családba fogadó gyám rendelésére kerül sor
- örökbefogadása megtörténik
- előbb soroltak nem teljesülése esetén nagykorúságáig.

A nevelésbe vétel feltételeinek fennállását félévente felülvizsgáljuk. A felülvizsgálathoz megalapozott, szakszerű javaslatokat, elhelyezési terveket kapunk a Fővárosi Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálattól. A szakértői vélemények teljes körű vizsgálatot követően készülnek el, melyek megalapozzák a gyámhatóság döntését.

2015. december 31-én nyilvántartott átmeneti neveltek száma 50 fő. A nevelésbe vétel oka: magatartási vagy beilleszkedési zavar, szülői elhanyagolás, fogyatékoság, szülői felügyeleti jog hiánya.

6.) Utógondozás

A nevelésbe vétel megszűnése után a gyámhatóság legalább egy év időtartamra elrendeli a gyermek vagy a fiatal felnőtt utógondozását feltéve, hogy az utógondozást a fiatal felnőtt maga is kéri. Az utógondozás célja, hogy elősegítse a gyermek, illetve a fiatal felnőtt családi környezetbe való visszailleszkedését, önálló életének megkezdését. 2015. évben 2 fő gyermek utógondozását rendeltük el a Gyermekjóléti Központ által.

7.) Utógondozói ellátás

A gyámhatóság a fiatal felnőtt kérelmére, - illetve a gyermek nagykorúságának elérése előtt a gyám javaslatának figyelembevételével - elrendeli az utógondozói ellátást, ha a gyermek, illetve a fiatal felnőtt nevelésbe vétele nagykorúvá válásával szűnt meg, és létfenntartását önállóan biztosítani nem tudja, vagy tanulmányokat folytat, vagy szociális bentlakásos intézménybe várja a felvételét. Az utógondozói ellátás a 24. életév betöltéséig kérhető.

A 2015. évben 5 fiatal felnőttél engedélyeztük az utógondozói ellátást. Ebből mind az 5 fő gyermekotthonban részesül utógondozói ellátásban. A fiatalok egy része nappali tagozaton tanulmányokat folytat, vagy létfenntartását önállóan biztosítani nem tudja. Megszűnt utógondozási ellátások száma: 7 fő.

8.) Otthonteremtési támogatás

Az otthonteremtési támogatás célja, hogy az átmeneti vagy tartós nevelésből, nevelésbe vételből kikerült fiatal felnőtt lakáshoz jutását, tartós lakhatása megoldását elősegítse. (30 éves korig lehet igényelni.)

A 2015. évben 1 fő gyermekvédelmi szakellátásból kikerült nagykorúvá vált fiatal felnőttnek állapítottunk meg otthonteremtési támogatást. A kiutalt otthonteremtési támogatás összege 635.000.-Ft volt, ezt az összeget a központi költségvetés visszatéríti a BFKH Pénzügyi Osztály részére.

9.) Gyermektartásdíj megelőlegezésének elrendelése

A gyermektartásdíj megelőlegezésének akkor van helye, ha a bíróság a tartásdíjat jogerős határozatban már megállapította, és a gyermektartásdíj összegének behajtása átmenetileg lehetetlen, továbbá a gyermeket gondozó szülő nem képes a gyermek részére a szükséges tartást nyújtani.

2015. évben gyermektartásdíj megelőlegezésben 114 fő gyermek részesült.

Megelőlegezésre a tárgyév folyamán kifizetett összeg: 13.863.000.- Ft.- volt, ezt az összeget a központi költségvetés visszatéríti a BFKH Pénzügyi Osztálynak.

Együttműködés, vizsgálatok

A gyámhatóság rendszeres munka és személyes kapcsolatot tart a Budapest Főváros Kormányhivatala kerületi hivatalaival, a járási kormányhivatalokkal, az önkormányzatokkal és annak szerveivel, a Gyermekjóléti Központokkal, a Területi Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálattal, az egészségügyi intézményekkel, az oktatási és nevelési feladatokat ellátó intézményekkel, a bíróságokkal, ügyészséggel, közjegyzőkkel. A gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjaival a munkakapcsolatunk konstruktív és eredményesnek mondható.

2015 júniusában a Budapest Főváros Kormányhivatala Gyámügyi és Igazságügyi Főosztály átfogó, törvényességi vizsgálatot végzett gyámhatóságukon.

A Budapesti Közérdekvédelmi Ügyészség célvizsgálatot folytatott gyermek tartásdíj állam általi megelőlegezés ügyeinkben. A vizsgálatot munkánkban csak kisebb, korrigálható hibákat észlelték, összességében munkánkat úgy ítélték meg, hogy az a hatályos anyagi és eljárásjogi jogszabályoknak megfelel.

Szemponatok a gyermekvédelmi rendszer éves működésének értékeléséhez és az éves intézkedési terv elkészítéséhez

A gyermekjóléti központtal rendszeres, napi kapcsolatban van a gyámhatóság, az ügyintézők és a családsegítők (családsegítők, esetenként) rendszeresen egyeztetnek a konkrét ügyeket illetően, illetve egyéb szakmai kérdésekben is. A kapcsolat tartalmát tekintve eredményesnek mondható, egy-két esetben pontatlan jogszabályi hivatkozással került sor

javaslattételre a gyámhatóság felé, de ezeket mindig sikerül az érintettekkel egyeztetve megbeszélni. A kapcsolatot mindenképpen a gyermek(ek) érdekeit szem előtt tartva kívánjuk a továbbiakban tartani, és erősíteni.

A jelzőrendszer tagjaival rendszeres a kapcsolata a gyámhatóságnak, a rendőrséggel leginkább iratanyagok megküldése okán történik a kapcsolattartás, az óvodákból pedagógiai vélemények megkérése, a pedagógiai szakszolgálatól szakvélemények megkérése történik. A leggyakoribb kapcsolatuk a köznevelési intézményekkel, az általános és középiskolákkal van, az érintett intézményekkel az adott gyermek iskolai beilleszkedéséről, intézménybeli viselkedéséről, a tankötelezettség teljesítéséről, a szülővel való kapcsolattartás gyakorlatáról kérünk információkat, tájékoztatást. A hatályos jogszabályok alapján a jelzőrendszer tagjainak jelzését követően a gyámhatóságnak hivatalból gyermekvédelmi eljárást szükséges indítania, összességében azonban elmondható, hogy a jelzőrendszer tagjai leginkább a gyermekjóléti központ felé küldik meg jelzéseiket a gyermekekkel kapcsolatban tapasztalt problémákról, és a gyermekjóléti központ a tapasztalt problémák megoldatlansága esetén, a szülővel való elégtelen együttműködést követően hatósági intézkedésre tesz javaslatot.

A jelzőrendszeren belüli együttműködés formái bővítésre szorulnak, sokkal több személyes konzultációra, kapcsolattartásra lenne szükség (leginkább telefonon zajlik az egyeztetés). Egyes konkrét, bonyolultabb esetekben a jelző rendszer tagjai közötti, személyes, megbeszélés javíthatja a gyermekvédelmi munka eredményességét. A jelzőrendszer nem minden tagja ismeri teljes mértékben a jogszabály által előírt és rá rótt kötelezettségeket, a lehetséges intézkedéseket és azok hatásait, így ezek fejlesztése, az ezzel kapcsolatos ismeretek bővítése, jogszabály változtatások figyelembevétele szükséges.

A nevelésbe vétel hatósági elrendelése esetén a gyámhatóság kötve van a Területi Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat által elkészített egyéni elhelyezési tervhez és szakvéleményhez, mely a döntést megalapozza. Ennek a Területi Gyermekvédelmi Központ és TEGYESZ általi megküldése némely esetben több hónapot is igénybe vesz, mely a gyámhatóság döntését késleltetheti. Ezt a problémát az elektronikus ügyintézésrel, egyeztetés javításával próbáljuk megoldani illetve gyorsítani.

A gyermekek szociális életkörülményei a korábbiakhoz képest romlottak, több a rossz körülmények között élő családok száma, ennek okai a családok jövedelmének csökkenése, a munkahelyek elvesztése, a lakhatási és megélhetési problémák. A szülők pszichés állapota romlik, tűrőképességük csökken, ez is negatívan befolyásolja a gyermekek életkörülményeit. Tapasztalataink alapján egyre gyakoribbak a szülői kapcsolattartások során felmerülő problémák, melyeket főleg a szülők közötti nem megfelelő kommunikáció, együttműködési képtelenség generál.

A gyermekek nagy csoportját érinti: testi, lelki elhanyagolás, romló pszichés állapot, iskolakerülés, a család szerkezetének zavarai /a család összetartó erejének csökkenése, családtagok közötti kommunikáció elégtelensége, szülők közötti kapcsolati problémák, viták/ melyeknek részesei a gyermek(ek)/, munkanélküliség, bűncselekmények elkövetése.

Javaslatok:

- a szülők nevelési elképzeléseinek, nevelési módszereinek feltérképezése, segítő szakember bevonásával az ennek során tapasztalt problémák megoldásában való segítségnyújtás,

- preventív, szabadös programok biztosítása, a gyermekek motiváltságának fejlesztése a családtagok, szakemberek bevonásával, bűnmegelőzési tevékenységek a rendőri szervek együttműködésével.

A család- és gyermekjóléti központ által szervezett eszmegbeszéléseken, eszmekonferenciákon a gyámhatóság – főként a gyermekvédelmi területen érintett – munkatársai rendszeresen részt vesznek, ezek - a tapasztalatok alapján - a legtöbb esetben segítik a fennálló problémák feltérképezését, a megoldási javaslatok kidolgozását, a szülők együttműködésének javítását.

Gyakoribb, személyes kapcsolattartás szükséges a jelzőrendszer tagjai között, amelynek része lehet az eszmegbeszélések, eszmekonferenciák gyakoribb megszervezése, a jelzőrendszer tagjainak közös családlátogatása, rendszeres és érdemi kapcsolattartás.

A család- és gyermekjóléti központ létszámának bővítése szükséges lenne a hatékonyabb családgondozás, segítő munka, az egyéb segítő tevékenységek nyújtásának javítása érdekében. A családsegítők, eszmemenedzserek magas esetszámmal dolgoznak, így adott esetben kevesebb időt tudnak fordítani a súlyosabb problémákkal küzdő gyermekek, családok megsegítésére. (Arra nincs még rálátásuk, hogy az idei évben, a jogszabályi változásokat követően kialakított család- és gyermekjóléti központ a szervezeti átalakítást követően ezen tud-e javítani).

Emellett a gyermekeknek és családjaiknak nyújtott fejlesztő- és pszichológiai tanácsadás is az igényeknek megfelelően nagyobb kapacitással kerülhetne kialakításra.

Az iskolákban, óvodákban a korábban nagyrészt megszüntetett önálló gyermekvédelmi felelősök által ellátott gyermekvédelmi tevékenységek további fenntartása indokolt, mert e nélkül csak nagyon nehezen és a problémák súlyosbodását követően kerül csak a család- és gyermekjóléti központ, vagy a gyámhatóság látókörébe az adott család.

A gyakoribb tanácskozások, eszmegbeszélések, eszmekonferenciák megtartása is szükséges lehet a hatékonyabb problémamegoldáshoz.

Mіндеzen túl rendkívül fontos a preventív programok, szabadidős tevékenységek szervezése, hogy a kiskorúaknak hasznos, és értelmes elfoglaltságokat tudjon a gyermekjóléti szolgáltatás biztosítani, megelőzve a fiatalok kriminalizálódását, és az ehhez kapcsolódó egyéb, a társadalmi normáktól eltérő viselkedési minták kialakulását vagy ilyen tevékenységek megelőzését, illetve a családi kapcsolatrendszer nem megfelelő működés miatti elhanyagolás okozta problémák megelőzését.

5. Bűnmegelőzés, kábítószer problémával kapcsolatos tevékenység

5.1. A IV. kerületi Rendőrkapitányság

A BRFK IV. ker. Rendőrkapitányság a 2015-es évben a gyermekvédelmi területen végzett munkája az alábbiak szerint valósult meg.

Kapcsolattartás

Kapitányságuk a jelzőrendszer valamennyi tagjával jó együttműködést alakított ki.

Folyamatosan tartották a kapcsolatot Újpest Önkormányzatának Szociális Intézménye Családsegítő Szolgálatával, valamint a Gyermekjóléti Központtal, az Önkormányzat Szociális Osztályával, a Gyámügyi Osztállyal, a Kornis Klára Gyermekotthonnal, a kerület iskoláival

valamint az S.O.S. Krízisalapítvánnyal, akik válsághelyzetben lévő családoknak nyújtanak átmeneti segítséget.

A fenti intézmények közül a kerület Gyermekjóléti Központjával szorosabb, közvetlenebb a kapcsolatuk.

Családonbelüli erőszak

2015. évben családon belüli erőszakkal összefüggő esetek kapcsán elrendelt nyomozások jellemzően testi sértés, garázdaság, zaklatás, kiskorú veszélyeztetése, tartás elmulasztása, és magánlaksértés elkövetése miatt indultak. Az eljárásokat akadályozó tényezők között szerepel, hogy a sértettek a jogsértést, bántalmazást követően napokkal, hetekkel később kérnek segítséget, meghallgatásukkor már nem akarják bántalmazójuk felelősségre vonását, az idézésen nem jelennek meg, nem tesznek vallomást, nem terjesztenek elő magánindítványt. Az erőszakos jogsértések kiváltó tényezőjeként legnagyobb arányban az állandó alkoholfogyasztás, ittasan elkövetett jogsértések szerepelnek, de jellemző a válással, gyermekelhelyezéssel összefüggő konfliktusok, vagyoni viták, munkanélküliség, betegség, érzelmi válsághelyzetek, féltékenység.

Családon belüli erőszak miatt a 2015-ös évben 39 alkalommal rendeltek el ideiglenes megelőző távoltartást, valamint 92 esetben továbbítottak adatlapot a gyermekjóléti szolgálatok felé.

A jelzések többségét az indokolta, hogy a veszekedésnél, bántalmazásnál jelen volt kiskorú.

Fiatalkori bűnözés – áldozattá válás

2015-ben ismertté vált elkövetők közül gyermekkorú és fiatalkorú elkövetők számában nincs változás, a tavalyi évhez képest, stagnál. A gyermekkorú elkövetőkre továbbra is jellemző, hogy fiatalkorú társaikkal együtt követtek el bűncselekményeket.

Az áldozatok közreható magatartása még mindig jelentős, a figyelmetlenség, az értékek "mutogatása". Az elkövetés jellemzői között lényeges adat, hogy a bűncselekmények a kora délutáni, iskola idő után történnek, az utcán, vagy tömegközlekedési eszközökön. Az elkövetési tárgy jellemzően mobiltelefon, készpénz, szórakoztató-elektronikai cikkek.

Az elkövetés hátterében még mindig az anyagi haszonszerzés áll, majd ezt követi az agresszivitás és a társadalmi veszély fel nem ismerése. A bűnelkövetést elemezve elmondható, hogy továbbra is a vagyon elleni (lopások, rablások) bűncselekmények száma a legmagasabb.

A bűnözést előidéző okok komplex jellegűek, a legkülönbözőbb társadalmi folyamatok és egyéni tényezők kölcsönhatása vezethet a kriminális magatartás kialakulásához. Fontos tényező a családi háttér, a baráti kör, globálisan nézve a társadalom, a gazdasági válság, rossz szociális körülmények, a növekvő munkanélküliség, a csonka családok, az általános értékválság, a devianciára való hajlam. A visszaélés kábítószerrel bűncselekmény elkövetése stagnál, gyermekkorú ellen egy esetben kezdeményeztünk eljárást, mely megszüntetésre került, miután kiderült, hogy nem kábítószerrel fogyasztott. Fiatalkorú elkövető csekély számban fordult elő a tavalyi év során.

Prevenció

Bűnmegelőzési célzattal visszatérően ellenőrizték a bűnügyileg fertőzött területeket, csoportképző helyeket és rendszeresen szerveztek bűnmegelőzési és rendészeti akciókat.

2015-ben az oktatási intézményekben több alkalommal tartottak előadóik tájékoztatást - bűnmegelőzés, drog-prevenció, vagyonvédelem, áldozatvédelem és családon belüli erőszak, internet veszélyei és balesetmegelőzés témakörében - diákoknak, szülőknek.

2014. októberétől indult „Szülők és családok a Rendőrség kiemelt partnerei a kábítószer-bűnözés megelőzésében”, melynek összekötő tisztje Monori Szilvia r. fhdgy. A program keretében minden hónap első keddjén 16.00 - 17.00 óra között a kapitányságon fogadóórát, illetve minden második héten (hónap 2. és 4. hetében) kedden 16.00 - 17.00 óra között telefonos ügyeletet tart a 231-34-00/44-104 melléken. Továbbá a kerület oktatási intézményeiben - igény szerint szülői értekezleten, illetve fogadóórán - bűnmegelőzési témájú előadásokat tart szülők részére, valamint a drogprevencio04@budapest.police.hu e-mail címre várja a szülők kábítószerrel kapcsolatos kérdéseit, megkereséseit.

Az óvodások részére az előadások témáit a biztonságos közlekedésre nevelés, valamint az „Ovi - Zsaru” programban szereplő témák feldolgozása tette ki. Az oktatások minden esetben játékos formában történtek, melyet a gyakorlati megvalósítás követett, valamint kapitányságukon rendszeresen szerveztek "nyílt-napokat", melyen játékos formában mutatták be a rendőri munkát, a rendőrök eszközeit és a rendőrkapitányságot.

Az „Iskola rendőre program” keretében az illetékességi területükön található valamennyi általános iskolát felkeresték a körzeti megbízottak. A tapasztalatok azt mutatják, hogy minden oktatási intézményben jó munkakapcsolatot alakítottak ki az intézményvezetőkkel, illetve a kapcsolattartással megbízott személyekkel.

Az „Iskola rendőre” programmal kapcsolatos feladataik végrehajtásának tapasztalatairól elmondható, hogy tevékenységüket mind a szülők, mind a pedagógusok hasznosnak tartják és örömmel fogadják.

Rendezvények

A lakossággal való kapcsolattartás során több esetben részt vettek a helyi Kábítószer Egyeztető Fórumon, lakógyűléseken, helyi önkormányzat által szervezett családi programokon.

A helyi médiában (újság, televízió), rendszeresen közzétesznek aktuális, családokat, fiatalokat érintő témában felhívásokat, közérdekű információkat, bűnmegelőzési célzatú híreket, adatokat, tájékoztatásokat.

Új program

2015. novemberétől a kapitányságuk ügynevezett "Házhoz megyünk" bűnmegelőzési és vagyonvédelmi program keretében a kerület frekvenciált pontjain - Újpesti Vásárcsarnokban, karácsonyi vásár idején a Fő téren, valamint az Állami Áruház előterében - információs pultot alakított ki, minden hónap első hetében, meghatározott időpontokban. Az információs pultoknál rendőr, közterület felügyelő, polgárőr és vagyonvédelmi szakember ad hasznos tanácsokat a hozzá fordulóknak. A pultnál különböző bűnmegelőzési és vagyonvédelmi tanácsokat tartalmazó tájékoztatók kerülnek átadásra az érdeklődők részére, melyek között

fiatalokat és szülőket érintő szóróanyag is (pl.: internet helyes használata, drogprevenció, zseblapás stb.).

2015. decemberétől kerületünkben is megalakulásra került az úgynevezett ÁSZER, az Áldozatsegítő Szakmai Együtműködési Rendszer, melynek célja, hogy a kerületben működő egyes szervezetekkel, szervezetekkel a közös munka - az együtműködés formalizálása mellett - a kerületi kooperációs hálózat kialakításával hatékonyabbá, hatásosabbá tegye az áldozatsegítő tevékenységet. Az ÁSZER legfőbb célkitűzése a szervezetek közötti kapcsolat megerősítése áldozatvédelmi, áldozatsegítési és bűnmegelőzési szempontból, valamint, hogy az áldozat olyan személyre szabott segítséget kapjon, amely a legjobban igazodik az elszenvedett bűncselekmény következtében kialakult állapotának orvoslásához. Az ÁSZER tagjai többek között az áldozatsegítő szolgálat, a rendőrség, az önkormányzat, az egészségügyi, a gyermekvédelmi és civil szervezetek szakemberei, valamint a közterület-felügyelet, az egyházak, a KLIK és az idősgondozásban résztvevő intézmények képviselői.

5.2. Gyermek, Ifjúsági és Sport Osztály

Önkormányzatunk 2015-ben is folytatta a drogprevenációs programot, az elfogadott helyi stratégia alapján az Újpesti Kábítószerügyi Egyeztető Fórum szakmai támogatásával, az Ifjúsági, Sport, Művelődési és Oktatási Osztály szervezésében, együtműködésében az újpesti nevelési-oktatási intézményekkel, és civil szervezetekkel.

2015-ben is működött a koordináció helyi szervezeti formája a **Kábítószerügyi Egyeztető Fórum (KEF)**, melynek fő feladata továbbra is a helyi stratégiában foglaltaknak megfelelően a drogprevenációs munka összehangolása, együtműködés a drogprevenációval foglalkozó intézményekkel, szervezetekkel. A KEF - mint szakmai szervezet - elsődleges feladata a drogprobléma fókuszban tartása, az együtműködés erősítése a kábítószer-ellenes küzdelemben, továbbá a helyi erőforrások aktivizálása. A KEF tagjainak személyében képviselve vannak a helyi iskolák, az önkormányzat, rendőrség, drogambulanciák Mentálhigiénés Gondozóintézet, civil szervezetek – Drog Stop Egyesület, Újpesti Bűnmegelőzési Polgárőr Egyesület, Twist Olivér Alapítvány és a Gyermekjóléti Központ.

2015 márciusában került sor önkormányzati szervezésben 2 **kortárssegítő képzésre**, általános és középiskolás diákoknak. A felkészítéseken 50 diák vett részt.

A képzéseken felkészült szakemberektől kaptak tényszerű információkat a drogok használatának következményeiről, veszélyeiről, ismerkedtek a megelőzés alapelveivel, elsajátították a kortárssegítés technikáit.

A megelőző munkában jelentős szerepe van az **egyházi és civil szervezeteknek**, az általuk kínált, a szabadidő hasznos eltöltését szolgáló programoknak. Önkormányzatunk 2015-ben is támogatta a szervezetek ez irányú tevékenységét. Ugyancsak nem hanyagolható a közösségi és szabadidős programok szerepe. **Újpest Önkormányzata** 2015-ben számos ingyenesen igénybe vehető **közösségi, kulturális és sport programot** szervezett, melynek elsődleges célcsoportja a gyerekek és családok voltak.

2015. június 26-tól augusztus 16-ig működött a **Szent István téren** a kisgyermekes családoknak és gyerekeknek az **óriáshomokozó és gyermekjátsszó**, a nagyobbakat **sport programokkal** és versenyekkel vártuk.

Újpest Önkormányzata 100 hátrányos helyzetű újpesti diák nyaralását biztosította térítésmentesen Velencén 2015. június 29-től július 4-ig.

Újpest Önkormányzata 2015-ben is biztosította az általános iskoláskorú gyerekek nyári napközis tábori ellátását. A **napközis tábor** 2015. június 29-től augusztus 19-ig működött.

A tábor ismét a Bródy Imre Gimnáziumban került megszervezésre, azzal a céllal, hogy szakaszerű napköziben felügyeletet, ellátást, biztonságot nyújtson az újpesti gyermekeknek. A tábor ideje alatt sokszínű, tartalmas kulturális és sport programokat biztosítottunk. A nagyobb programokra a gyermekek utaztatása az önkormányzat által biztosított autóbusszal történt. A résztvevők száma átlag 342 fő volt naponta.

A napközis tábor mellett Önkormányzatunk 2015-ben is biztosította a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő kiskorú gyermekek részére a szociális **nyári étkeztetést**, naponta átlag 136 gyermeknek.

Önkormányzatunk az Újpesti Cigány Nemzetiségi Önkormányzattal a 2014/2015. tanévben is megszervezte és lebonyolította a felzárkóztatást, tehetséggondozást és pályaaorientációt tartalmazó **Tanoda Programot**, valamint a **Felzárkóztató a pótvizsgára programot**. A Tanoda Programban 67 diák vett részt. A Felzárkóztató a pótvizsgára program 51 tanulónak nyújtott segítséget a felkészülésben és a sikeres pótvizsga letételében.

5.3. Fiatalok pártfogó felügyeletének az ellátása

Intézményük keretei, melyben a fiatalok pártfogó felügyeletének az ellátása történik:

2015. évben a szakigazgatási szervek megszűnését követően 2015. április 1-jével Budapest Főváros Kormányhivatala Gyámügyi és Igazságügyi Főosztályán belül látják el a fiatalok bűnelkövetők pártfogó felügyelet végrehajtásával kapcsolatos feladatokat.

A Főosztályt a következő osztályok alkotják:

- Fiatalok Bűnelkövetők Pártfogó Felügyelői Osztálya
- Felnőtt Korú Bűnelkövetők Pártfogó Felügyelői Osztálya
- Jogi Segítségnyújtó, Áldozatsegítő, Bünt megelőzési és Jótételező Osztály
- Szociális és Gyámügyi Osztály
- Lakástámogatási Osztály

A IV. kerületi állandó lakóhellyel illetve tartózkodási hellyel rendelkező pártfogoltak esetében a pártfogó felügyeletet **Kovács Eszter pártfogó felügyelő** látja el.

Statisztikai adatok

2015. 01. 01. – 2015. 12. 31 közötti időszakban folyamatban lévő ügyek száma:

- Rendőrségi szakban készült *környezettanulmány*: **61 terhelt 78 ügy**
- Ügyészi szakban készült *pártfogó felügyelői vélemény*: **18 terhelt 20 ügy**
- *Folyamatban lévő* pártfogó felügyelet végrehajtása: **158 pártfogolt 176 ügy**
 - **Lány: 135 pártfogolt 152 ügy**
 - **fiú: 23 pártfogolt 24 ügy**

- **Beérkezett ügyek száma: 82 pártfogolt 86 ügy**
 - **Lány: 9 pártfogolt 10 ügy**
 - **fiú: 73 pártfogolt 76 ügy**

A beérkezett ügyek száma a bűncselekmény jellegét tekintve:

- *Vádemelés elhalasztását* rendelte el az ügyész: **10 pártfogolt 10 ügy**
- *Vádemelés elhalasztását* rendelte el az ügyész, *kábítószerrel való visszaélés* ügyében: **49 pártfogolt 47 ügy**
- *Próbára bocsátásra* került sor: **13 pártfogolt 15 ügy**
- *Felfüggesztett szabadságvesztésre ítélel*st rendelt el a bíró: **14 pártfogolt 14 ügy**
- *Megelőző pártfogás: 0 esetben*
- *Javítóintézeti nevelésből történő ideiglenes elbocsátás: 0 esetben*

Veszélyeztetettség ügyében jelzés nem történt a 2015. évben.

Szakmai együttműködés:

Hasonlóan az előző évekhez, a pártfogó felügyelet tevékenysége, mind a Gyermekjóléti Központ családgondozóival, mind a IV. kerületi Gyámhivatal munkatársaival a konkrét ügyekben szoros, konstruktív együttműködés alakult ki, mely a pártfogói tevékenység hatékonyságát segítette.

A Rendőrkapitányságokkal való együttműködés szintén szoros, megkeresésükre környezettanulmányokat készítenek. A pártfogó felügyelet végrehajtása során az eltűnt pártfogoltak felkutatásában, lakhelyének megállapításában fordulnak segítségért a Rendőrséghez.

2015. év elején jelzőrendszeri megbeszélés keretében előadást tartottak a megelőző pártfogásról a jelzőrendszer tagjai számára.

6. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés

6.1. Drog-Stop Egyesület

A telefon kevesebb órában fogadta a hívásokat és a nappali nyitva tartásuk is csak ügyeleti jelleggel zajlott pár hónapig. Továbbra is megjelentek rendezvényeken, fesztiválokon illetve egyéni esetkezelésekkel folytatódott hozzátartozói esetkezelésük, illetve prevenciós munkájuk és az elterelés. Elmondható, hogy a telefonban érezhető a kábítószerrel kipróbálók életkorának a csökkenése illetve a dizájner drogok használatának a drámai megemelkedése. A fiatalokhoz nagyon kevés releváns információ jut el a témában. A hozzájuk betérő gyerekek és fiatalok egyébként inkább a hozzátartozóik, családjuk legális szerhasználatától, alkohol, szenvednek illetve valamelyik, általában az idősebb testvér kialakult függőségétől. Az internet és a vásárlásfüggőség sem ritka. Indítottak egy programot, melyben az internet veszélyeiről képeztünk kortársakat, akik a chat moderátorság világában is kiképezhetők magukat.

Az elterelésben jellemző módon az alacsony iskolázottságú, fiatal férfiak vesznek részt és nem azért, mert csak ők használnak, hanem ők kerülnek olyan látószögbe, hogy lefülelje őket a rendőrség illetve eleve olyan környéken élnek ahol nagyobb a járőrözési szám illetve sokkal

kevesebb információ jut el hozzájuk a szerhasználattal kapcsolatban. Egyéb tapasztalataik szerint ugyanolyan nagymértékű a legális és illegális szerhasználat a magasabban kvalifikált csoportoknál, de kisebb eséllyel kerülnek a bűnüldözés látóterébe. A helyi iskolák, pedagógusok egyre többet szembesülnek az intézményekben szerhasználattal illetve ebből adódó viselkedés problémákkal. Maguk is azt is vallják, hogy maga a problémás szerhasználat egy tünet. Ezért lenne jó minél több, akár helyi szintű kapcsolódás, ahol nevelési intézmények, szülők, Gyermekjóléti Központ közösen oszthatnák meg a tapasztalataikat, dolgozhatnak ki helyi szintű stratégiát vagy pályázhatnak prevenciós programokra. Szükség lenne közös szakmai műhelyekre, tartottak is ilyeneket, az egyesület székhelye alkalmas nagyobb rendezvények, gyűlések tartására. Idén újra nagy erővel folytatják az utcai megkereső munkát, ennek tapasztalatairól is szívesen beszámolnának év közben. Egy alaptalálkozást is szívesen vennének a gyermekjóléti központtal, hisz több új kollégájuk is van és fontos lenne tisztában lenni azzal, hogy mi is az a jelentési kötelezettség és hogyan működik a jelzőrendszer és mit tehetünk mi ebben a folyamatban még akkor is, ha alacsonyküszöbű ellátóként anonim a rendszerük.

A szervezet tevékenységeiről:

A Drog Stop Budapest Egyesület 1992. szeptember 1. óta folyamatosan működteti a drogterápiás lánc első állomását, a közvetlen és anonim drogsegély telefonszolgálatot, mely ingyenesen hívható az ország egész területéről, bármely telefonhálózatról. A drogsegély telefonszolgálat biztosítja a nap 24 órájában, ez a telefonos működést illetően csökkent, de kiegészült internetes on-line chat illetve e-mail tanácsadással. Tevékenységük alapvetően kétirányú: egyrészt információkat közvetítenek hívóik felé a segítő helyekről, jogszabályokról, a különböző drogokról, fogyasztásuk lehetséges veszélyeiről, másrészt egy esetleges krízis vagy életvezetési elakadás esetén krízisintervenciós beszélgetés keretein belül lelki segítséget és támogatást nyújtanak.

Fő üzenetük, melyet a nevük is magában foglal a „STOP”, vagyis „Állj meg és nézz körül!”, ezzel azt szeretnék közvetíteni, hogy ha valaki kapcsolatba kerül a droggal – és ez alatt értik a legális és illegális szereket egyaránt – közvetlenül, vagy közvetve az álljon meg vizsgálódjon, értse meg ezt a helyzetet, hogy felelős, tudatos döntést tudjon hozni. Azt gondolják, hogy ehhez naprakész, hiteles információkra és tabuk nélküli kommunikációra van szükség leginkább.

A folyamatos fejlődés és fejlesztés eredményeképpen mára a telefonos szolgálat mellett számos más tevékenység is szerves része lett a szervezet munkájának. Lényeges szolgáltatásuk a jelenben a hétköznapokon nyitva tartó Bázis klub, mely a délelőtti órákban munkanélküliek és szociálisan marginalizálódottak számára, a délutáni órákban pedig a fiatalabb korosztálynak nyújt lehetőséget a szabadidő eltöltésére. Egyesületük programjában a drogprevenció kiemelten fontos helyet foglal el, hiszen a fiatalok megfelelő tájékoztatása és a problémákkal való nyílt foglalkozás segíthet azok kialakulásának vagy súlyosbodásának megelőzésében, illetve hatékonyabb kezelésében. A prevenciót illetően, nyugati mintához hasonlóan a fókusz egyre inkább a pedagógusok képzésére helyezik, melyet itthon sok esetben még ellenállás övez. Emellett hátrányos helyzetű gyermekeknek is tartanak prevenciós foglalkozást, önismereti és életvezetési csoportokat. A Drog - Stop Budapest Egyesület 2009. július 1. óta működteti szenvedélybetegek részére nyújtott alacsonyküszöbű ellátását Budapesten a IV. kerület Külső-Szilágyi út 14. szám alatt.

Szolgáltatásaik: pszichoszociális intervenciók; információs, felvilágosító szolgáltatások; telefonos információs vonal. Délelőtti drop-in „Toppanj be központ” tevékenységei között szerepel a megkereső munka; telefonos információs vonal. Szolgáltatásaiknál szem előtt tartják az alacsonyküszöbű szolgáltatás célját, és szakmai irányelveit.

Újpest lakószervezetére jellemző a sok „lakótelep”.

Újpesten legmagasabb a gyermekkorú bűnelkövetők száma Budapest kerületei között. (2006. KEF adatok alapján) Utcai megkereső munkájuk során tapasztalják, hogy a fiatalok nagy százaléka valamilyen street art hobbinak hódol. Megjelenik a Parkour, BMX, Cross Riders, deszkázás, korizás, streetball és a 2 fedett téren is üzhető graffiti és break. Tapasztalataik alapján az említett szubkulturális csoportokhoz szorosán kapcsolódik az utcai életforma, és emiatt veszélyeztetettebbek az ott jelenlévő deviáns magatartásformák elsajátítására.

Megkereső tevékenységük során eljutottak Újpest nagyobb köztereire és parkjaiba, Budapest tucsere programjaiba, patikákba, háziorvosi rendelőkbe, garffitivel összefestett helyszínekre, játszóterekre, bringa parkba. Nem rendhagyó módon ennek a munkának a keretén belül a lehetséges célcsoportot sejtő helyeken is igyekeznek szóróanyagot hagyni. Ezek a helyszínek a büfék, fodrászat, kozmetika, kisközérték, lottózók, ABC-k. Megkereső tevékenységük közé tartoznak azok a rendezvények ahol egyszeri bemutatkozási lehetőséget biztosítanak számukra. Ilyen volt például a különböző iskolai rendezvények, az Egyenlítő Bazár, Sziget, Hegyalja Fesztivál, az AIDS Ellenes Küzdelem Világnap alkalmából a Ferencvárosi Művelődési Ház programja illetve számos más lehetőség.

Egyesületük 2003 óta végez elterelést, ezen belül is megelőző-felvilágosító szolgáltatást, alkalmi droghasználók számára.

Ezen kívül még elterelést végeznek az Emberi Erőforrások Minisztérium Rákospalotai Leány Javító Intézetben, és a Szőlő utcai Javítóintézetében, és a Kornis Klára Gyermekotthonban, ahol egyéni konzultációs lehetőséget biztosítanak.

Prevenció:

Egyesületük úgy gondolja, és ezt igazolják a Nyugat-Európai példák is, hogy a leghatékonyabb prevenció három szinten zajlik: a pedagógusok, a diákok és a szülők szintjén egyaránt.

Az egyesület programja biztosítja, hogy az általános információ átadáson túl életvezetéssel, stressz oldási technikákkal is meg tudják ismertetni a résztvevőket. Komplex megjelenésük jó lehetőség arra, hogy a foglalkozásokon felmerülő kérdésekre tematikus csoportjukon túl reagálni tudjanak.

Program lehetőséget biztosít arra is, hogy nem csak a diákok, hanem a velük dolgozó pedagógusok is megfelelő ismeretekhez jussanak a számukra összeállított programjukból. Fontosnak tartják, hogy a munkában és a gyakorlati életben felmerülő kérdésekre a pedagógusok fel legyenek készülve, így segítségük professzionálisabb legyen.

A pedagógusok mellett a szülők is meg vannak szólítva programjukban. Tapasztalatuk, amit a 19 éve működő telefonos szolgálatra, a sokéves preventív munkára és a több éve működő hozzátartozói csoportjukra építenek, az, hogy sikeresebben tudják kezelni a helyzetet azok a szülők, akik nem tüzoltáskor találkoznak a megszerzhető ismeretekkel, hanem felkészülnek azokra.

Együttműködés a Gyermekjóléti Központtal

A Gyermekjóléti Központot tájékoztatják az aktuális programjaikról és rendezvényeikről, biztosítják az ott dolgozók és klienskörük számára a részvételi lehetőséget. Értesítést küldenek az aktuális új szolgáltatásokról, mint például drogsegély telefonszolgálatuk rövid hívószámon elérhető, 2015 augusztusától, mely továbbra is díjmentesen hívható, minden szolgáltatótól, a 13-770-es telefonszámon. Az online tanácsadásokról www.drogstoponline.hu, weboldalon keresztül, illetve különböző. Biztosítják dolgozóik és klienskörük számára szolgáltatásaink igénybe vételét.

A jelzőrendszerben rendszeres kapcsolatuk van a rendőrséggel, pártfogói felügyelői szolgálat munkatársával, akik felé a megelőző-felvilágosító szolgáltatással kapcsolatos kötelezettségeiket teljesítjük.

Jelzési kötelezettségüknek nem merültek fel akadályai. (Megkönnyítené az együttműködést az online kapcsolattartás bevezetése.) Nekik, mint alacsonyküszöbű szolgáltatást ellátó szervezet nincs jelzési kötelezettségük. A rendőrséggel való kapcsolatuk törvényben meghatározott keretek között működik, csak a megelőző-felvilágosító szolgáltatásra korlátozódik, feljük nincs jelzési kötelezettsége. A minimális kapcsolatuk a jelzőrendszeren belül a rendőrséggel kielégítő. Szeretnék, ha a Gyermekjóléti Központot több ügyfelét/kliensét tudná rendezvényeikre delegálni.

Nincs rálátásuk a kerületi gyermekek szociális életkörülményeire, az alacsonyküszöbű szolgáltatásunkból kifolyólag. Nem tapasztaltak veszélyeztető helyzeteket.

Szervezetük vett részt tanácskozáson, melyen megállapodás született, hogy közös kerületi „kisokos” készül. Egyesületük lehetőségéhez mérten minden KEF ülésen részt vesz, mellyel jó tapasztalataik vannak.

Szeretnék, ha tudnák segíteni a kerületi intézmények, szervezetek prevenciós munkájukat több kliens delegálásával.

7. A felügyeleti szervek és a működést engedélyező hatóságok ellenőrzései

A **Gyermekjóléti Központnál** 2015-ban intézményi belső, illetve külső ISO auditálás keretében a dokumentáció ellenőrzése történt meg, mely során nem találtak kifogásolni valót. A vizsgálat nem talált problémát a működésben.

A **Családsegítő szolgálatnál** 2015-ban intézményi belső, illetve külső ISO auditálás keretében a dokumentáció ellenőrzése történt meg, mely során nem találtak kifogásolni valót. A vizsgálat nem talált problémát a működésben.

2015 őszén a kormányhivatal ellenőrzést tartott a szolgálatnál, amely során a következő megállapításokat tette: a Családsegítő Szolgálat szakmai munkájában kifogásolni valót nem talált, a szakmai létszám ellenére is képes végezni jogszabályban előírt feladatait. Továbbra is kifogásolta a létszámot, hiszen a szolgálat a jogszabály által előírt létszám 50%-val sem rendelkezett. Ezen felül kifogásolta, hogy a dolgozók nem részesülnek munkaruházati juttatásban.

8. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása

Az 1997. évi XXXI. törvény (a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról) 94.§-ának értelmezése alapján Újpest önkormányzata:

- a) bölcsődét,
- b) gyermekek átmeneti otthonát,
- c) családok átmeneti otthonát,
- d) **gyermekjóléti szolgálatot és gyermekjóléti központot köteleles működtetni.**

Újpest önkormányzata minden személyes gondoskodást nyújtó, gyermekjóléti ellátási formát biztosít Újpest lakossága számára.

Fontos, hogy a gyermekek és családjaik a problémáik szempontjából a lehető legkorábbi időszakban segítséget kapjanak a gyermek testi, értelmi, érzelmi és szociális fejlődéshez. A problémák korai felismerése, a szakemberek folyamatos támogatása, a gyermekekkel és a szülőkkel való közvetlen foglalkozás hozzájárul a gyermekek fejlődésének elősegítéséhez. Mivel a tankötelezettségi korhatár csökkent, még fontosabb, hogy ezek a hátrányok minél korábban felszínre kerüljenek, és a korai fejlesztés megvalósuljon.

A kerületben már meglévő és működő szolgáltatások összehangolásával, egy globálisabb szemlélettel, valódi együttműködéssel egy hatékonyabb szolgáltatásrendszer kialakítása válhatna valóra. Nem teremt új, párhuzamos ellátórendszert, hanem a helyi ellátások - helyi szükségleteken alapuló - új típusú összekapcsolódásával oldaná meg célkitűzéseit, függetlenül attól, hogy a gyermeket ellátó intézmény melyik ágazathoz tartozik (oktatás, egészségügy, szociális, vagy gyermekvédelmi ellátás).

A gyermekek alapvető joga, hogy egyenlő, elérhető segítséget kapjanak fejlődésükhöz, *képességeik, készségeik kibontakoztatásához, családban történő nevelkedésükhöz.* A gyermekellátásoknak feladata, hogy szolgáltatásaikat úgy szervezzék, hogy egyenlő eséllyel férjen hozzá minden gyermek a saját életkorának és szükségleteinek a leginkább megfelelő minőségi ellátáshoz.

Szükség lenne az iskolapszichológusi hálózat kiépítésére, állandó, főállású iskolapszichológus jelenlétére az iskolákban, aki folyamatosan tudja biztosítani az ellátást a rászoruló tanulók számára.

Fontos lenne az iskolák és az óvodák gyermekvédelmi munkájának összehangolására, hogy már az iskolába lépéskor megfelelő segítséget, támogatást, figyelmet kaphassanak azok a diákok, akiről már az óvodában kiderült, hogy megsegítésre szorulnak.

A problémák hatékonyabb kezelése érdekében szükséges lenne, hogy az iskolai gyermekvédelmi feladatokat ismét főállású, a gyermekvédelem területén jártas szakemberek lássák el, akik élő, folyamatos kapcsolatot tarthatnának a gyermekjóléti központ munkatársaival, a családok gondozóival.

2014. évi CI. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény a sportról szóló 2004. évi I. törvény, valamint egyes kapcsolódó törvények módosításáról 2015. január 1-től előírta, hogy a családsegítés csak a gyermekjóléti szolgáltatással egy szolgáltató keretében hozható létre. A gyermekjóléti szolgáltatás megerősítése irányába tett

következő lépés annak előírása volt, hogy a családsegítés csak a gyermekjóléti szolgáltatással integráltan működhet: család- és gyermekjóléti szolgálat, vagy család- és gyermekjóléti központ keretében. Ennek alapján, az egyes szociális és gyermekvédelmi tárgyú törvények módosításáról szóló 2015. évi CXXXIII. törvény 2016. január 1-jétől hatályba lépő módosító rendelkezéseinek értelmében, a család- és gyermekjóléti szolgálat, illetve központ a jelenlegi családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás bázisán, annak erőforrásainak hatékonyabb elosztásával, kötelező önkormányzati feladatként jött létre.

Az így létrejövő kétszintű család- és gyermekjóléti szolgáltatással együtt számos változás ment végbe az észlelő- és jelzőrendszer szabályozásában is. A változó keretrendszerben megvalósuló jelzőrendszeri munka szabályait az egyes szociális és gyermekjóléti tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról szóló 55/2015. (XI.30.) EMMI rendelet tartalmazza, mely – annak érdekében, hogy hangsúlyosabbá és könnyebben alkalmazhatóbbá tegye azt – önálló fejezetben tárgyalja az észlelő- és jelzőrendszer szabályozását.

A 2016. január 1-én hatályba lépő szabályozás számos új elemet vezet be a hatékonyabb jelzőrendszeri munka érdekében. Az új szabályozás egyértelművé teszi, hogy a jelzőrendszer egyetemes, amely kiterjed mind a gyermekekre, mind pedig a felnőttekre. Új elem például a minden év március 31-ig elkészítendő jelzőrendszeri intézkedési terv, amely bevezetésének célja, hogy folyamatszabályozott keretbe foglalja és észlelő- és jelzőrendszer fejlesztését. A jogszabály kimondja, hogy a feltételek megléte esetén minden szolgáltatónak jelzőrendszeri felelőst kell kijelölnie, a helyi együttműködések elősegítése és koordináltabb működése érdekében. A család- és gyermekjóléti központok járási szintű feladatrendszerében kapott helyet **a jelzőrendszeri tanácsadói feladatkör** meghatározása, amelynek célja a járás településein folyó észlelő- és jelzőrendszeri munka hatékony koordinálása és számukra szakmai támogatás nyújtása. A központokban működő jelzőrendszeri tanácsadó figyelemmel kíséri a járás településeinek jelzőrendszeri munkáját, szakmai tanácsadással és szakmaközi koordinációval segíti elő a hatékony együttműködés megvalósítását.

A jogszabályi változásoknak való megfelelés érdekében az Újpest SZI Család- és Gyermekjóléti Központja **jelzőrendszeri tanácsadói munkakört** hozott létre. A jelzőrendszeri tanácsadó munkatárs feladatai a gyermekek veszélyeztetettségét, illetve a család, a személy krízishelyzetét észlelő rendszer (a továbbiakban: jelzőrendszer) működtetése körében az alábbiak:

- figyelemmel kíséri a településen élő családok, gyermekek, személyek életkörülményeit, szociális helyzetét, gyermekjóléti és szociális ellátások, szolgáltatások iránti szükségletét, gyermekvédelmi vagy egyéb hatósági beavatkozást igénylő helyzetét,
- folyamatosan kapcsolatot tart a településen a Gyvt. 17§ (1) bekezdésben meghatározott intézményekkel és személyekkel
- a jelzésre köteles szervezeteket felhívja jelzési kötelezettségük írásban - krízishelyzet esetén utólagosan - történő teljesítésére, veszélyeztetettség, illetve krízishelyzet észlelése esetén az arról való tájékoztatásra,
- tájékoztatja a jelzőrendszerben részt vevő további szervezeteket és az ellátási területén élő személyeket a veszélyeztetettség jelzésének lehetőségéről,
- az eset szerinti aktuális probléma megoldásában érintett összes szakember és a család- és gyermekjóléti központ bevonásával, a közös problémadefiniálás, a vállalt feladatok tisztázása, a segítő folyamat együttes megtervezése érdekében összehívott eszmeforgatás, illetve - az előbbieket mellett - a család problémájában, illetve a megoldásában érintett tagjainak, a lehetséges támaszt jelentő személyeknek, továbbá

- korától, érettségétől függően az érintett gyermeknek a részvételével szervezett esetkonferencián részt vesz,
- az éves szakmai tanácskozás megszervezésében, megtartásában és az éves jelzőrendszeri intézkedési terv elkészítésében részt vesz
 - a kapcsolati erőszak és emberkereskedelem áldozatainak segítése érdekében folyamatos kapcsolatot tart az Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálattal
 - a jelzőrendszer tagjainak képviselői között, előre meghatározott témakörben, évente legalább hat alkalommal szakmaközi megbeszélést szervez.
 - koordinálja az illetékességi területén működő jelzőrendszer munkáját,
 - megbeszélést kezdeményez a jelzőrendszer működésével kapcsolatban,
 - a jogszabályokban foglaltaknak megfelelően együttműködik a kliensekkel kapcsolatba kerülő nevelési, oktatási, gyámügyi, egészségügyi, rendészeti és szociális tevékenységet ellátó szervekkel és személyekkel, társadalmi szervezetekkel, egyházakkal és laikus segítőkkel. Külső helyszíneken tartott esetkonferencián, esetmegbeszéléseken részt vesz, az azokról készített feljegyzések tartalmát ellenőrzi.

A jelzőrendszer működtetésében cél a jövőre nézve:

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma által 2016. áprilisában jóváhagyott, és 2016. május 3-án közzétett: Szakmai ajánlás - A család-és gyermekjóléti szolgáltatás által működtetett észlelő- és jelzőrendszer működésének és működtetésének szabályairól; Protokoll - A család-és gyermekjóléti szolgáltatás által működtetett észlelő- és jelzőrendszer folyamatairól, valamint A gyermekvédelmi észlelő- és jelzőrendszer működtetése kapcsán a gyermek bántalmazásának felismerésére és megszüntetésére irányuló szektorsemleges egységes elvek és módszertan anyagának minél szélesebb körű megismertetése, és alkalmazásának kialakítása a jelzőrendszeri tagok között.

Az ellátórendszer elemeinek összekapcsolódása, egymás szolgáltatásainak megismerése. A területben dolgozó szakemberek elkötelezetté tétele a gyermekek, és családjaik számára nyújtott szolgáltatások fejlesztése mellett. A szakemberek és a szolgáltatók közötti együttműködés folyamatos szakmai tanulásra, fejlődésre ad lehetőséget. Szükséges az összehangolt célok megfogalmazása, a meglévő erőforrások együttes kihasználása, közös szakmai feladatok meghatározása annak érdekében, hogy a kedvezőtlen társadalmi jelenségekre, problémákra még hatékonyabb megoldásokat lehessen kidolgozni.